

REGIONALPOLITISK REDEGØRELSE 2011

ANALYSER OG BAGGRUND

April 2011

Regionalpolitisk redegørelse 2011 – Analyser og baggrund

Udgivet af Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Telefon 72 26 90 00
E-post: im@im.dk

Grafisk design: Adman Kommunikation
Foto: Colourbox
Tryk: GP Tryk
Oplag: 600 stk.

Udgivet april 2011

ISBN nr.: 978-87-7601-314-1 (trykt version)
ISBN nr.: 978-87-7601-315-8 (elektronisk version)

Publikationen er tilgængelig på www.im.dk

Publikationen kan bestilles hos:
Center for Kommunaløkonomi i Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Pris: gratis

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1: Indledning	6
Kapitel 2: Den regionale forståelsesramme	7
2.1. Perspektiver på regionalpolitik	7
2.2. Afgrænsninger af regioner og yderområder	8
Kapitel 3: Den regionale udvikling – en status	17
3.1. Befolkningsudvikling	18
3.2. Uddannelsesniveau	23
3.3. Økonomisk udvikling	27
3.4. Beskæftigelse og ledighed	33
3.5. Indkomstoverførsler	49
3.6. Samlet indikator for den regionale udvikling	52
Kapitel 4: Finanskrisen, arbejdsstyrken og konjunkturerne i yderområderne	55
4.1. Ledighedsudviklingen	56
4.2. Arbejdsstyrkens sammensætning og udvikling	57
4.3. Andelen af unge der forventes at gennemføre henholdsvis mindst en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse	64
4.4. Regeringens initiativer på uddannelsesområdet	65
Kapitel 5: Udviklingen i den regionale statslige forvaltning	69
5.1. Opgørelser af den regionale fordeling af statsligt ansatte	70
5.2. Den aktuelle udvikling i den regionale statslige forvaltning	76
5.3. Aktuelle reorganiseringer af den statslige sektor	82
Kapitel 6: Status på virkningen af de nye roller på erhvervsudviklingsområdet	86
Kapitel 7: Regionale konsekvenser af statslige tiltag gennemført i 2010	95
Bilag 1: Inddeling i landsdele	128
Bilag 2: Indikator for regional udvikling	129
Bilag 3: Statsligt ansatte	137

Kapitel 1: Indledning

Regeringen har stor opmærksomhed på udviklingen i yderområderne. Med den regionalpolitiske redegørelse gives der årligt en status på den regionale udvikling, ligesom regeringens regionalpolitiske målsætninger og initiativer til opfyldelse heraf præsenteres.

Regionalpolitisk redegørelse 2011 – regeringens redegørelse til Folketinget - udkommer i en særskilt publikation. Folketingsredegørelsen suppleres med nærværende publikation, der uddyber en række af de i folketingsredegørelsen omtalte emner. Det bemærkes, at folketingsredegørelsen derudover består af et særskilt kapitel omhandlende regeringens nye og aktuelle regionalpolitiske initiativer.

Kapitel 2 redegør for nogle af de forskelle geografiske afgrænsninger, der anvendes for bl.a. yderområderne, afhængigt af hvilken kontekst udpegningen sker i.

I kapitel 3 gives der en status på den regionale udvikling, bl.a. i forhold til demografi, ledighedsudviklingen og den økonomiske udvikling.

Kapitel 4 omhandler arbejdsstyrkens sammensætning i yderområder sammenlignet med resten af landet. Dette på baggrund af en eksternt udført analyse på vegne af Indenrigs- og Sundhedsministeriet, der bl.a. beskriver arbejdsstyrkens sammensætning i forhold til alder, uddannelse og køn. Kapitlet omhandler endvidere en række af regeringens initiativer på uddannelsesområdet.

Kapitel 5 omhandler udviklingen i den statslige regionale forvaltning, hvor landsdelenes niveau og udvikling i forhold til statsligt beskæftigelse præsenteres. Endvidere præsenteres i kapitlet aktuelle initiativer, der kan understøtte regeringens målsætninger på området.

Kapitel 6 giver en status på virkningen af de nye roller på erhvervsudviklingsområdet og desuden en beskrivelse af de kommunale og regionale udgifter til erhvervsudvikling.

Endelig redegøres der i kapitel 7 for de regionale konsekvenser af statslige tiltag, der er gennemført i 2010.

Redaktionen er afsluttet d. 26. april 2011.

Kapitel 2: Den regionale forståelsesramme

Det er regeringens målsætning, at mulighederne for at bo, studere og drive erhverv skal være gode i hele landet. Regeringen ønsker et Danmark i balance, hvilket kræver en løbende og koordineret indsats på forskellige politikområder. Afhængigt af sammenhæng og formål kan indfaldsvinklen til den regionale udvikling være forskellig, hvilket gør det relevant at kunne tage udgangspunkt i forskellige regionale afgrænsninger, herunder afgrænsninger af yderområder. Det har således også været tilfældet i forbindelse med regeringens seneste initiativer i landets yderområder.

2.1. Perspektiver på regionalpolitik

Med den regionalpolitiske redegørelse giver regeringen en årlig status på den regionale udvikling. I redegørelsen følges bl.a. den regionale udvikling i forhold til demografi, indkomstudvikling og ledighed. Derudover redegøres der med den regionalpolitiske redegørelse for regeringens tiltag og initiativer – herunder det regionalpolitiske udspil *Danmark i balance i en global verden*, der kan medvirke til en positiv regional udvikling. I forlængelse af udspillet, samt finansloven for 2011, har regeringen bl.a. iværksat initiativer, som er rettet mod konkret udpegede områder af landet.

Redegørelsen omhandler desuden udviklingen i den regionale statslige forvaltning, og der sættes endvidere fokus på den regionale ledighedsudvikling. Ledighedsudviklingen i yderområderne, såvel som i resten af landet, har siden krisens indtræden været fulgt tæt af regeringen. Her er fokus særligt på, om ledigheden i yderområderne steg mere end i landet som helhed efter en årrække, hvor ledighedsforskellene landsdelene imellem var blevet stadigt indsnævrede.

I dette års regionalpolitiske redegørelse er analyserne af den regionale ledighedsudvikling suppleret med en dyberegående analyse gennemført af Center for Landdistriktsforskning på initiativ af Indenrigs- og Sundhedsministeriet. I analysen sættes der fokus på arbejdsstyrkens sammensætning i yderområderne¹, fx i forhold til uddannelse, alder og kønsfordeling.

¹ Udpegningen af yderområde er i denne undersøgelse baseret på inddelingen i Landsplanredegørelse 2010, se figur 2.3.

Regeringen redegør i 2011 også for udviklingen i landdistrikterne og de små øer. Det sker med to separate redegørelser, der afgives af indenrigs- og sundhedsministeren. Landdistriktsredegørelse 2011 afgives i samarbejde med fødevarerministeren.

I maj måned afgiver regeringen den regionalpolitiske vækstredegørelse, som følger udviklingen i regionernes vækst, herunder deres rammevilkår for vækst og erhvervsudvikling. Redegørelsen indeholder desuden en årlig sammenligning af de regionale vækstvilkår samt en omtale af kommende udfordringer og indsatsområder. I tillæg hertil udgiver Erhvervs- og Byggestyrelsen en regional konkurrenceevneredegørelse², der mere uddybende beskriver en række vigtige regionale udfordringer.

Endelig har regeringen i september 2010 udsendt Landsplanredegørelsen 2010. Heri tages der overordnet stilling til den fysiske planlægning i de forskellige dele af landet. Landsplanredegørelsen lægger op til en differentieret planlægning med afsæt i de muligheder, der er lokalt.

2.2. Afgrænsninger af regioner og yderområder

Alt efter sammenhængen kan der tages udgangspunkt i forskellige afgrænsninger af større geografiske enheder som regioner samt konkrete yderområder.

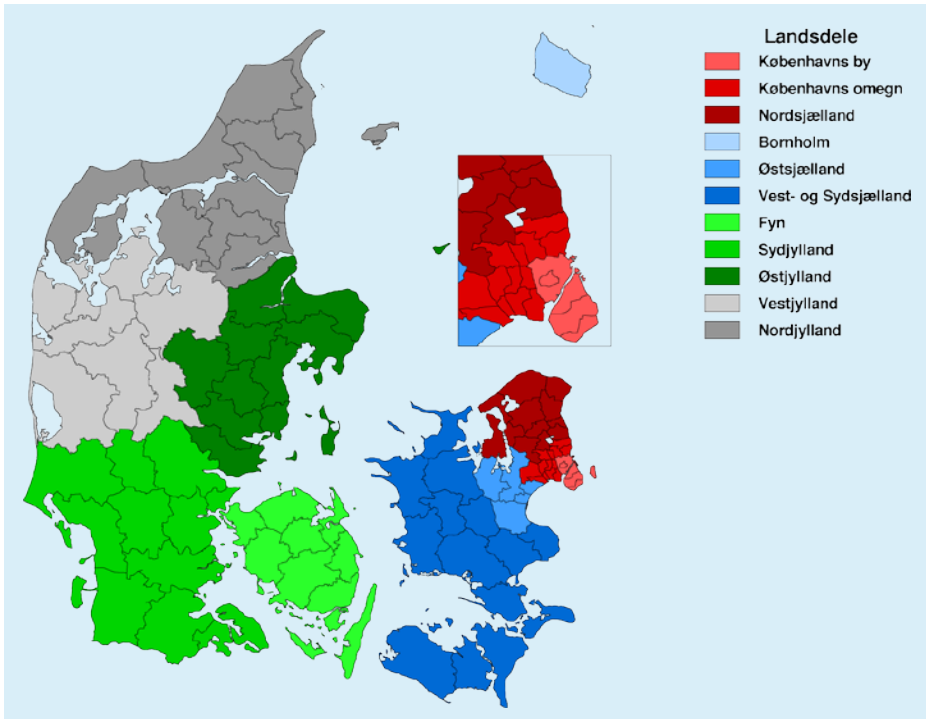
Opdelingen kan bl.a. foretages, så den følger de fem administrative regioner. Af en sådan opdeling følger dog, at regionale forskelle inden for regionerne, der kan være væsentlige for at få et billede af fx forskelle mellem yderområder og centernære områder, udviskes.

En lidt mere detaljeret opdeling er Danmarks Statistiks opdeling af landet i elleve landsdele, som anvendes i nogle sammenhænge i redegørelsen. Landsdelene kan være et hensigtsmæssigt valg, hvor fx data ikke er tilgængelige på lavere niveau, eller hvor mindre enheder kun har begrænset relevans, hvilket kan være tilfældet fx i forbindelse med en beskrivelse af de regionale arbejdsmarkeder.

² Redegørelsen kan læses på www.regionalt.dk

Landsdelene er gengivet i figur 2.1 nedenfor.³

Figur 2.1: Landsdele

Kilde: Danmarks Statistik

I nogle tilfælde kan det være hensigtsmæssigt at anvende en yderligere detaljeret opdeling. Her er anvendt Naturstyrelsens (tidligere By- og Landskabsstyrelsen) opdeling af landet i 25 arbejdsmarkedsregioner (pendlingsregioner), der er gengivet i figur 2.2. Pendlingsregionerne viser de geografiske arbejdsmarkeder, og angiver således, hvordan arbejdsmarked og bopæl er forbundet uafhængigt af administrative afgrænsninger.⁴

³ Der henvises i øvrigt til bilag 1 for en oversigt over opdelingen i landsdele.

⁴ Pendlingsregioner defineres som områder inden for hvilke mindst 80 pct. af de beskæftigede indbyggere arbejder. Den aktuelle opdeling er fra 2004, men vurderes fortsat at være aktuell i forhold til størrelsen af de regionale arbejdsmarkeder. Inddelingen er i 2007 tilpasset de nye kommunegrænser.

Figur 2.2: Arbejdsmarkedsregioner (pendlingsregioner)

Kilde: Naturstyrelsen (tidligere By- og Landskabsstyrelsen)

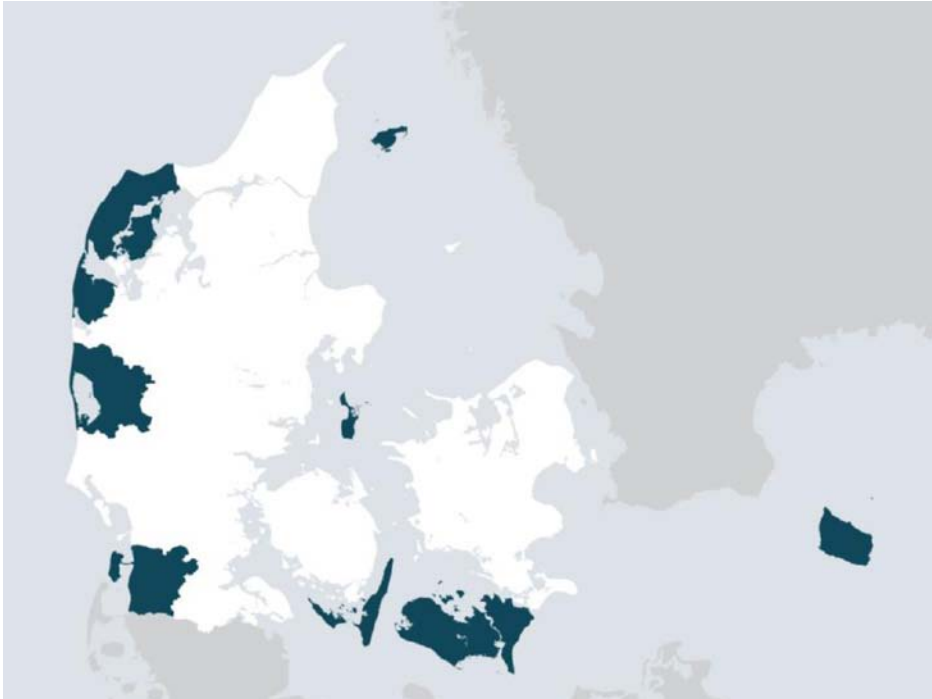
Landsdelene og pendlingsregioner opdeler landet, men afgrænser ikke særlige yderområder.

Afgrænsningen af yderområder mv. sker i en række andre sammenhænge, hvor opdelingen afhænger af, om formålet er fx planlægning eller fordeling af strukturfondsmidler, midlerne fra landdistriktsprogrammet, fordeling af regeringens Indsatspulje mv. Og ligeledes eksisterer der i fx kommunaløkonomiske sammenhænge udpegninger af grupper af kommuner, eksempelvis kommuner med et højt strukturelt underskud.

Der anvendes således en række forskellige afgrænsninger af yderområder mv., hvilket kan indebære en risiko for forvirring i forhold til, hvilke kommuner der medregnes som værende yderområder eller ej. Men de forskellige afgrænsninger må ses i relation til, at udpegningen af yderområder tjener forskellige formål. En fælles udpegning af yderområderne for alle politikområder ville bevirke, at de særlige hensyn og den målrettede indsats, der muliggøres gennem anvendelsen af forskellige afgrænsninger, ville gå tabt.

Landsplanredegørelsens yderområdebegreb

Figur 2.3: Yderområder som defineret i regeringens Landsplanredegørelse 2010

Kilde: Landsplanredegørelse 2010

Af figur 2.3 fremgår yderområderne som defineret i landsplansammenhæng. Denne kategorisering sker alene på baggrund af geografiske kriterier, hvilket afspejler, at landsplanredegørelsen beskæftiger sig med den fysiske planlægning i Danmark. Yderområderne defineres som pendlingsoplande til byer under 20.000 indbyggere, og omfatter således en række kommuner i det vestlige Jylland, Bornholm, Lolland-Falster og ø-kommuner i det sydfynske øhav samt Samsø og Læsø.

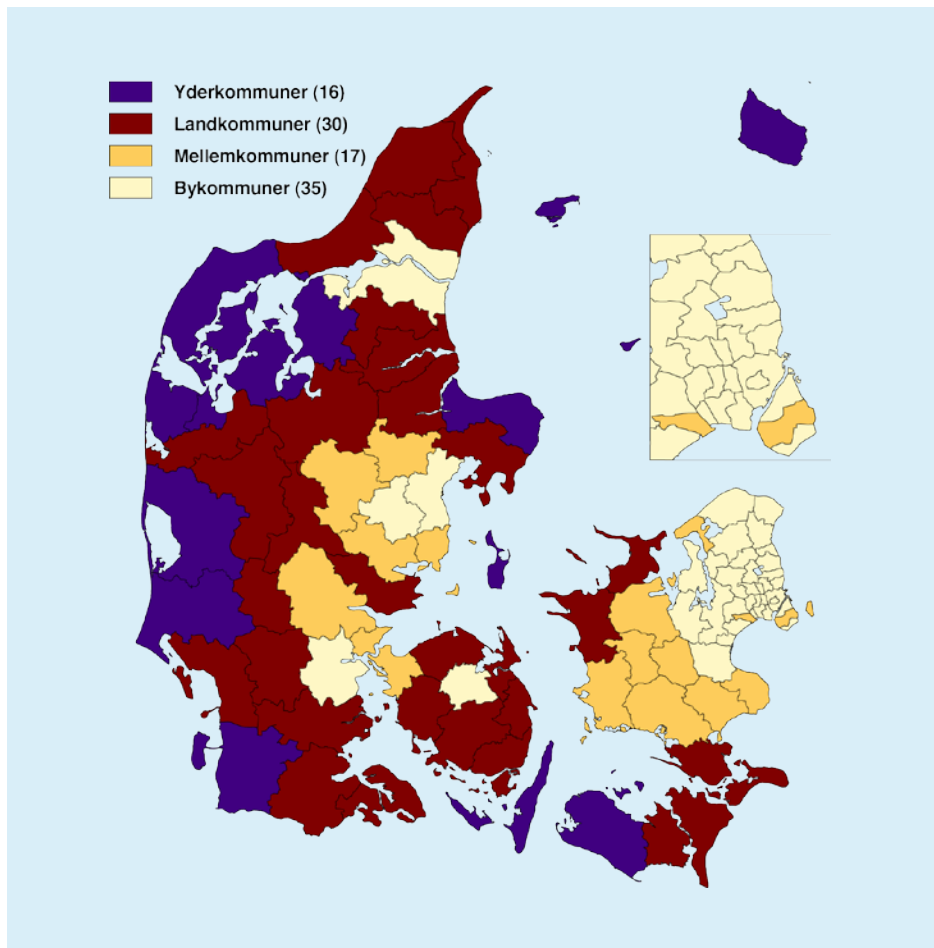
Landsplanredegørelsens udgangspunkt i geografiske kriterier medfører, at den stagnerende eller endog negative økonomiske udvikling, der i visse sammenhænge forbindes med yderområderne, således ikke nødvendigvis gør sig gældende for de i denne sammenhæng udpegede yderområder. Geografiske kriterier kan således ikke i alle sammenhænge stå alene ved en afgrænsning af yderområderne.

Landdistriktsprogrammets udpegning af yderområder

Landdistriktsprogrammet danner baggrunden for fordelingen af landdistriktsmidlerne fra EU, og skal give befolkningen gode muligheder for at leve i og af landdistrikterne. I Landdistriktsprogrammet opdeles landet i 16 yderkommuner, 30 landkommuner, 17 mellemkommuner og 35 bykommuner. Opdelingen er baseret på en sammenvæjning af 14 geografiske og samfundsøkonomiske kriterier, og adskiller sig således fra Landsplanredegørelsens opdeling ved at inddrage bredere kriterier end blot geografi.

Midlerne fra landdistriktsprogrammet 2007-2013 er især møntet på yder- og landkommunerne, og opdelingen fremgår af figur 2.4.

Figur 2.4: Yderkommuner i forhold til Landdistriktsprogrammet 2007-2013

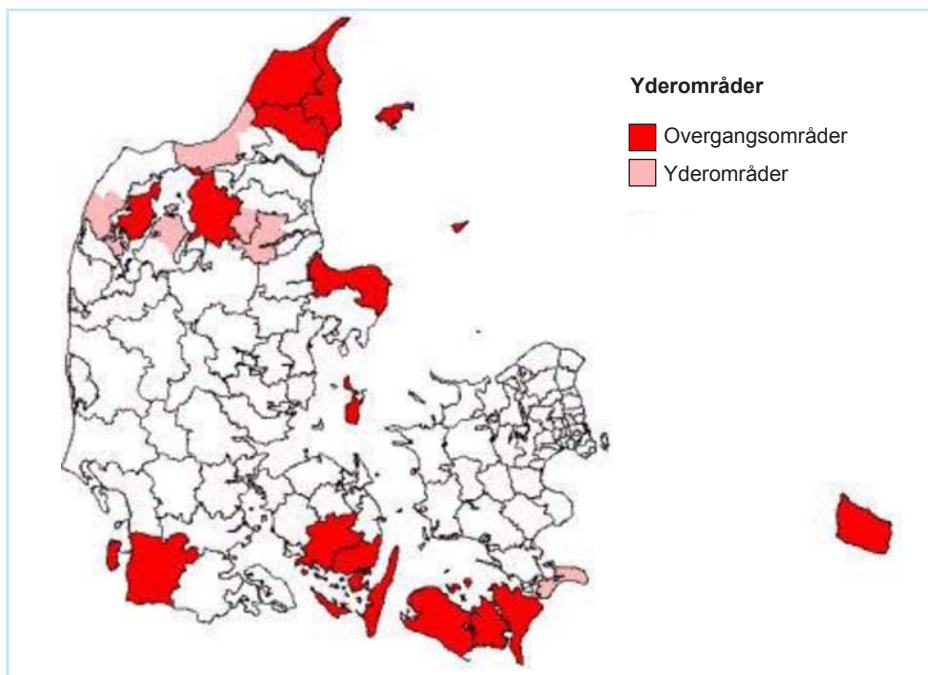
Kilde: Fødevareministeriet

Yderområder i forhold til strukturfondsmidlerne

Til fordeling af strukturfondsmidlerne eksisterer en tredje kategorisering af yderområderne. 16 ud af 98 kommuner kategoriseres i denne sammenhæng som værende yderområder, hvilket sker på baggrund af kriterier om svag befolkningsudvikling og lav erhvervsindkomst. I indværende strukturfondsperiode skal minimum 35 pct. af strukturfondsmidlerne komme yderområderne under ét til gavn. Herudover er de 27 småøer under Sammenslutningen af Danske Småøer udpeget som yderområder.

Denne områdeopdeling anvendes endvidere til at udpege de kommuner, hvor pendlere har ret til det forhøjede befordringsfradrag.

Figur 2.5: Yderområder og overgangsområder i forhold til EU's strukturfondsmidler og det forhøjede befordringsfradrag

Note: Lav erhvervsindkomst: Kommunens erhvervsindkomst pr. indbygger er maksimalt 90 pct. af landsgennemsnittet (udregnet som et gennemsnit for perioden 2001-2003). Svag befolkningsudvikling: Kommunen har oplevet et fald i befolkningstallet, eller befolkningstilvæksten i kommunen har været på mindre end 50 pct. af landsgennemsnittet siden år 2000 (udregnet som gennemsnit for perioden 2000-2005).

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsen.

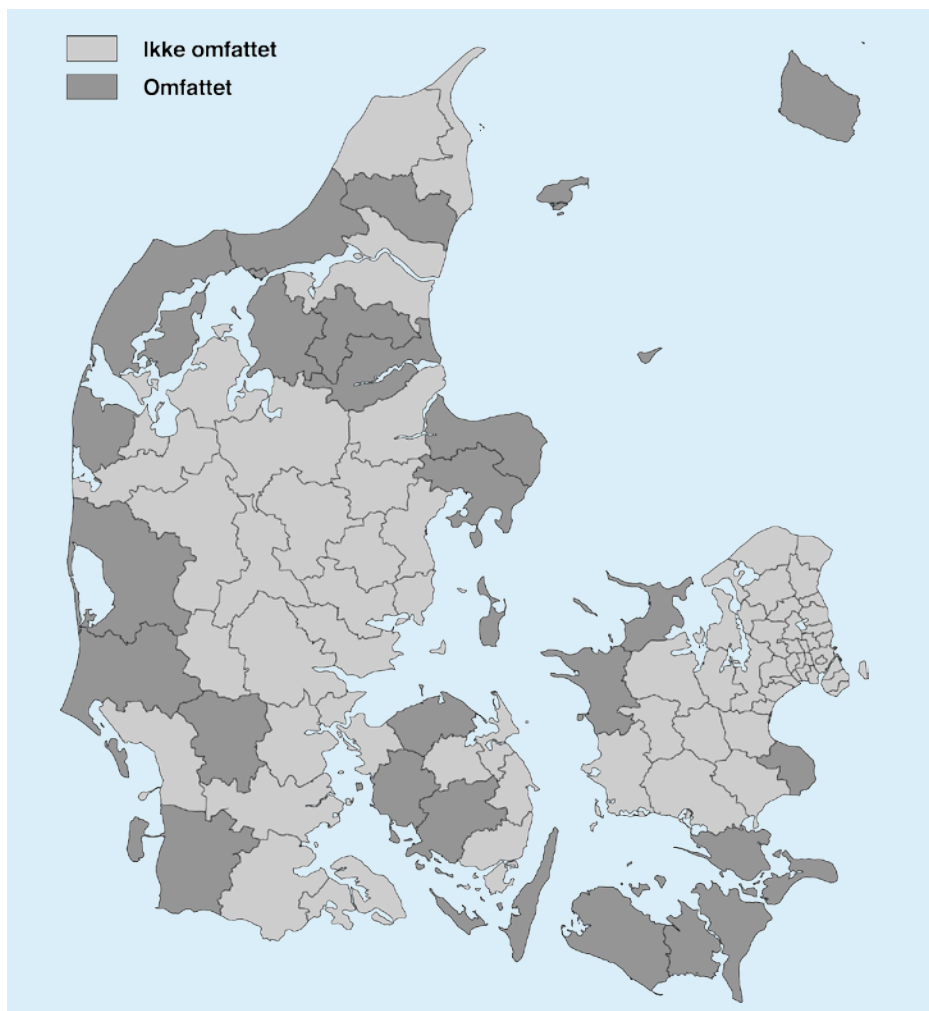
Ændringer af planloven blandt andet målrettet 29 kommuner i yderområderne

Endvidere kan yderområderne kategoriseres efter særlige formål. Et eksempel herpå er de i *Danmark i balance i en global verden* annoncerede ændringer af planloven. Lovforslaget, der i forlængelse heraf er fremsat for Folketinget den 3. februar 2011, giver 29 kommuner i yderområderne bedre mulighed for at planlægge for boliger og erhverv inden for kystnærhedszonen samt at opføre boliger i landzone i umiddelbar tilknytning til landsbyer. Lovforslaget skal således medvirke til større fleksibilitet i planlægningen for de 29 kommuner i yderområderne.

Ændringen omfatter i alt 29 kommuner uden for Københavnsområdet og det østjyske bybånd mellem Kolding og Århus, hvor mindst 40 pct. af indbyggerne bor uden for bymæssig bebyggelse.⁵ Desuden vil alle ikke-brofaste øer være omfattet af den differentierede planlov. De omfattede kommuner fremgår af figur 2.6, dog uden angivelse af de ikke-brofaste øer.

⁵ Dette jf. kriteriet herom i tilskudsmodellen til regionerne.

Figur 2.6: Kommuner i yderområder omfattet af differentieret planlov

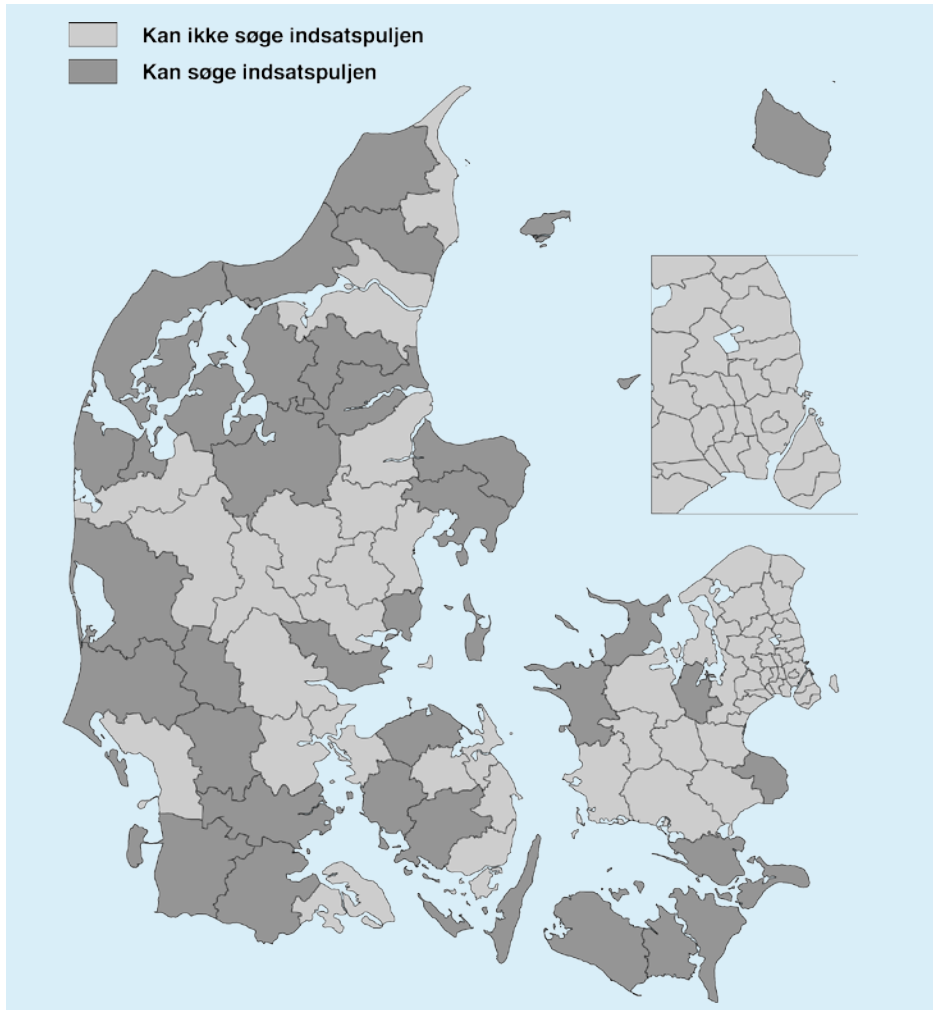

Kilde: Miljøministeriet

I forbindelse med finansloven for 2011 blev det aftalt at videreføre indsatsen for forskønnelsen af det fysiske miljø i yderområderne. Dette i form af en pulje på 100 mio. kr. (Indsatspuljen), der kan søges af kommuner, hvor over 40 pct. af indbyggerne i 2009 boede i områder uden for bymæssig bebyggelse⁶ og/eller hvor den gennemsnitlige rejsetid til 2.000 indbyggere er mere end 2,5 minut pr. indbygger i 2009-2010. Det drejer sig om 39 kommuner, der er gengivet i figur 2.7.

⁶ Dette jf. kriteriet herom i tilskudsmodellen til regionerne.

Figur 2.7: Kommuner omfattet af Indsatspuljen

Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Det fremgår således, at yderområderne kan kategoriseres på forskellige måder afhængigt af det konkrete formål. Samlet set udgøres yderområderne dog oftest af områder i det nordlige, vestlige og sydvestlige Jylland, det nordlige Djursland, ø-kommuner i det sydfynske ø-hav, Lolland-Falster, samt Bornholm, Læsø og Samsø.

Den regionalpolitiske redegørelse udpeger ikke nogen egentlig gruppe af kommuner som værende yderområder, men med mindre andet er angivet vil det primært være disse områder, der refereres til, når yderområderne beskrives generelt.

Kapitel 3: Den regionale udvikling – en status

I dette kapitel redegøres for den regionale udvikling i Danmark. Redegørelsen omfatter både den demografiske og samfundsøkonomiske udvikling og giver således et bredt billede af den regionale udvikling. Af kapitlet fremgår det, at udviklingen i yderområderne afviger fra resten af landet i forhold til bl.a. demografi og uddannelsesniveau, uden at disse forskelle i alle tilfælde dog er markante eller har ændret sig væsentligt over tid. Men der er også forhold, hvor forskelle over landet på længere sigt er mindsket, herunder indkomst og ledighed.

Med den regionalpolitiske redegørelse gives der en årlig status på den regionale udvikling. Denne status baseres fra år til år overordnet på de samme parametre, men særlige temaer eller udviklingstendenser kan for de enkelte år være fremhævet. I dette års redegørelse sættes der, i lighed med sidste år, særligt fokus på ledighedsudviklingen. Det skal ses i lyset at den økonomiske krise, der medførte stigende ledighed i alle dele af landet, hvorfor det fra et regionalpolitisk perspektiv er særligt interessant, hvordan udviklingen fordeler sig geografisk, og om der er områder, der særligt mærker konsekvenserne af krisen.

Jf. kapitel 2 er der i redegørelsen ikke taget udgangspunkt i en udpegning af yderområder som en fast inddeling. Der anvendes derimod en række forskellige geografiske afgrænsninger afhængigt af formål samt datamæssige begrænsninger. Nogle udviklingsmønstre er beskrevet på kommuneniveau, og kommunerne er således den mindste analyseenhed, der i redegørelsen finder anvendelse. I nogle tilfælde kan det være hensigtsmæssigt at betragte udviklingsmønstrene for større geografiske enheder, fx til beskrivelse af udviklingen for de lokale arbejdsmarkeder, hvor der i stedet kan være anvendt eksempelvis pendlingsregioner eller landsdele.⁷

Udviklingen er vist ved tabeller, figurer og geografiske kort. For kortene gælder som hovedregel, at en gunstig udvikling er illustreret med lyse farvenuancer, men generelt henvises der til forklaringerne for de enkelte kort. Kortene er endvidere baseret på fraktiler, der anvendes til at afgrænse en nærmere bestemt andel af populationen. Eksempelvis angiver 10 og 90 pct. fraktilerne de øverste og nederste 10 pct. af populationen.

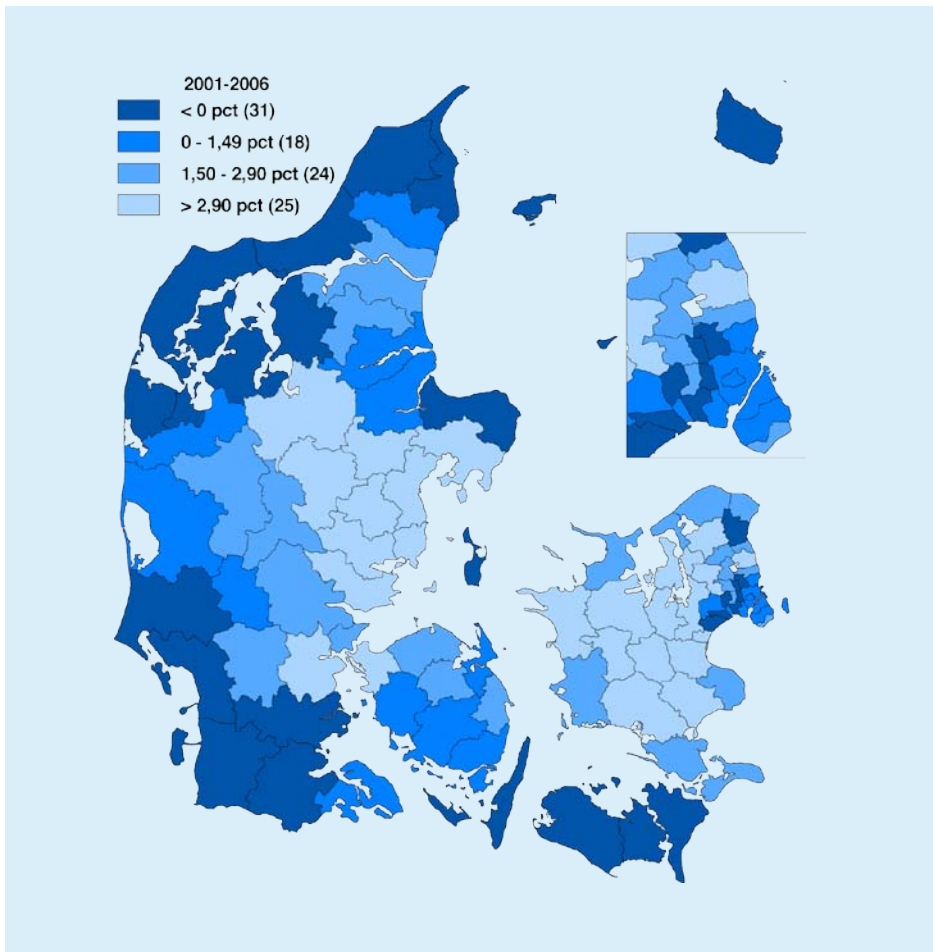
⁷ Se kapitel 2 for yderligere om pendlingsregioner og landsdele

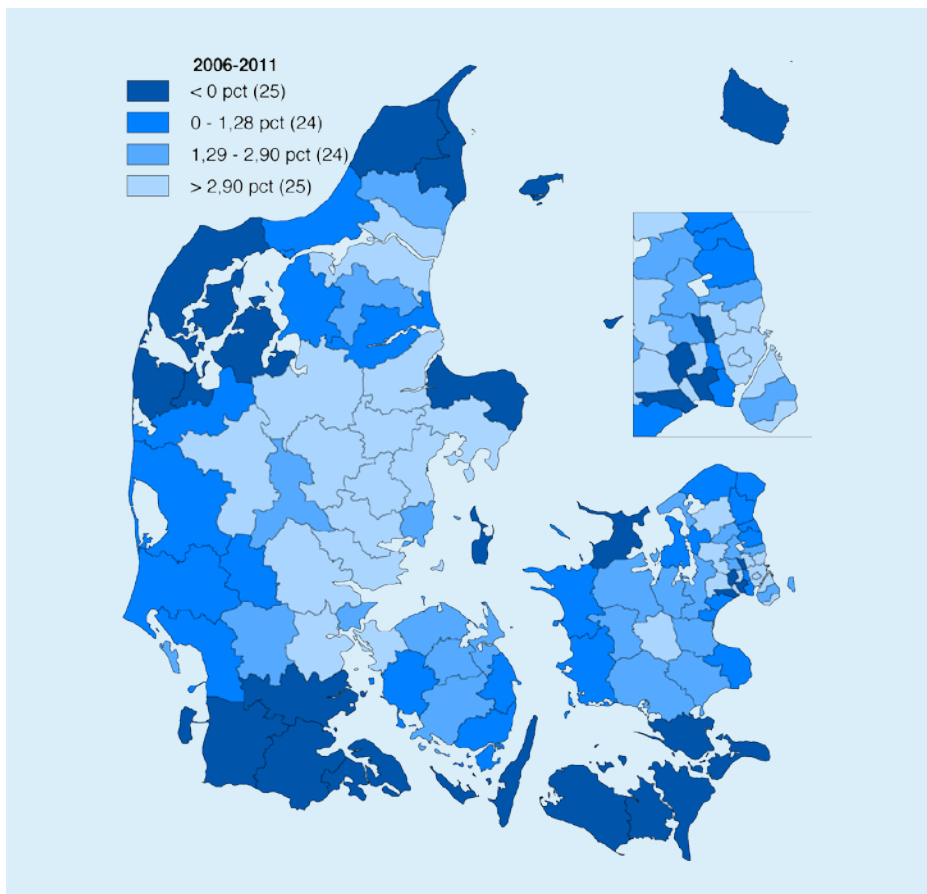
3.1. Befolkningsudvikling

Samlet set har der i Danmark i perioden 2001-2011 været en befolkningsfremgang på ca. 211.000 personer, svarende til 3,95 pct.

I figur 3.1. vises befolkningsudviklingen for de enkelte kommuner opdelt i to perioder; 2001-2006 samt 2006-2011.

Figur 3.1: Vækst i befolkningstallet i pct. fordelt på kommuner 2001-2006 og 2006-2011

Note: Intervalinddelingen er baseret på 25 pct., 50 pct. og 75 pct. fraktiler. Det skal dog bemærkes, at det laveste interval, der indeholder 25 pct. af de observationer, som har de laveste værdier, er udvidet til at omfatte alle observationer, der ligger under 0.

Kilde: Danmarks Statistik tabel folk01

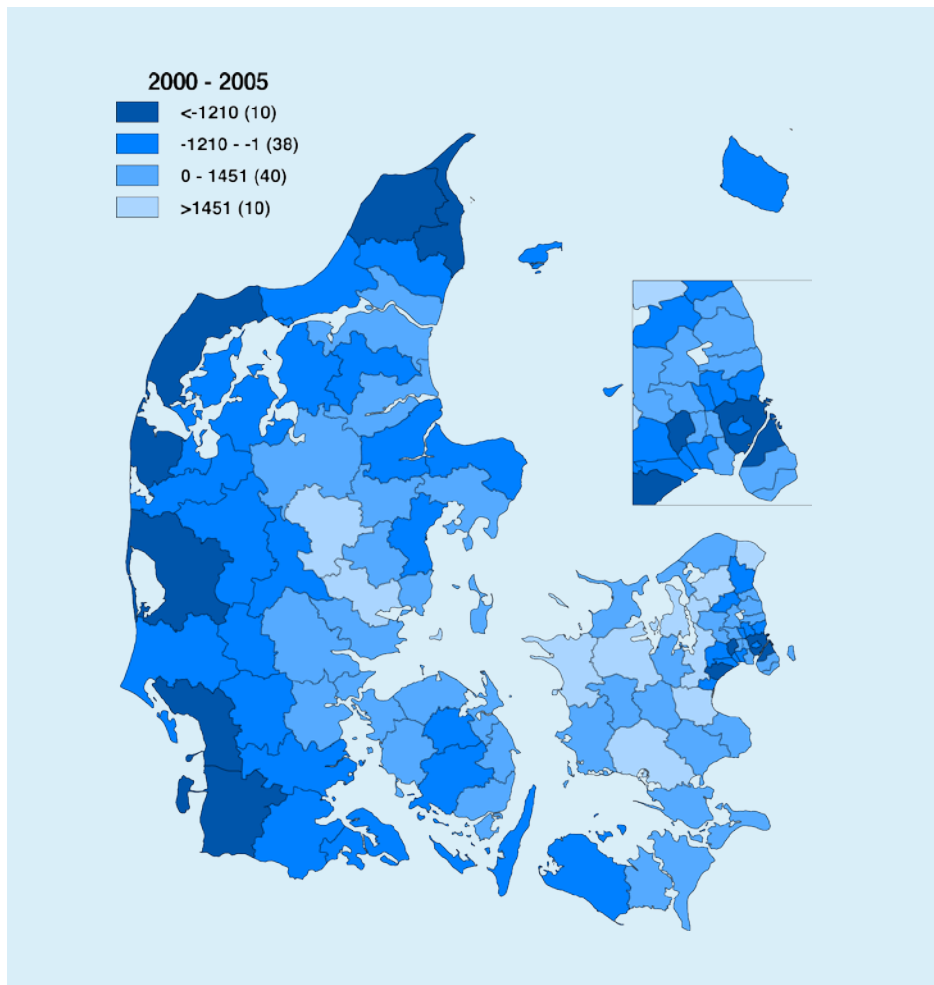
Det fremgår af figur 3.1., at befolkningstilvæksten ikke har været ligeligt geografisk fordelt. For begge perioder gælder det, at en række kommuner i yderområderne har haft et fald i folketallet. Dette gælder bl.a. for kommuner i det nordlige og vestlige Jylland, de sydlige egne, samt en række øer, herunder Bornholm, Læsø og Samsø. Blandt de kommuner, der i perioden har haft et fald i befolkningstallet er dog også en række kommuner i det storkøbenhavnske område, herunder Albertslund, Brøndby og Herlev.

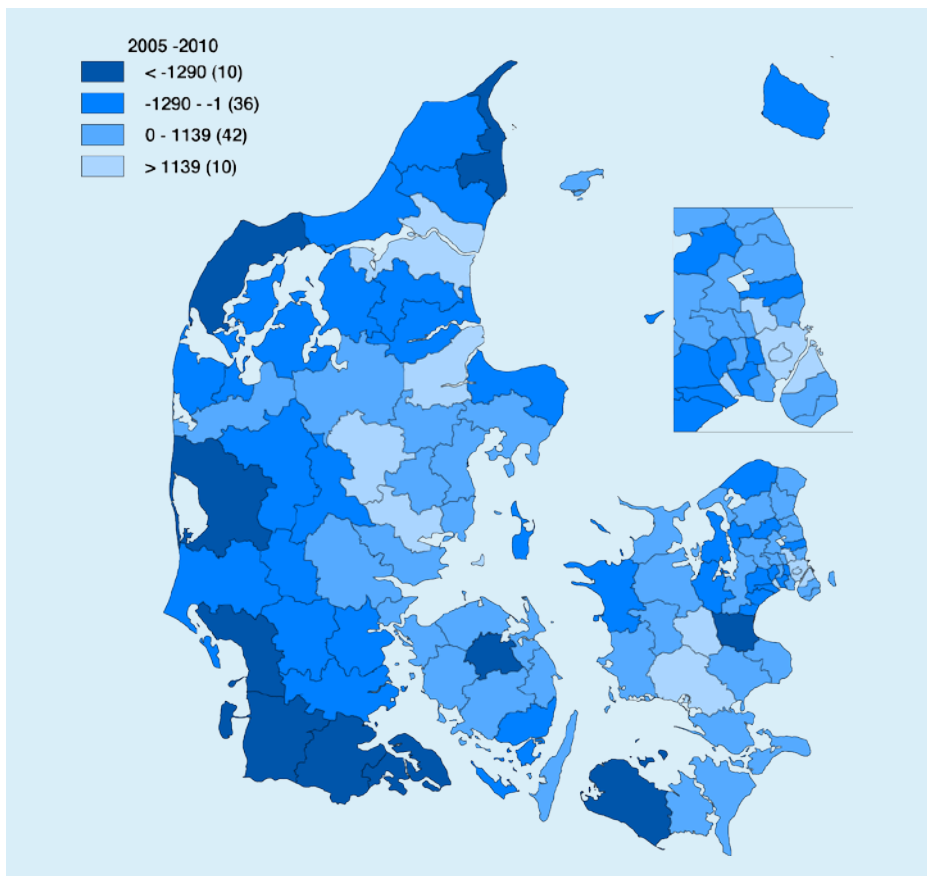
Af figur 3.1. fremgår ligeledes, at det særligt er kommunerne i Midtjylland, herunder det østjyske bybånd, samt kommuner på Sjælland, der i perioden har haft en høj befolkningsvækst.

Overordnet ses det, at udviklingstrækkene i store træk går igen i de to perioder. Opdelingen i to perioder giver mulighed for at sammenligne første og anden halvdel af årtiet, og således hvorvidt tendenser i forhold til befolkningsudviklingen er blevet styrket eller svækket. Ses der på antallet af kommuner, der i perioden har haft et fald i befolkningstallet, kan det konstateres, at dette antal har været faldende i den anden del af perioden. Hvor der i perioden 2001-2006 var 31 kommuner, der oplevede et fald i folketallet, da var dette antal i perioden 2006-2011 faldet til 25.

Den overordnede udvikling afspejles tilsvarende i tallene for kommunernes nettotilflytning i perioden 2000-2010. Denne er gengivet i figur 3.2.

Figur 3.2: Den samlede nettotilflytning fordelt på kommuner 2000-2005 og 2005-2010

Note: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct. og 90 pct. fraktiler, hvor de resterende observationer er delt op i to intervaller med grænseværdi 0. Nettotilflytningen omhandler interne flytninger og medtager således ikke vandring til og fra udlandet.

Kilde: Danmarks Statistik tabel BEF2A og BEV107

Overordnet set genfindes i figur 3.2. mønsteret fra figur 3.1., der viste væksten i indbyggertallet. Således har en række kommuner, primært i det nordlige, vestlige og sydlige Jylland samt Lolland, siden 2000 haft en negativ nettotilflytning.

Den positive nettotilflytning har først og fremmest været koncentreret i det østjyske bybånd samt kommuner på Sjælland, herunder københavnske omegnskommuner.

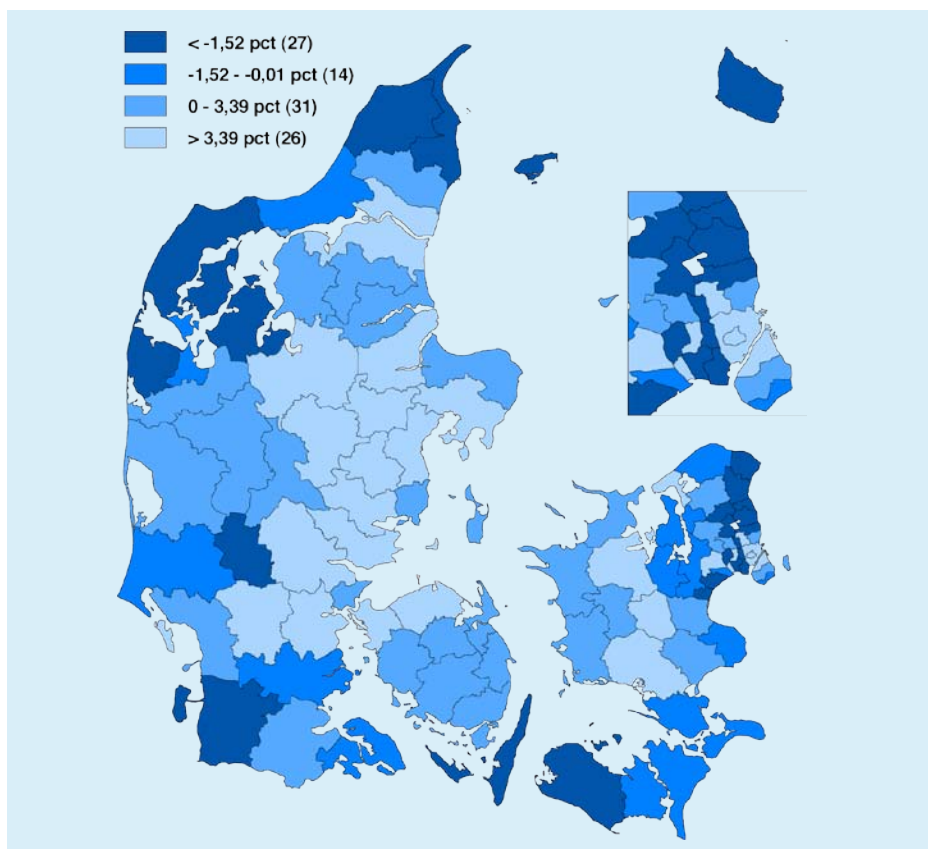
En mulig forklaring herpå kan være, at unge flytter fra kommuner i yderområderne for at tage en uddannelse i de større byer uden i samme omfang at flytte tilbage efter endt uddannelse.

Med til billedet hører også, at der er kommuner, der udviser en modsatrettet udvikling i forhold til det overordnede billede. Eksempelvis er der en række kommuner i det københavnske område, der i perioden har haft en nettoaflytning.

Endelig fremgår det af figur 3.2., at der i anden del af perioden, fra 2005-2010, er sket et svagt fald i antallet af kommuner, der har haft en negativ nettotilflytning. Hvor der i perioden 2000-2005 var 48 kommuner, der havde større fra- end tilflytning, da var dette tal i perioden 2005-2010 faldet til 46 kommuner.

I figur 3.3. ansues udviklingen i en demografisk fremskrivning frem til 2021.

Figur 3.3: Befolkningsfremskrivning: Vækst i befolkningstallet i pct. fordelt på kommuner 2011-2021

Note: Intervalldelingen er baseret på 25 pct. og 75 pct. fraktiler, hvor de resterende observationer er delt op i to intervaller med grænseværdien 0.

Kilde: Danmarks Statistik Tabel FRKM110

Ovenstående fremskrivning peger på en fortsat befolkningstilbagegang i en række kommuner i yderområderne. Særligt for det nord- og nordvestlige Jylland, det sydlige Danmark og en række øer, herunder Bornholm og Læsø, forudsiger fremskrivningen en befolkningstilbagegang frem mod 2021. Men også mange kommuner i og omkring det københavnske område får ifølge fremskrivningen en befolkningstilbagegang.

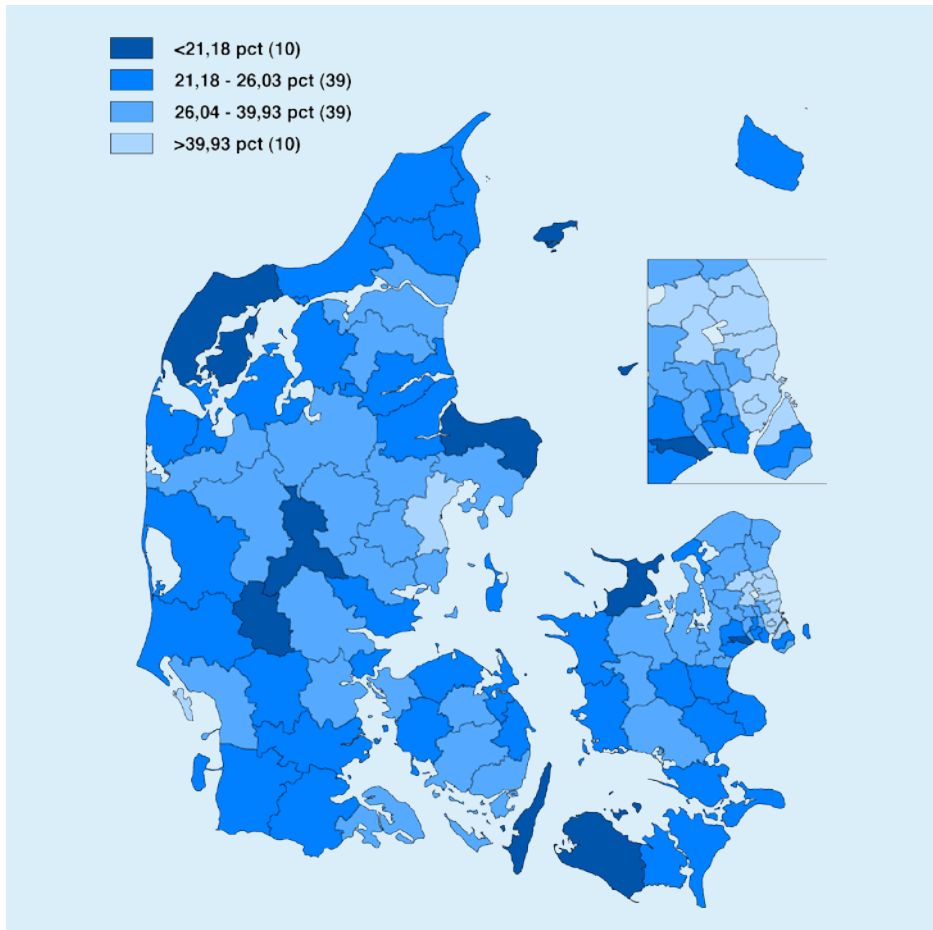
Idet fremskrivningen bl.a. baserer sig på forudgående flyttemønstre, fertilitetsudvikling mv., så er fremskrivninger som denne i sagens natur behæftet med en vis usikkerhed. Men dette forbehold in mente, så indikerer fremskrivningen, at der er en vis sandsynlighed for en fortsat befolkningstilbagegang i særligt landets yderområder og en øget koncentration i særligt det østjyske bybånd.

3.2. Uddannelsesniveau

Uddannelsesniveauet kan betragtes som et udtryk for de menneskelige ressourcer, der er tilgængelige i et område, og kan således have en mulig betydning for de lokale muligheder for erhvervsudvikling, herunder at kunne tiltrække virksomheder ved at møde deres behov for tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft. Det kan derfor være interessant at se på regionale forskelle i uddannelsesmønsteret. Et centralt hensyn er, at uddannelsesniveauet i det enkelte område modsvarer de behov for arbejdskraft og uddannelses typer, der er i det pågældende område.

Andelen af befolkningen i de enkelte kommuner, der har en videregående uddannelse er vist i figur 3.4.

Figur 3.4: Andel 25-64 årige med videregående uddannelse 2010

Note: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct., 50 pct., og 90 pct. fraktiler. Videregående uddannelse består af korte, mellemlange og lange videregående uddannelser, inkl. universitetsbachelor. Det bemærkes, at indvandrere indgår i opgørelsen, men at deres uddannelsesniveau undervurderes, da den seneste undersøgelse af indvandreres medbragte uddannelse kun dækker personer indvandret til og med 2006.

Kilde: Danmarks statistik tabel KRHFU1 og FOLK1

For hele landet udgør gennemsnittet 31,2 pct.⁸

⁸ I opgørelsen indgår indvandrere. Såfremt opgørelsen var sket uden indvandrere ville tallet være højere, da indvandreres uddannelsesniveau undervurderes, jf. note til figur 3.4.

De kommuner, der har de højeste andele af personer med videregående uddannelser, befinder sig i og omkring København samt Aarhus. En mulig forklaring herpå er, som tidligere nævnt, at personer, der flytter til de større byer for at tage en uddannelse, ikke i samme omfang flytter tilbage.

Det er regeringens målsætning, at mindst 95 pct. af en ungdomsårgang i 2015 skal gennemføre mindst en ungdomsuddannelse, og at mindst 50 pct. af alle unge skal have en videregående uddannelse.

På landsplan forventes ca. 87 pct. af 2009-årgangen at opnå mindst en ungdomsuddannelse og ca. 49 pct. at gennemføre en videregående uddannelse, hvilket er en markant fremgang i forhold til 2008-årgangen, hvor de tilsvarende andele var 84 pct. og 47 pct.

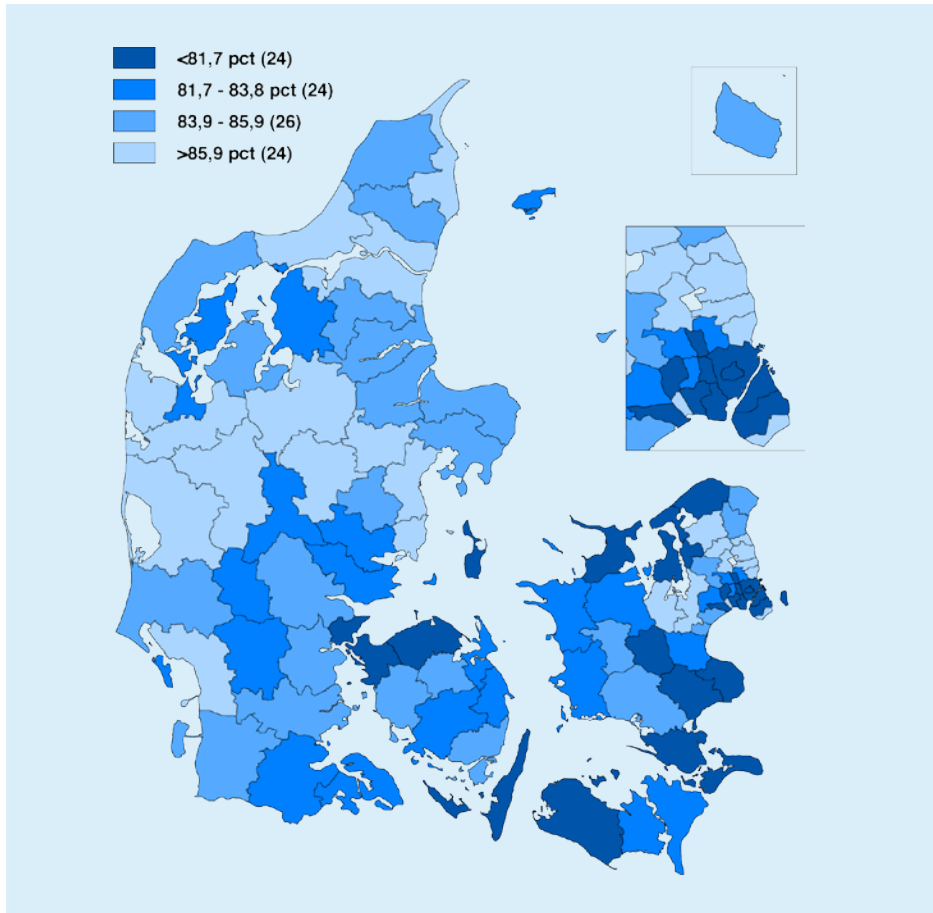
Til opgørelse af dette anvendes Undervisningsministeriets Profilmodel, som viser hvordan den ungdomsårgang, som afsluttede 9. klasse i et givent år, forventes at uddanne sig i løbet af de kommende 25 år, hvis uddannelsessystemet og de unges uddannelsesadfærd i fremskrivningsperioden er som det år, hvor 9. klasse afsluttedes.⁹

I figur 3.5. vises de kommuneopdelte tal for andelene af ungdomsårgangen 2008, der forventes at få mindst en ungdomsuddannelse.¹⁰

⁹ Profilmodellen på regionalt og kommunalt niveau er beregnet på basis af adfærd for de elever, som havde bopæl i regionen/kommunen ved afslutning af 9. klasse, uanset om de senere er flyttet. De elever, som afslutter deres grundskole på en efterskole, er optalt i den region/kommune, hvor de havde bopæl inden efterskoleopholdet. De få elever, som ikke har en oplyst bopælsregion/bopælskommune, er optalt i den region/kommune, hvor de har gået i grundskole.

¹⁰ Profilmodellens tal fordelt på kommuner var ikke opgjort for 2009-årgangen ved publikation af denne redegørelse.

Figur 3.5 Andel af ungdomsårgangen 2008, der forventes at få mindst en ungdomsuddannelse

Note: Intervalinddelingen er baseret på 25 pct., 50 pct., og 75 pct. fraktiler. Begrebet mindst en ungdomsuddannelse, dækker over personer som har gennemført enkeltfag fra en ungdomsuddannelse, som er adgangsgivende til en videregående uddannelse.

Kilde: UNI-C Statistik og Analyse

Den laveste andel er at finde i Ishøj Kommune, hvor andelen er 74,3 pct. I Hørsholm og Gentofte kommuner er andelen hhv. 91,2 og 91,1 pct., der dermed er landets højeste. Overordnet ses det, at de kommuner, hvor flest unge fra ungdomsårgangen 2008 forventes at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse, primært er beliggende i Jylland, særligt Midt- og Vestjylland, samt kommuner nord for København.

Den laveste uddannelsestilbøjelighed kan konstateres i og omkring det sydsjællandske område, det nordlige Fyn og det nordvestlige Sjælland. Men også i en lang række københavnske kommuner er der en forholdsvis lav andel af ungdomsårgangen 2008, der forventes at få mindst en ungdomsuddannelse.

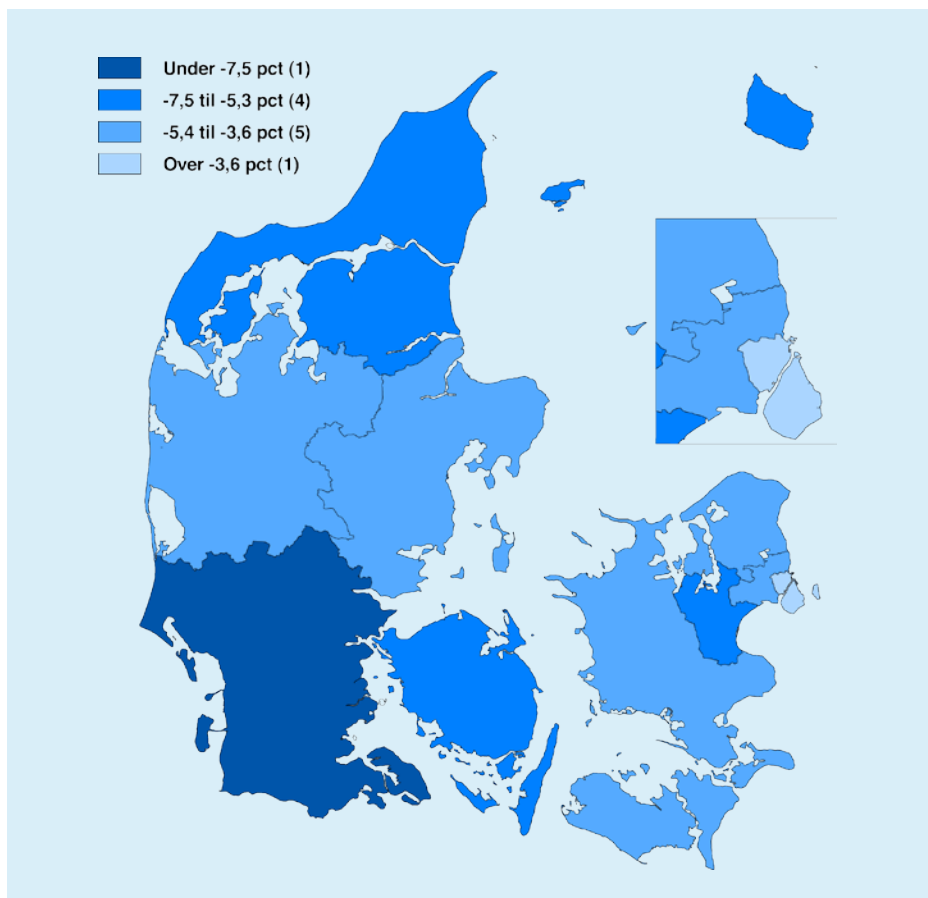
Idet modellen er baseret på uddannelsesadfærden i 2008 skal det hertil bemærkes, at effekten af regeringens initiativer på uddannelsesområdet, der er taget siden da, ikke vil være afspejlet i ovenstående resultater.

3.3. Økonomisk udvikling

Til billedet af den regionale udvikling hører også den økonomiske udvikling, herunder udviklingen i den skattepligtige indkomst og udskrivningsgrundlaget.

Beskrivelse af den økonomiske udvikling kan derudover ske ved at se på udviklingen i bruttonationalproduktet for de enkelte landsdele. Bruttonationalproduktet giver et billede af den samlede aktivitet i de enkelte landsdele, hvor udviklingen fra 2008 til 2009 er vist i figur 3.6. Denne beskriver således udviklingen i det første år efter krisens indtræden i 2008, hvortil det bemærkes, at bruttonationalproduktet er opgjort som den samlede produktion for de enkelte landsdele, men ikke pr. indbygger eller lignende. Der er således ikke kontrolleret for ændringer i landsdelenes folketal.

Figur 3.6: Udviklingen i bruttonationalproduktet fra 2008 til 2009, landsdele

Note: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct., 50 pct. og 90 pct. fraktiler. Beløbene, der er benyttet til beregningerne, er opgjort efter 2000-priser med kædede værdier. Ved beregning af variabler i kædede priser er der ved deflateringen anvendt de nationale prisindeks. Den regionale dimension indgår således ikke i prisberegningen. Dette kan have indflydelse på fastprisdata i det omfang, der er regionale forskelle i prisudviklingen.

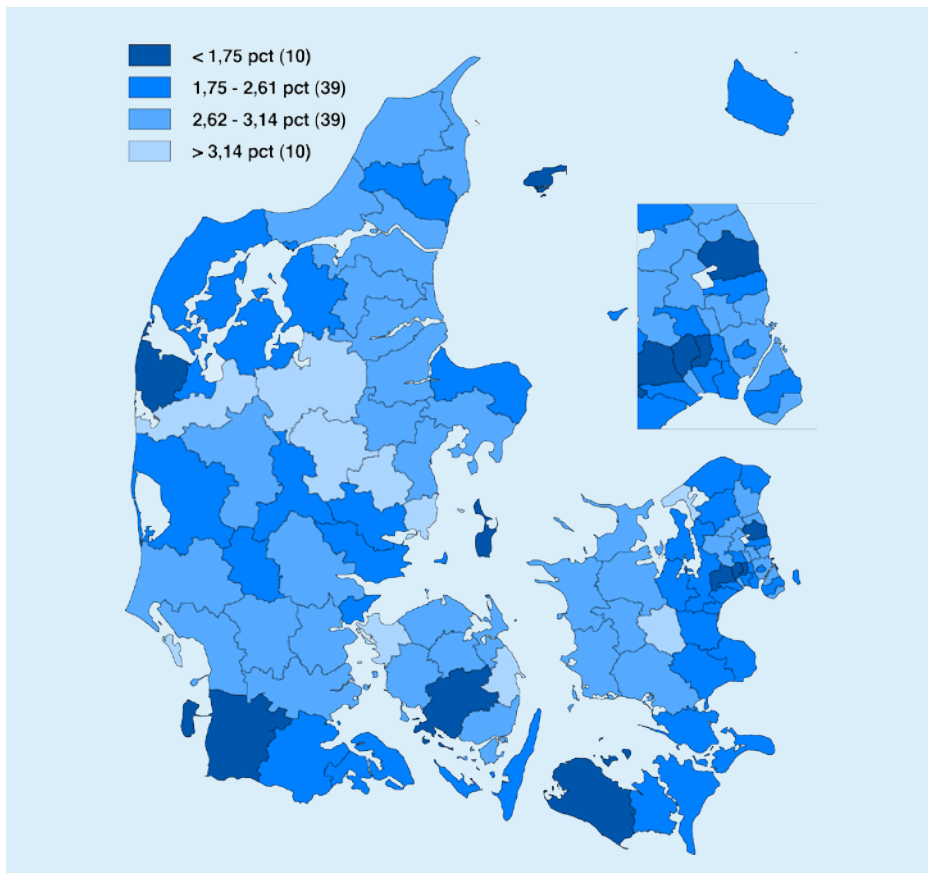
Kilde: Danmarks Statistik tabel RNAT21

Samlet set oplevede landet som helhed, fra 2008 til 2009, et fald i bruttonationalproduktet på 5,2 pct. Som det fremgår af figur 3.6, så var det største fald i landsdelen Syddanmark, hvor den samlede aktivitet faldt med ca. 7,7 pct. Dernæst følger landsdelene Fyn og Bornholm, der begge har haft en nedgang i bruttonationalproduktet svarende til ca. 7,5 pct.

Alle landsdele oplevede fald i bruttonationalproduktet fra 2008 til 2009. Det laveste fald var i landsdelen Københavns By, efterfulgt af Nordsjælland og Københavns Omegn.

I figur 3.7. beskrives den kommuneopdelte udvikling i den gennemsnitlige årlige procentuelle vækst i den samlede skattepligtige indkomst. I opgørelsen heraf indgår den indkomst, som borgerne betaler skat af samt indtægter fra overførselsindkomster, hvilke kan medvirke til en vis udligning af regionale forskelle i indkomstniveauet.

Figur 3.7: Gennemsnitlig årlig procentuel vækst i den samlede skattepligtige indkomst fordelt på kommuner 2001-2009

Note: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct., 50 pct., og 90 pct. fraktiler. Definition: Skattepligtig indkomst omfatter al indkomst der inddrages under den normale indkomstbeskatning, fratrukket arbejdsmarkedsbidrag, den midlertidige pension samt fradrag. Det bemærkes, at priserne er opgjort som årets priser.

Kilde: Danmarks statistik tabel INDKP1

Til figuren skal som til figur 3.6. bemærkes, at denne angiver områdernes samlede skattepligtige indkomst, men ikke opgjort pr. indbygger. Formålet med denne figur er at give et billede af områdets udvikling i forhold til den regionale købekraft, og der er således ikke korrigeret for udviklingen i befolkningstallet. Det skal endvidere bemærkes, at udviklingen er opgjort i årets priser, hvorfor en del af udviklingen således kan forklares ved pris- og lønudviklingen. Udviklingen udgøres således af dels stigninger i produktionen, stigninger i reallønnen, samt generelle løn- og prisstigninger.

Af figuren fremgår, at alle kommuner i perioden har haft en positiv udvikling i den samlede skattepligtige indkomst. Dette gælder også de kommuner, der i perioden har oplevet befolkningstilbagegang. En del af forklaringen er givetvis den positive økonomiske udvikling, der har været i perioden 2001-2009, der således har opvejet den befolkningstilbagegang, der har været i nogle kommuner.

Dog har en række kommuner en lavere end landsgennemsnitlig vækst. Disse kommuner er primært koncentreret omkring København, men også Læsø, Lolland, Lemvig, Tønder og Samsø kommuner ligger i gruppen af kommuner med lavest vækst.

Kommunerne, der har haft den mest gunstige udvikling, er bredt fordelt over hele landet, og der kan ikke konstateres noget tydeligt geografisk mønster i forhold til, hvor den mest gunstige udvikling har været.

Tabel 3.1. viser udviklingen i skattepligtig indkomst opgjort *pr. indbygger*.

Tabel 3.1: Skattepligtig indkomst pr. indbygger i forhold til landsgennemsnittet 2005-2009

Landsdel	År				
	2005	2006	2007	2008	2009
København by	106	107	107	108	109
Københavns omegn	112	112	112	113	113
Nordsjælland	118	116	115	115	114
Bornholm	88	88	88	88	89
Østsjælland	110	108	107	106	107
Vest- og Syd-sjælland	95	94	94	93	93
Fyn	93	94	93	94	94
Syddjylland	95	96	96	96	95
Østjylland	97	97	97	97	97
Vestjylland	94	94	94	94	93
Nordjylland	92	92	92	92	92
Standardafvigelse	9,4	8,8	8,6	8,7	8,6
Middelværdi	100	100	100	100	100

Note: Hele landet har indeks 100.

Kilde: Danmarks Statistik tabel INDKP1

Ovenstående tabel viser for de enkelte landsdele udviklingen i den samlede skattepligtige indkomst i forhold til landsgennemsnittet.

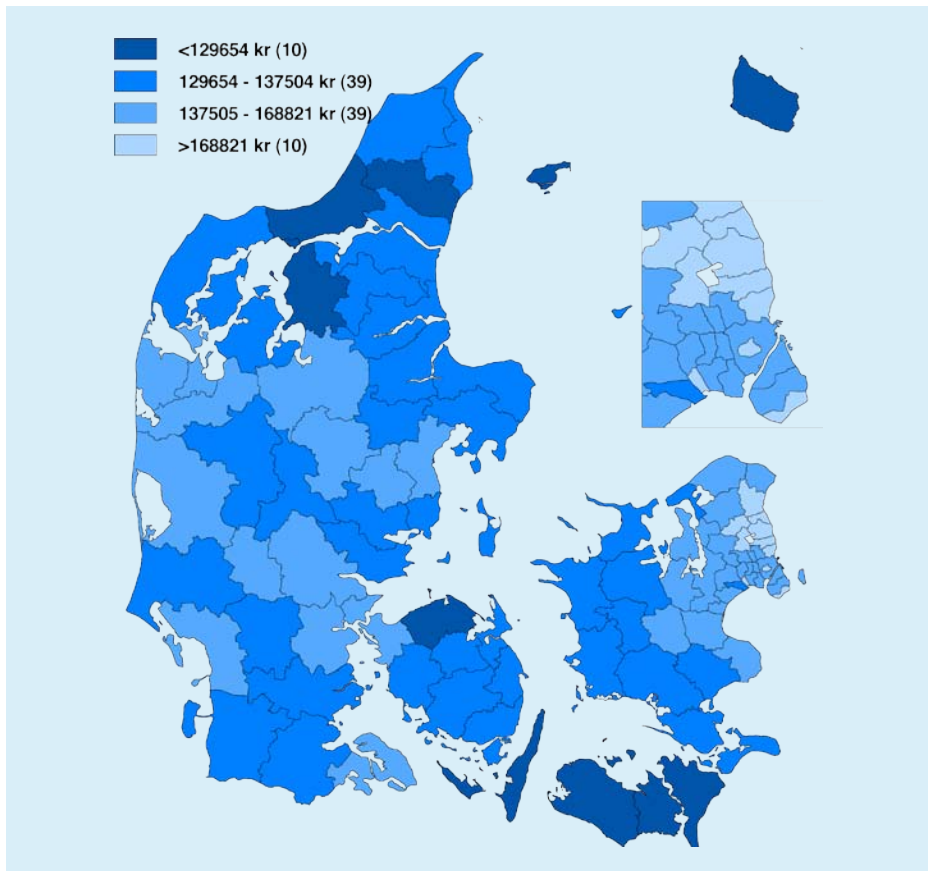
Af tabellen fremgår, at den højeste skattepligtige indkomst pr. indbygger er i landsdelene Nordsjælland, Københavns omegn, Københavns By og Østsjælland. Det laveste niveau er på Bornholm, der i 2009 lå 11 pct. under landsgennemsnittet, efterfulgt af Nordjylland, Vestjylland samt Vest- og Sydsjælland.

Som et udtryk for, om forskellene landsdelene imellem samlet set er øget eller mindsket er angivet standardafvigelsen. Denne har i perioden kontinuerligt været faldende, hvilket peger på, at forskellene er mindsket. Standardafvigelsen er således faldet fra 9,4 i 2005 til 8,6 i 2009.

At der til grund for udviklingen i den samlede skattepligtige indkomst anvendes tal fra 2009 skyldes, at der er en relativt lang opgørelsesperiode for den skattepligtige indkomst. Der kan for et aktuelt billede derfor ses på kommunernes budgetterede udskrivningsgrundlag pr. indbygger i 2011. Udskrivningsgrundlaget svarer i princippet

til den skattepligtige indkomst fratrukket personfradrag. Tallene skal dog læses med forbehold for, at der er tale om budgetterede tal, og for størstedelen af kommunerne i 2011 endvidere statsgaranterede tal, hvorfor mønstrene i høj grad afspejler forskelle i kommunernes udskrivningsgrundlag i 2008.¹¹

Figur 3.8: Budgetteret udskrivningsgrundlag pr. indbygger fordelt på kommuner i 2011

Note: Intervaldelingen er baseret på 10 pct., 50 pct. og 90 pct. fraktiler. Det budgetterede udskrivningsgrundlag er kommunernes budgetterede indtægter af selvangivne indkomster, divideret med den kommunale udskrivningsprocent. Hvis en kommune har valgt at lægge det statsgaranterede udskrivningsgrundlag til grund for budgetlægningen, vil det være dette tal, som medtages. Det anvendte befolkningstal, er ligeledes det, som kommunerne lægger til grund for budgetlægningen.
Kilde: Indenrigs – og Sundhedsministeriet.

¹¹ Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag er beregnet på grundlag af kommunens faktiske udskrivningsgrundlag tre år før budgetåret og er fremskrevet med en fælles vækstprocent. Ved yderligere at medtage en andel af grundværdierne fremkommer kommunernes beskatningsgrundlag.

Figur 3.8. peger på, at den højeste skattepligtige indkomst pr. indbygger findes i det københavnske område, men også det øvrige Sjælland samt i relativt omfang også det centrale Jylland har et gunstigt beskatningsgrundlag pr. indbygger. Figuren bekræfter dermed billedet fra figur 3.7 og tabel 3.1. og således også, at den laveste indkomst er at finde på Bornholm, idet dog også kommuner i det sydlige Danmark samt det nordlige Jylland ligger relativt lavt.

3.4. Beskæftigelse og ledighed

Ledighedsudviklingen i yderområderne, såvel som i resten af landet, har siden krisens indtræden været fulgt tæt af regeringen.

I et regionalt perspektiv er det særligt interessant, hvorvidt forskellene i landsdelenes ledighedsniveauer, der tidligere var udprægede, men indtil krisens indtræden blev stadigt mindre, atter kan forventes at øges. Som det fremgik af Regionalpolitisk redegørelse 2010 kunne der ikke på daværende tidspunkt konstateres, at udviklingen i ledigheden i yderområderne under ét afveg fra landet som helhed.

Den aktuelle ledighedsudvikling

Den samlede bruttoledighed svarede i februar 2010 til i alt 161.000 fuldtidsledige. Denne var i februar 2011 steget til 163.000, svarende til en stigning på ca. 1,2 pct.

Niveau samt udvikling for de enkelte landsdele er vist i tabel 3.2.

Tabel 3.2: Udviklingen i bruttoledigheden februar 2010 – februar 2011

Landsdel	Ledighedsprocent		Fuldtidsledige		
	Februar 2011	Februar 2010	Ændring i procentpoint	Februar 2011 (1000 personer)	Februar 2010 (1000 personer)
København by	7,5	7,3	+ 0,2	27,1	26,1
Københavns omegn	5,7	5,2	+ 0,5	14,2	13,0
Nordsjælland	4,5	4,2	+ 0,3	9,8	9,2
Bornholm	7,6	7,8	- 0,2	1,4	1,5
Østsjælland	4,9	4,6	+ 0,3	5,7	5,4
Vest- og Syd-sjælland	6,6	6,5	+ 0,1	18,3	17,9
Fyn	6,9	6,7	+ 0,2	16,0	15,5
Syddjylland	5,3	5,5	- 0,2	18,5	19,4
Østjylland	5,4	5,5	- 0,1	22,4	22,9
Vestjylland	5,3	5,7	- 0,4	11,3	12,2
Nordjylland	6,2	6,6	- 0,4	17,6	18,8
Hele landet	6	5,9	+ 0,1	163,0	161,0

Note: Ledigheden er beregnet som det sæsonkorrigerede antal fuldtidsledige i forhold til arbejdsstyrken. Bruttoledige defineres som summen af nettoledige og aktiverede i matchgruppe 1, der skønnes jobklare. Kilde: Danmarks statistik tabel AUS08

Af tabellen fremgår, at den laveste ledighed i februar 2011 sås i landsdelene Nord- og Østsjælland efterfulgt af Syd- og Vest-, og Østjylland. Bornholm havde med en bruttoledighedsprocent på 7,6 pct. landets højeste ledighed, efterfulgt af Københavns By med 7,5 pct.

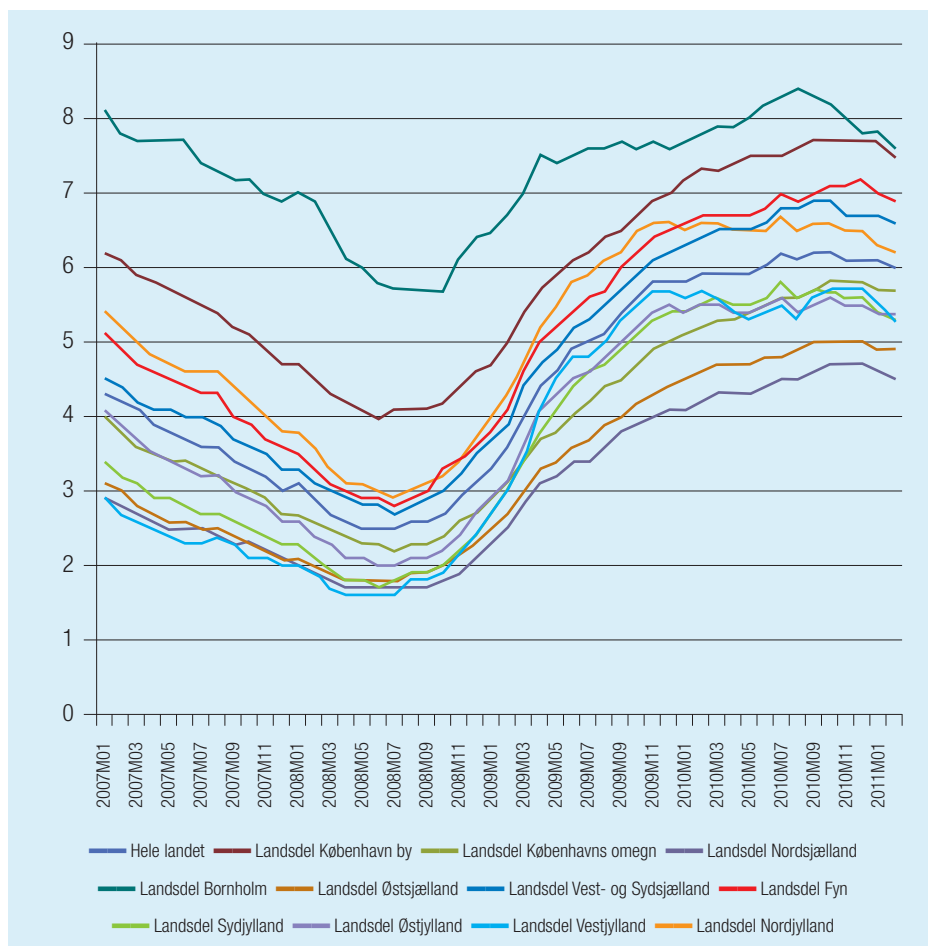
Stigningen i ledigheden fra februar 2010 til februar 2011 var på landsplan på 1,2 pct. Opgjort på landsdele ses det, at landsdelene ikke har udviklet sig ensartet. Således var de højeste stigninger, opgjort i procentpoint, i landsdelen Københavns Omegn, hvor ledigheden steg med 0,5 procentpoint. Dernæst følger landsdelene Nordsjælland og Østsjælland, hvor ledigheden steg med 0,3 procentpoint. Desuden oplevede også Københavns By, Vest- og Sydsjælland og Fyn stigninger i ledigheden.

De øvrige landsdele har alle haft fald i ledigheden. Således er ledigheden faldet i alle landsdele i Jylland, særligt i Vest- og Nordjylland, hvor ledigheden faldt med 0,4 procentpoint, svarende til fald på hhv. 7 pct. og 6 pct. Ligeledes faldt ledigheden på Bornholm med 0,2 procentpoint, men landsdelen har dog fortsat den højeste ledighed i landet.

Samlet set kan det i tilknytning til den aktuelle ledighed således konstateres, at ledigheden i perioden februar 2010 til februar 2011 overordnet set synes at have været stigende i de østlige landsdele, eksklusiv Bornholm, og faldende i de vestlige landsdele.

Anskues ledighedsudviklingen i et lidt længere tidsperspektiv ses det, at ledigheden for alle landsdele frem til sommeren 2008 faldt, hvorefter den, ligeledes for alle landsdele, siden har været stigende, men hvor der desuden ses en aftagende effekt sidst i perioden. Denne udvikling er vist i figur 3.9.

Figur 3.9: Den sæsonkorrigerede bruttoledighed, måned for måned januar 2007 til december 2010

Note: Ledigheden er beregnet som det sæsonkorrigerede antal fuldtidsledige i forhold til arbejdsstyrken
 Kilde: Danmarks Statistik tabel AUS08

Figur 3.9. viser, at landsdelenes ledighedsniveauer overordnet udvikler sig ensartet. Endvidere bekræftes det af figuren, at den højeste ledighed var på Bornholm, hvor der dog kan konstateres et svagt fald i det sidste halve år af 2010 og i de første måneder af 2011. Næsthøjeste ledighedsniveau var i Københavns By, der i februar 2011 lå på niveau med Bornholm.

Med henblik på at give et mere overskueligt billede af udviklingen i de seneste år kan udviklingen desuden beskrives på baggrund af en opdeling af landsdelene i øst og vest for Storebælt. I tabel 3.3. vises ledighedsniveauerne for juni 2008 samt februar 2011.

Tabel 3.3: Sæsonkorrigeret bruttoledighed i procent af arbejdsstyrken juni 2008 og februar 2011

	Ledighedsprocent juni 2008	Ledighedsprocent februar 2011	Forandring i procentpoint
Øst for Storebælt	2,8	6,2	+ 3,4
Vest for Storebælt	2,2	5,7	+ 3,5

Note: Ledighedsprocenten er bestemt ved det totale antal bruttoledige i landsdelene hhv. øst og vest for Storebælt, sat i forhold til arbejdsstyrken i de samme landsdele. Arbejdsstyrken er udregnet i forhold til den Registerbaserede Arbejdsmarkedsstatistik (RAS), der senest opgør arbejdsstyrken pr. ultimo 2008. Da sæsonkorrektionen er foretaget på landsdelsniveau er der i det samlede antal af sæsonkorrigerede bruttoledige på landsdele en lille difference i forhold til sæsonkorrektionen på landsplan. Denne difference udgør maksimalt få hundrede bruttoledige varierende fra måned til måned. Kilde: Danmarks Statistik tabel RAS3307 og AUS08

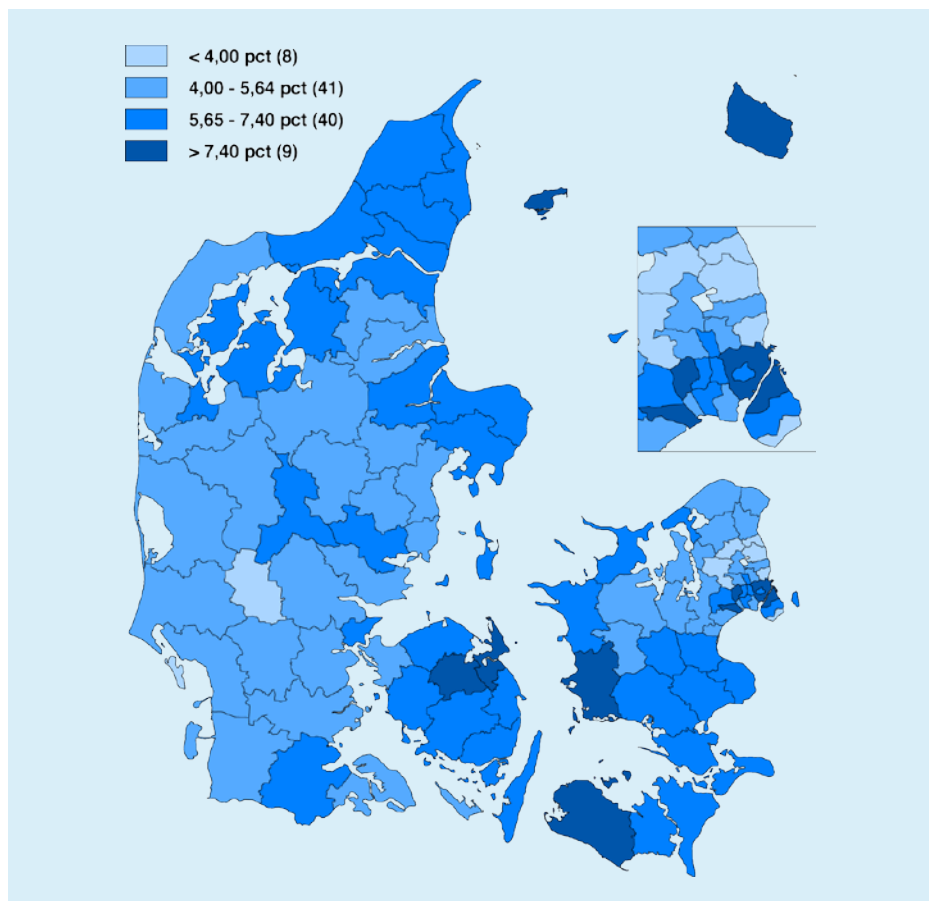
Af tabel 3.3. fremgår det, at der, inden krisen nåede Danmark, samlet set var en højere ledighed øst for Storebælt, end vest for. Således var forskellen i juni 2008 0,6 procentpoint.

Denne forskel er siden svagt mindsket, så ledigheden øst for Storebælt i februar 2011 kun var 0,5 procentpoint højere end vest for. Det kan dermed konstateres, at ledigheden, opgjort i procentpoint, samlet set fra juni 2008 til februar 2011 er steget svagt mere i landsdelene vest for Storebælt. Forskellen er dog kun på 0,1 procentpoint, og bør ses i lyset af, at ledigheden både inden krisens indtræden, men også aktuelt, har været højest i de østlige landsdele. Ledigheden var dog i anden halvdel af 2009 og frem til primo 2010 marginalt højere vest for Storebælt, men siden er billedet atter vendt.

En sammenligning mellem det østlige og vestlige Danmark peger således heller ikke på, at krisen har givet anledning til et overordnet ændret mønster i ledighedsudviklingen set mellem landsdelene vest og øst for Storebælt.

Opdelingen af landet i elleve landsdele eller øst/vest for Storebælt viser udviklingen på et relativt aggregeret niveau, hvor forskelle i ledighedsniveauet inden for landsdelene således udviskes. Der ses i figur 3.10. derfor på det aktuelle ledighedsniveau opdelt på kommuner.

Figur 3.10: Den sæsonkorrigerede bruttoledighedsprocent (ledige i pct. af arbejdsstyrken), februar 2011

Note: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct., 50 pct. og 90 pct. fraktiler.

Kilde: Danmarks Statistik tabel AUS08

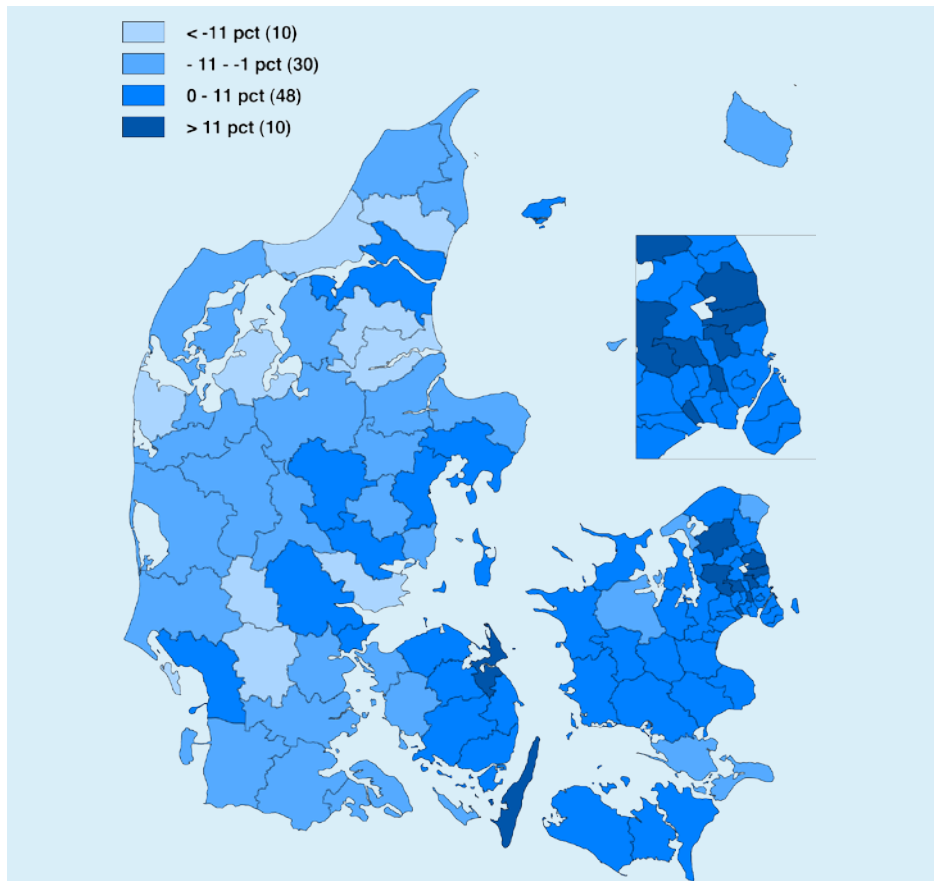
Bruttoledigheden var for hele landet i februar 2011 på 6 pct. Ledigheden er højest i kommunerne Ishøj, Lolland og Læsø, men også bl.a. Bornholm, Kerteminde og Slagelse kommuner har en relativ høj ledighed. Dette gælder tillige for en række kommuner i det sydsjællandske område, Fyn samt Nordjylland, men også en række kommuner i og

omkring København, herunder som nævnt Ishøj, men også København, Albertslund og Høje-Taastrup ligger blandt de kommuner, der har den højeste ledighed.

For det københavnske område gælder, at der er store forskelle i ledighedsniveauet kommunerne imellem. Således finder man i det københavnske område også de kommuner, der har landets laveste ledighedsniveau. Men også store dele af særligt det centrale Jylland har et relativt lavt ledighedsniveau, set i forhold til landsgennemsnittet.

Dette uregelmæssige billede går igen, når man anskuer den relative udvikling i det seneste år for de enkelte kommuner. Denne er vist i figur 3.11.

Figur 3.11: Den relative udvikling i andelen af ledige, februar 2010 - februar 2011

Note: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct. og 90pct fraktiler, hvor de resterende observationer er delt op i to intervaller med grænseværdi 0. fraktiler.

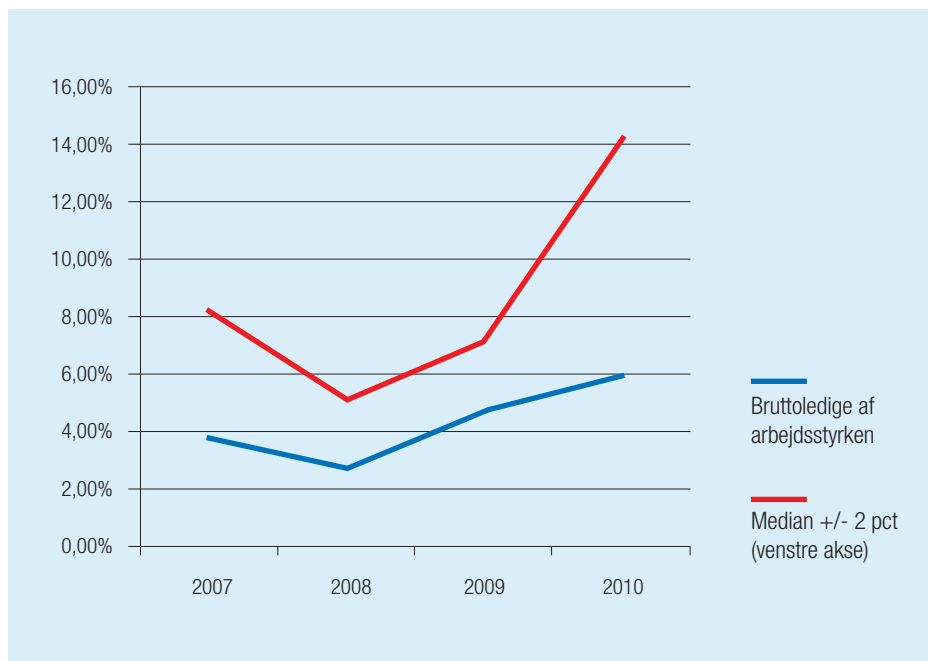
Kilde: Danmarks Statistik tabel AUS08

Af figur 3.11 ses det, at de højeste relative stigninger i ledigheden primært gør sig gældende i kommuner i og omkring København og Nordsjælland. For sidstnævnte område skal dog bemærkes, at de relative høje stigninger sker fra et lavt udgangspunkt. De kommuner, der havde de højeste stigninger var Ballerup, Lyngby-Taarbæk, Vallensbæk og Hillerød.

De kommuner, der har haft den gunstigste relative ledighedsudvikling, er primært beliggende i Jylland, hvor der således generelt kan konstateres en gunstigere relativ udvikling i det vestlige Danmark frem for den østlige del, hvilket dog også bør ses i lyset af kommunernes absolutte ledighedsniveauer. De kommuner, der havde den mest gunstige udvikling var således Hedensted, Billund, Skive og Jammerbugt kommuner.

Endelig kan også spændet mellem kommunernes individuelle ledighedsniveauer give et billede af udviklingen. I figur 3.12 er vist ledighedsudviklingen og andelen af kommuner, der afviger mere end to procentpoint fra ledigheden i mediankommunen for årene 2007-2010.

Figur 3.12: Ledighedens spredning mellem kommunerne sammenholdt med generelt ledighedsniveau

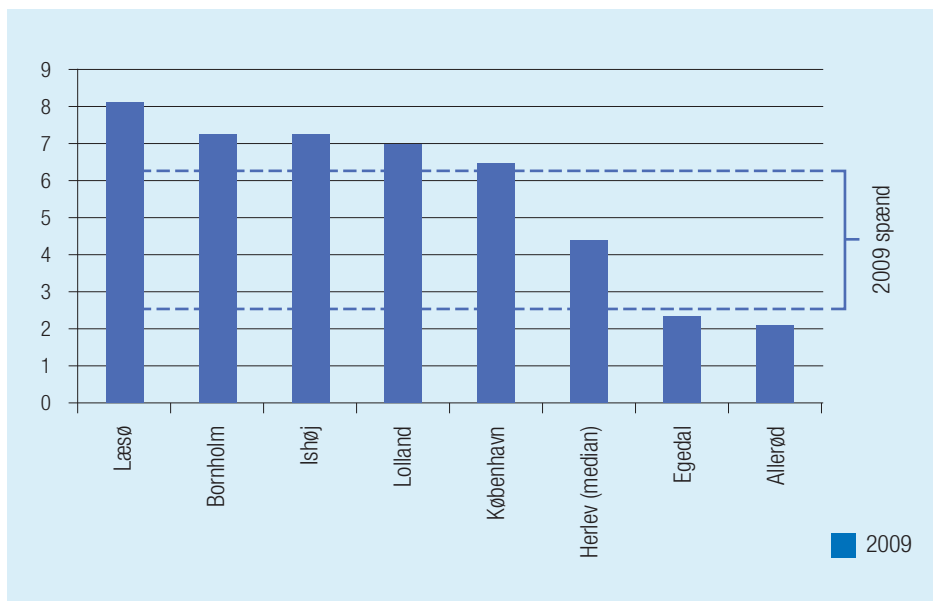
Kilde: Danmarks Statistik tabel AUAAR11 og tabel RAS3307

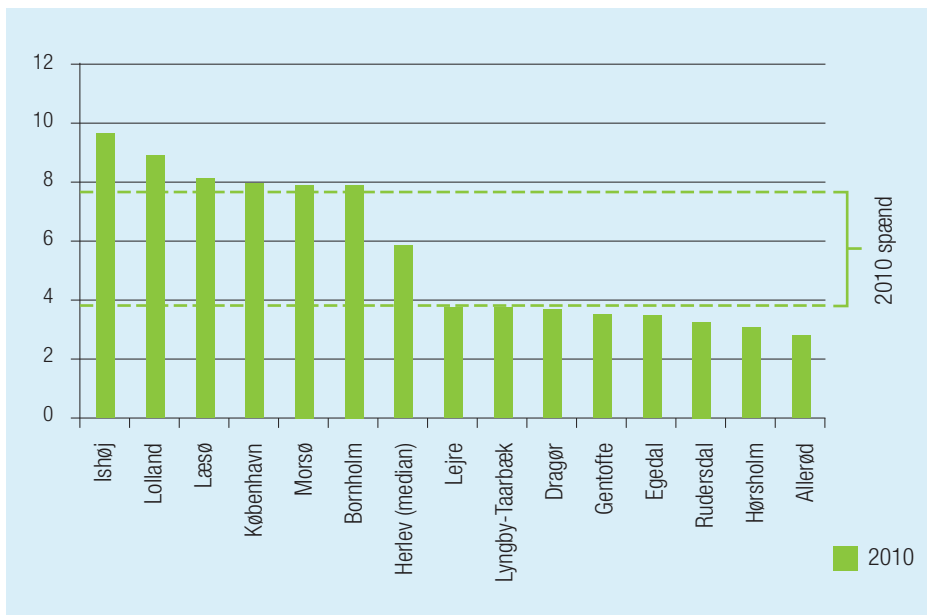
Figur 3.12 peger på, at spredningen i ledigheden mellem kommunerne i store træk følger ledighedsudviklingen. Spredningen falder sammen med ledigheden frem til 2008, hvorefter både spredningen og ledighedsniveauet atter stiger.

I 2010 var der således ca. 14 pct. af kommunerne, der adskilte sig mere eller mindre end to procentpoint fra mediankommunen. Af disse 14 kommuner ligger syv kommuner, primært beliggende nord for København, mere end to procentpoint under mediankommunen. Syv kommuner har en ledighed, der ligger mere end to procentpoint over mediankommunen. En del af disse kommuner medregnes ofte til yderområderne, herunder Bornholm og Lolland, men også København og Ishøj kommuner falder inden for gruppen af kommuner, hvor ledigheden liggere mere end to procentpoint over mediankommunen.

I figur 3.13 vises de kommuner, der i 2009 og 2010 lå mere end 2 procentpoint fra mediankommunen i forhold til ledighed.

Figur 3.13: Kommuner, hvis ledighed ligger mere end 2 pct. point fra mediankommunen, 2009 og 2010

Note: Ledigheden er defineret som bruttoledige ud af den samlede arbejdsstyrke.

Kilde: Danmarks Statistik tabel AUAAR11 og tabel RAS3307

Det fremgår således af figur 3.13, at antallet af kommuner, hvor ledigheden ligger mere end 2 procentpoint over mediankommunens ledighedsniveau er øget med én kommune. Antallet af kommuner, hvor ledigheden ligger mere end 2 procentpoint under mediankommunen er steget fra to til otte, hvortil det bemærkes, at disse kommuner alle er beliggende nord for eller omkring hovedstadsområdet. Den stigende spredning i kommunernes ledighedsniveauer, som vist i figur 3.12, kan dermed primært tilskrives særligt lave ledighedsniveauer i en række kommuner i det hovedstadsnære område.

Samlet set kan der i forhold til den aktuelle ledighedsudvikling således konstateres, at der ikke på nuværende tidspunkt er grundlag for at konkludere, at yderområderne generelt set i særlig grad mærker krisen i ledighedsudviklingen. De seneste ledighedstal viser, at stigningen i ledigheden i det forgangne år primært er sket i det østlige Danmark, hvorimod ledigheden mange steder i Jylland har været faldende.

Det er forventningen, at man i de kommende år atter vil opleve mangel på arbejdskraft. Det skyldes, at store årgange forventes at forlade arbejdsmarkedet, uden at der i samme omfang kommer nye til.

Det er således relevant at se på, i hvilket omfang virksomhederne oplever rekrutteringsproblemer, og hvor mange ledige der er pr. jobopslag.

Tabel 3.4: Rekrutteringsproblemer i forhold til beskæftigede

Beskæftigelses-region:	Antal forgæves rekrutteringer		Antal forgæves rekrutteringer i forhold til beskæftigede (pct.)	
	2009	2010	2009	2010
Hovedstaden og Sjælland	3.319	3.298	0,3	0,3
Syddanmark	1.386	1.146	0,2	0,2
Midtjylland	1.757	1.098	0,3	0,2
Nordjylland	591	556	0,2	0,2
Hele landet	7.054	6.098	0,2	0,2

Note: Forgæves rekrutteringer er i forhold til personer med de søgte kvalifikationer. De forgæves rekrutteringer har fundet sted i perioden uge 27 til uge 43 2010

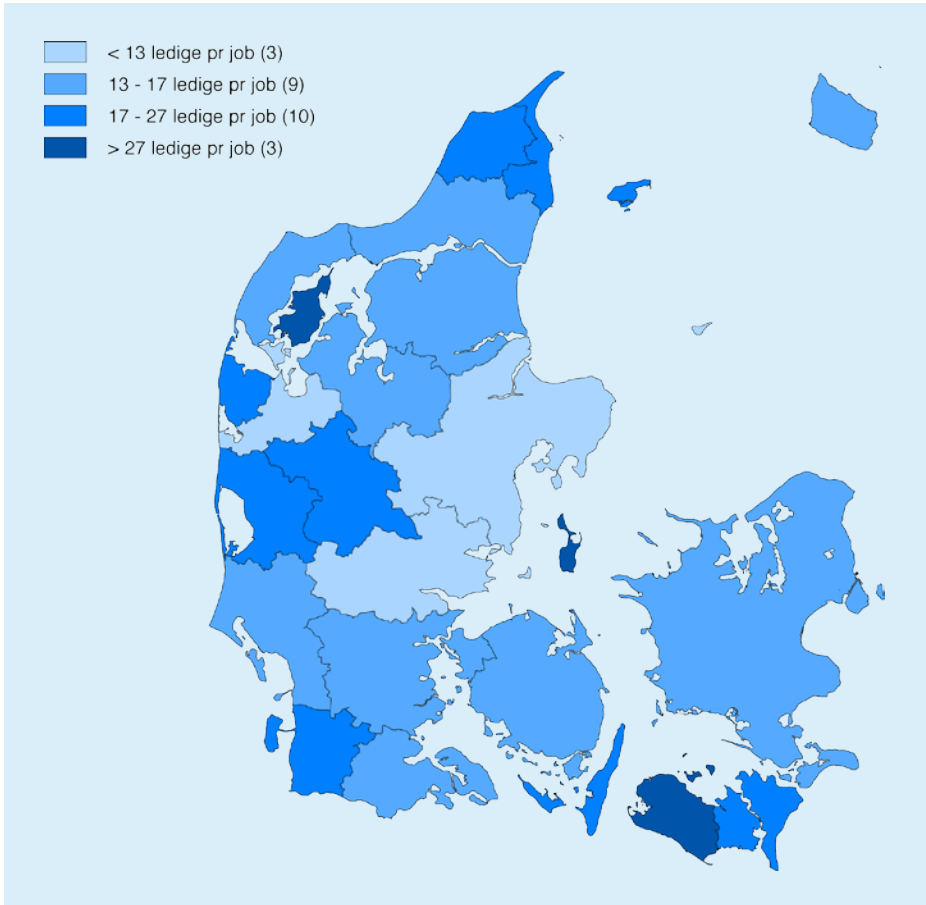
Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen: "Rekruttering efterår 2010"

I tabel 3.4. vises antallet af forgæves rekrutteringer i 2009 og 2010. Denne viser, at på trods af den aktuelle ledighed, så er der stadig virksomheder, der oplever ikke at kunne skaffe den fornødne arbejdskraft. Omfanget er dog yderst begrænset, hvor det for hele landet i både 2009 og 2010 gjaldt, at kun 0,2 pct. af rekrutteringerne var forgæves, set i forhold til antallet af beskæftigede.

Samlet set er antallet af forgæves rekrutteringer faldet svagt fra 2009 til 2010, men overordnet set, bl.a. udtrykt relativt ved at se på antallet af forgæves rekrutteringer i forhold til beskæftigede, synes niveauet uændret.

Dette skal dog ses i lyset af, at der i 2008, som beskrevet i Regionalpolitisk redegørelse 2010, var ca. 30.000 og i 2007 knap 66.000 forgæves rekrutteringer. Denne udvikling understreger, at krisen midlertidigt har fjernet det pres, der har været på rekrutterings-siden, hvilket også afspejles i antallet af ledige pr. jobopslag, som vises i figur 3.14.

Figur 3.14: Antal ledige pr. jobopslag vist på 25 arbejdsmarkedsregioner december 2010

Note: Intervalindelingen er baseret på 25 pct., 50 pct. og 75 pct. fraktiler. Tallene er baseret på faktiske antal fuldtidsledige (foreløbige) fordelt på kommuner samt det totale antal ledige stillinger fordelt på kommuner.

Kilde: Danmarks Statistik tabel AUF01 og Jobindsats.dk

Der var i december 2010 flest ledige pr. job i dele af det nordlige, sydlige og vestlige Jylland, det sydlige Danmark og en række ø-kommuner. Derimod var der relativt få i særligt det østlige Jylland, koncentreret omkring det østjyske bybånd.

Det må til udviklingen og antallet af ledige pr. job bemærkes, at selvom der samlet set er flere ledige, end der pt. er ledige stillinger, så kan der stadig være brancher, der oplever vanskeligheder i forhold til at rekruttere den fornødne arbejdskraft. Der kan

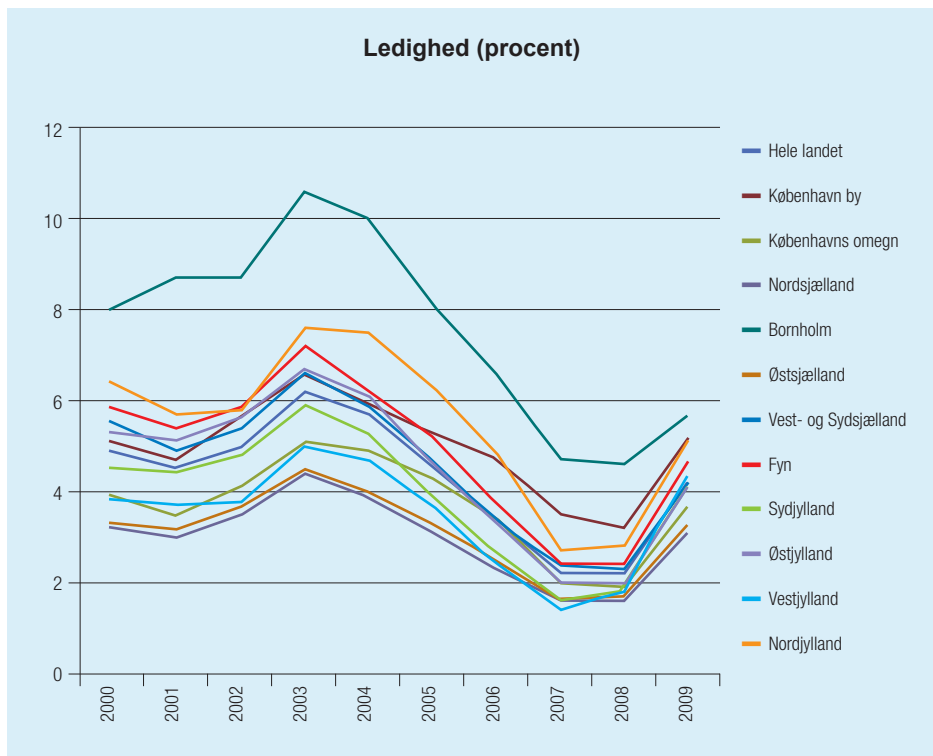
være stillinger, hvor der ikke blandt de ledige er personer med de rette kvalifikationer, uddannelse eller andet. Udviklingen i alle dele af Danmark vil således i de kommende år være afhængig af, at der i tilstrækkeligt omfang vil være tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft til rådighed.

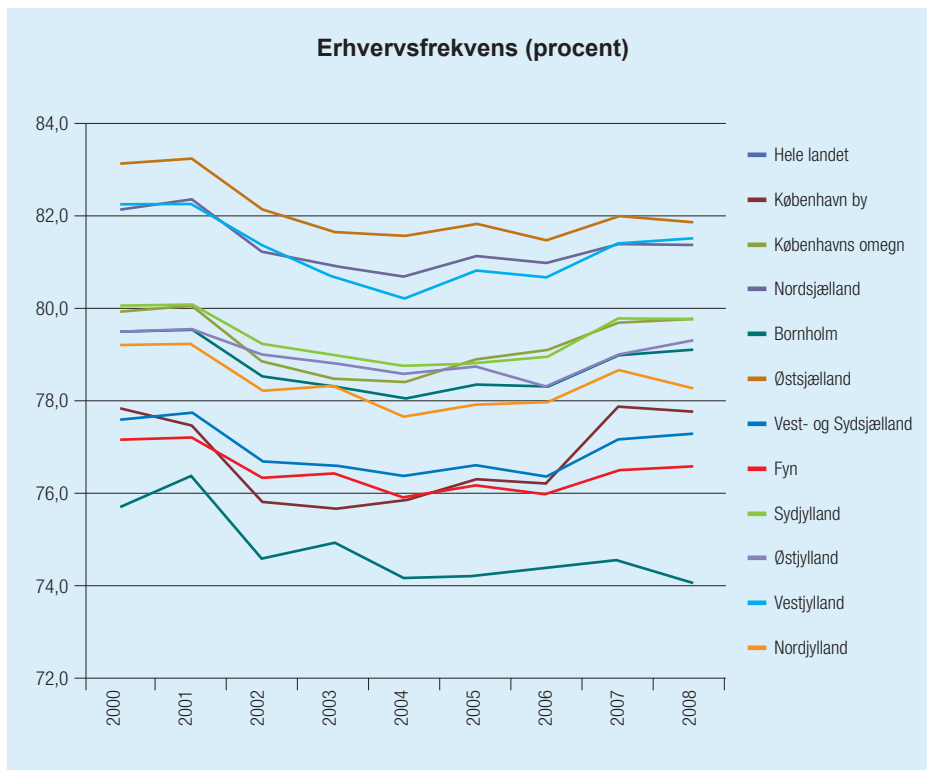
Den historiske udvikling i ledighed og beskæftigelse

Som det fremgår af det foregående afsnit, så har alle dele af landet i de senere år oplevet en stigning i ledigheden. Dette efter en periode hvor de tidligere markante forskelle i landsdelenes ledighedsniveau siden 2003 var blevet stadigt indsnævrede. Denne gunstige udvikling fortsatte indtil krisens indtræden i 2008, hvor forskellen mellem de landsdele, som havde det højeste og laveste ledighedsniveau var indsnævret til ca. 2,5 procentpoint. I 2003 var forskellen ca. 6 procentpoint.

Udviklingen i perioden 2000-2009 er vist i figur 3.15. For den aktuelle udvikling opgjort på landsdele henvises til figur 3.9.

Figur 3.15: Udviklingen i nettoledighedsprocenten fordelt på 11 landsdele for hele landet 2000-2009 og udviklingen i erhvervsfrekvensen for 2000 til 2008

Noter: Ledighedsprocenten er beregnet som det sæsonkorrigerede antal fuldtidsledige delt med arbejdsstyrken i december måned det pågældende år. Figuren viser nettoledigheden og er følgelig lavere end bruttoledigheden i figurene 3.8 og 3.9. Erhvervsfrekvensen er beregnet som andelen af befolkningen i den arbejdsdygtige alder, der er del af arbejdsstyrken. Personer uden for arbejdsstyrken består af personer, der midlertidigt er uden for arbejdsstyrken, tilbagetrækning fra arbejdsstyrken, pensionister og andre uden for arbejdsstyrken. Erhvervsfrekvensen er alle år udregnet for de 16-64-årige i befolkningen for at sikre sammenlignelighed over tid (til og med 2005 er arbejdsstyrken opgjort for de 16-66-årige, men Danmarks Statistik har ændret praksis som følge af den ændrede pensionsalder). Som følge af omlægningen til indkomst i Danmarks Statistiks RAS-statistik har det pga. det opståede databrud ikke været muligt at opdatere udviklingen med nyere tal.

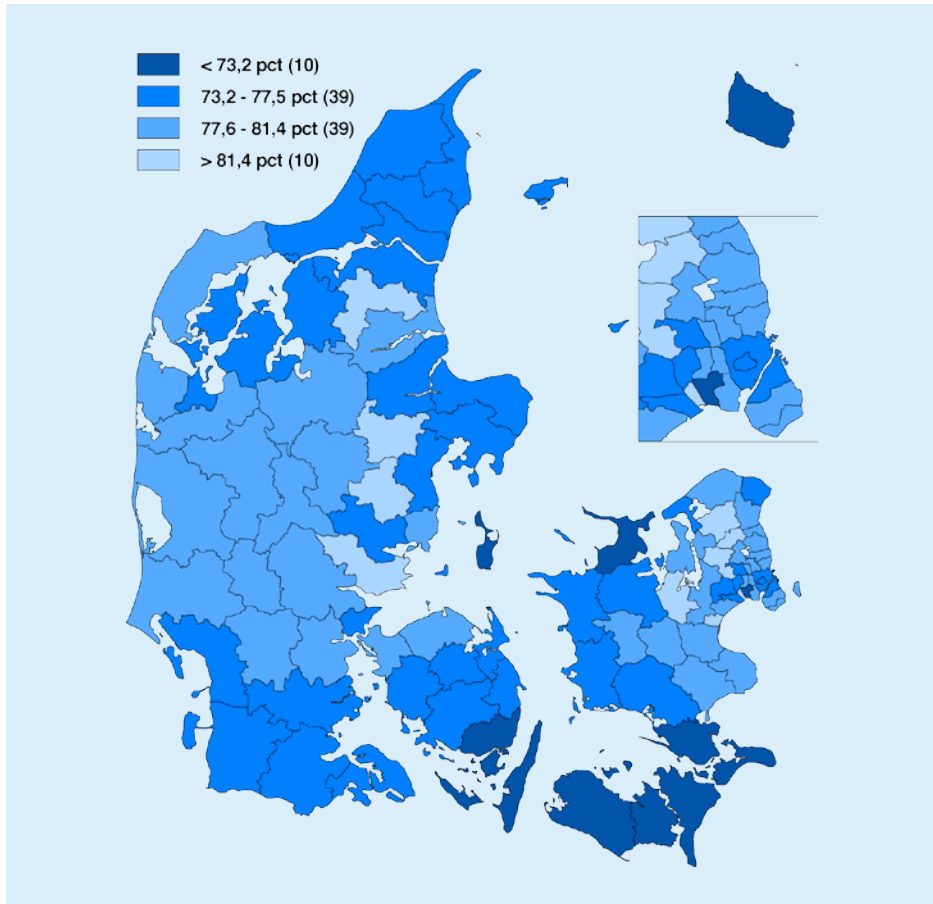
Kilde: Danmarks Statistik

For erhvervsfrekvensen kan der, som med ledigheden, konstateres, at denne overordnet udvikler sig relativt ensartet for landsdelene. I første halvdel af perioden var der et mindre fald i erhvervsfrekvensen, men siden midten af 00'erne var denne atter svagt stigende. En forklaring herpå kan være, at højkonjunktoren og den heraf afledte høje efterspørgsel efter arbejdskraft kan have betydet, at grupper, der stod uden for arbejdsmarkedet, kom i beskæftigelse.

For landsdelen Bornholm bemærkes dog, at denne i hele perioden har ligget under de øvrige.

I figur 3.16 gengives erhvervsfrekvensen på kommuneniveau.

Figur 3.16: Erhvervsfrekvens fordelt på kommuner i 2009

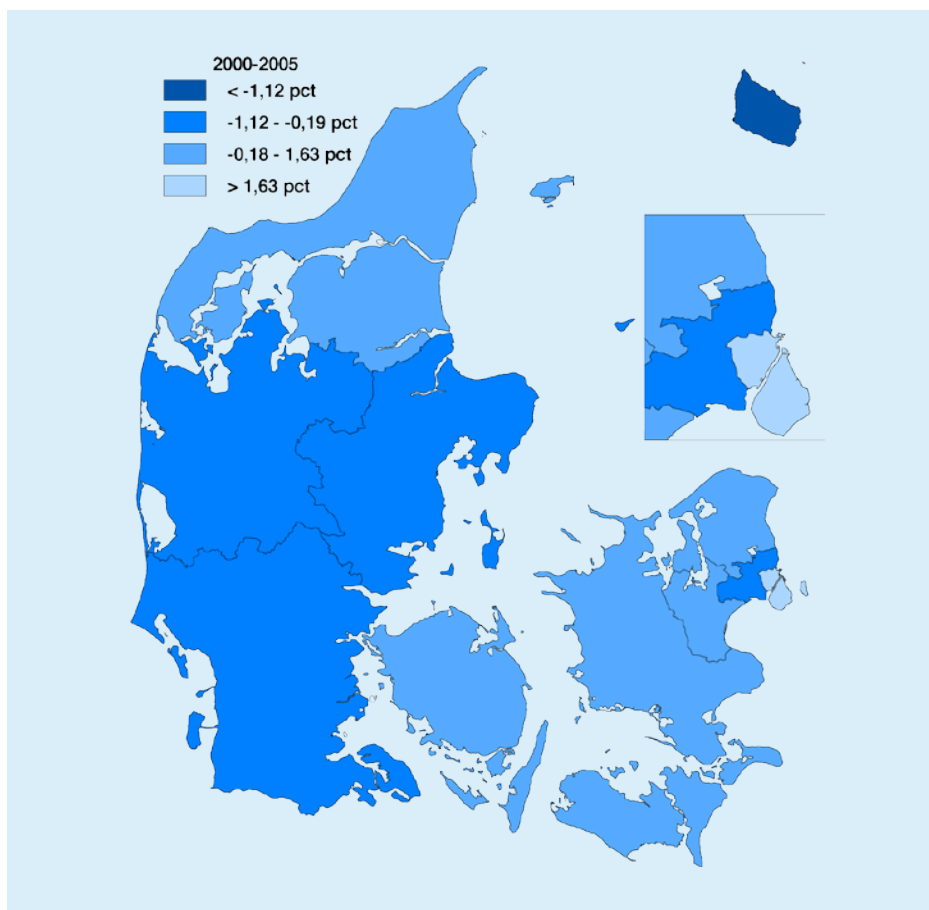

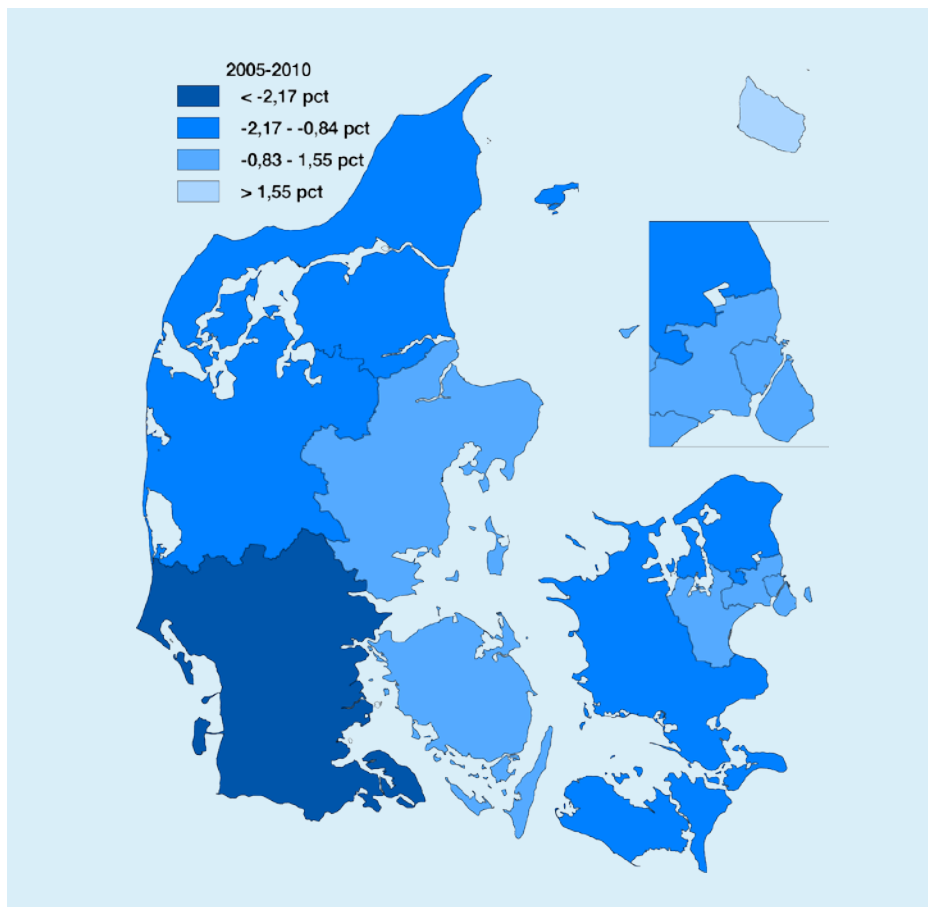
Noter: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct., 50 pct. og 90 pct. fraktiler. Erhvervsfrekvensen er beregnet som andelen af befolkningen i den arbejdsdygtige alder, som er del af arbejdsstyrken. Personer uden for arbejdsstyrken består af personer, der midlertidigt er uden for arbejdsstyrken, tilbagetrækning fra arbejdsstyrken, pensionister og andre uden for arbejdsstyrken.
Kilde: Danmarks Statistik, tabel RAS1F1)

Den landsgennemsnitlige erhvervsfrekvens var i 2009 76,9 pct. Figur 3.16 viser, at der er en tendens til, at der særligt i områderne Bornholm, Samsø, det sydøstlige Danmark, men også generelt i yderområderne er en lavere erhvervsfrekvens. De højeste erhvervsfrekvenser er primært koncentreret omkring København og Aarhus.

Udviklingen i beskæftigelsen kan ligeledes være et anvendeligt mål for, hvordan den regionale udvikling bevæger sig. Denne er vist i figur 3.17, hvor udviklingen er opgjort baseret på den stikprøvebaserede Arbejdskraftundersøgelse fra Danmarks Statistik, hvorfor der knytter sig en vis usikkerhed til opgørelsen. Denne usikkerhed er særligt udpræget for mindre enheder (eksempelvis Bornholm), hvorfor figuren må læses med dette forbehold. Endvidere bemærkes, at figuren viser den relative udvikling i antallet af beskæftigede, men ikke kontrolleret for udviklingen i befolkningstallet, arbejdsstyrken mv.

Figur 3.17: Gennemsnitlig årlig vækst i beskæftigelsen 2000-2005 og 2005 til 2010

Noter: Arbejdskraftundersøgelsen fra før 2007 er baseret på en væsentligt mindre stikprøve, end den er i dag, og dette behæfter tallene med ekstra usikkerhed specielt for Bornholm og Østsjælland grundet deres befolkningsstørrelse.

Kilde: Danmarks Statistik (AKU) samt Indenrigs og Sundhedsministeriets beregninger

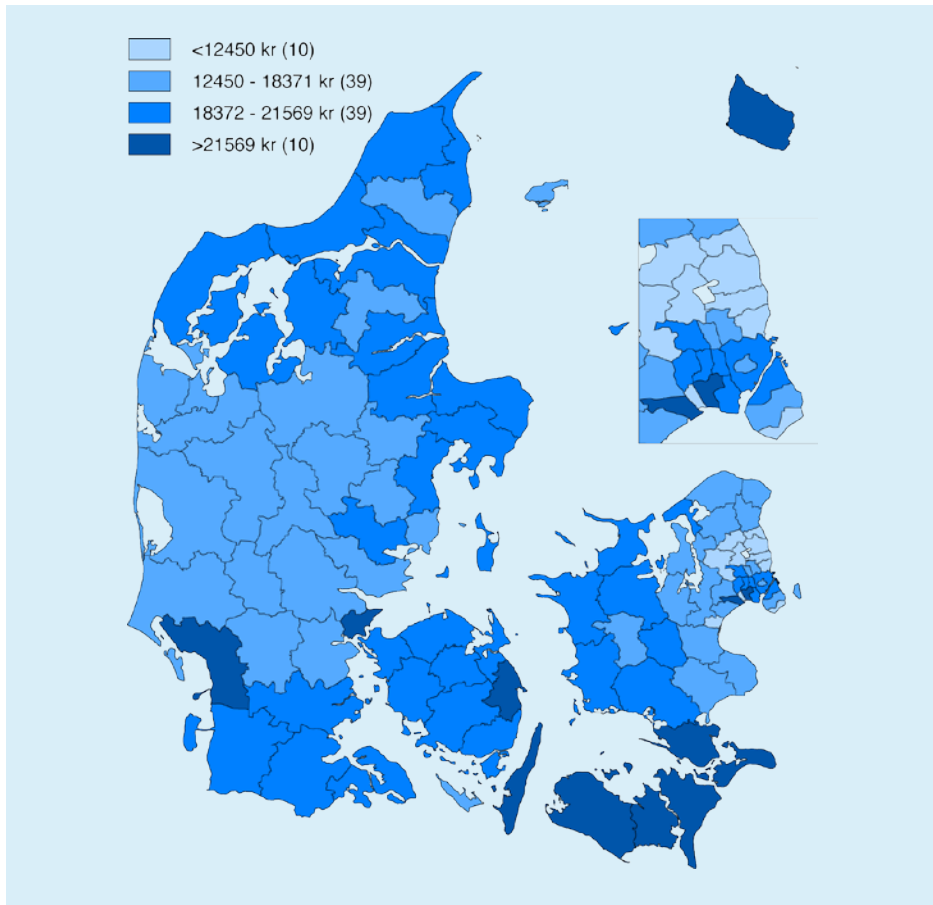
I forhold til udviklingen i beskæftigelsen ses det, at den mest positive udvikling i perioden har været i landsdelen Københavns By. Landsdelen Bornholm skiller sig ud derved, at de i perioden 2000-2005 havde den laveste vækst i beskæftigelsen, men også den største vækst i perioden 2005-2010. Resultaterne for denne landsdel må dog, som tidligere nævnt læses med forbehold for opgørelsesmetoden og den deraf følgende usikkerhed for særligt mindre enheder. Endvidere bemærkes, at særligt landsdelen Syddanmark i perioden 2005-2010 havde en negativ udvikling i antallet af beskæftigede, som i denne periode faldt med gennemsnitligt ca. 2,9 pct. pr. år.

3.5. Indkomstoverførsler

Den regionale udvikling kan desuden beskrives ved niveauet for indkomstoverførsler mv. Dette eksempelvis udtrykt ved kommunernes bruttoudgifter til overførsler pr. indbygger, hvilket kan bidrage til billedet af de menneskelige ressourcer, der er til rådighed for arbejdsmarkedet i et givent område.

Endvidere udgør overførsler en betydelig del af kommunernes samlede udgifter, særligt i kommuner med en mindre gunstig socioøkonomisk sammensætning, hvorfor tilskuds- og udligningssystemet således også tager højde herfor. Jf. figur 3.18 skal det til opgørelsen bemærkes, at bl.a. folkepension og efterløn ikke indgår i opgørelsen.

Figur 3.18: Bruttoudgifter til overførsler pr. indbygger i 2011

Note: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct., 50 pct. og 90 pct. fraktiler. Bruttoudgifterne til overførsler pr. indbygger er beregnet efter kommunernes budgetterede bruttodriftsudgifter til overførsler. Overførslerne er defineret i henhold til aftale imellem Finansministeriet og KL og vedrører udgifter til erhvervsgrunduddannelser, daghøjskoler, tilbud til udlændinge, førtidspensioner med 35 og 50 pct. refusion og personlige tillæg, kontante ydelser, revalidering, løntilskud til fleksjob, seniorjob samt beskæftigelsesordninger. Disse overførsler vedrører derfor ikke udgifter til eksempelvis folkepension samt efterløn. Det anvendte befolkningstal, er det som kommunerne lægger til grund for budgetlægningen.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger.

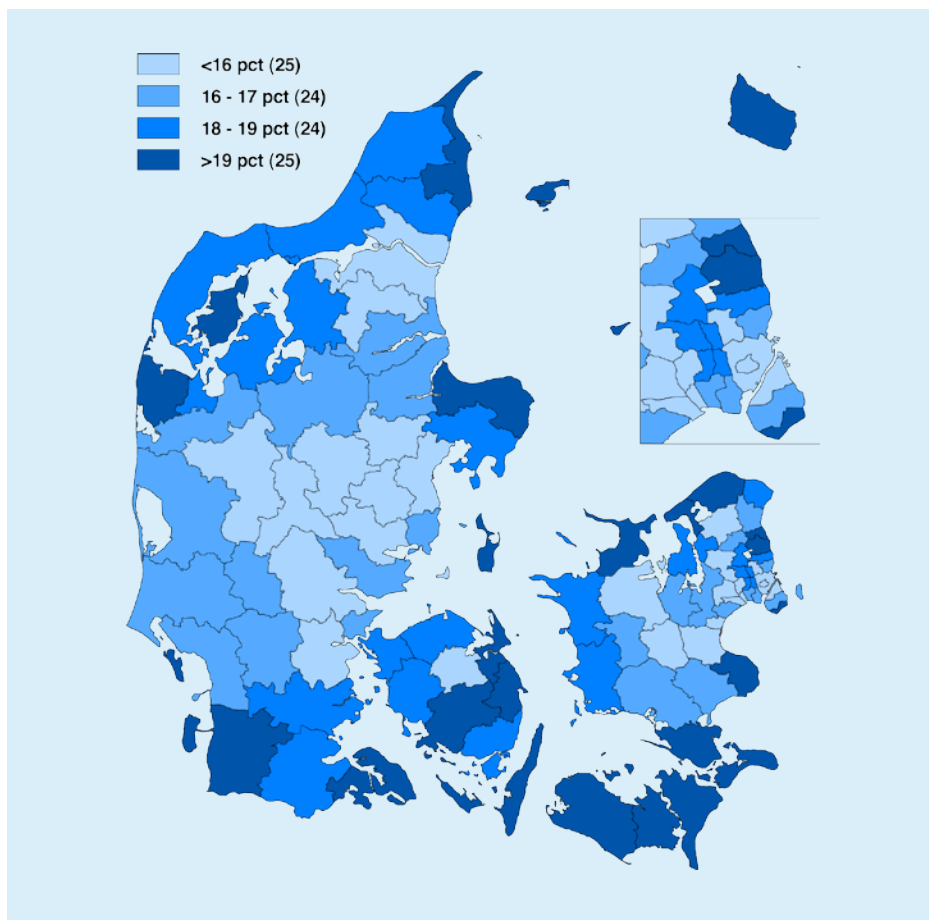
Gennemsnittet for hele landet er i 2011 18.338 kr. pr. indbygger.

Figur 3.18 viser, at især en række kommuner i det københavnske område har lave bruttoudgifter til overførsler pr. indbygger, ligesom det på baggrund af figuren kan konstateres, at de fleste kommuner i Midt- og Vestjylland har relativt lave udgifter.

Særligt det sydsjællandske område samt en række øer, herunder Bornholm og Langeland, har relativt høje bruttoudgifter til overførsler pr. indbygger. Til opgørelsen skal dog knyttes det forbehold, at visse uddannelsesrelaterede udgifter også indgår i opgørelsen, hvilke dog udgør en mindre del af de samlede overførselsudgifter.

Til billedet af den socioøkonomiske sammensætning hører desuden kommunernes andele af ældre. Denne er gengivet i figur 3.19.

Figur 3.19: Befolkningssammensætning: Andel af befolkningen over 64 år 1. januar 2011

Note: Intervalinddelingen er baseret på 25 pct. og 75 pct. fraktiler.

Kilde: Danmarks Statistik Tabel FOLK1

På landsplan udgør andelen af personer over 64 år ca. 17 pct. af den samlede befolkning. De enkelte kommuners andele er vist i figur 3.19, hvoraf det ses, at særligt på en række øer, samt i det sydsjællandske område bor der flere personer over 64 år, end i resten af landet.

Især en række ø-kommuner har høje andele. Eksempelvis er ca. 29 pct. af beboerne på Læsø og Ærø over 64 år, mens det på Samsø er ca. 27 pct. Københavns Kommune har med ca. 10 pct. landets laveste andel af personer over 64 år, efterfulgt af Aarhus, hvor andelen er ca. 13 pct.

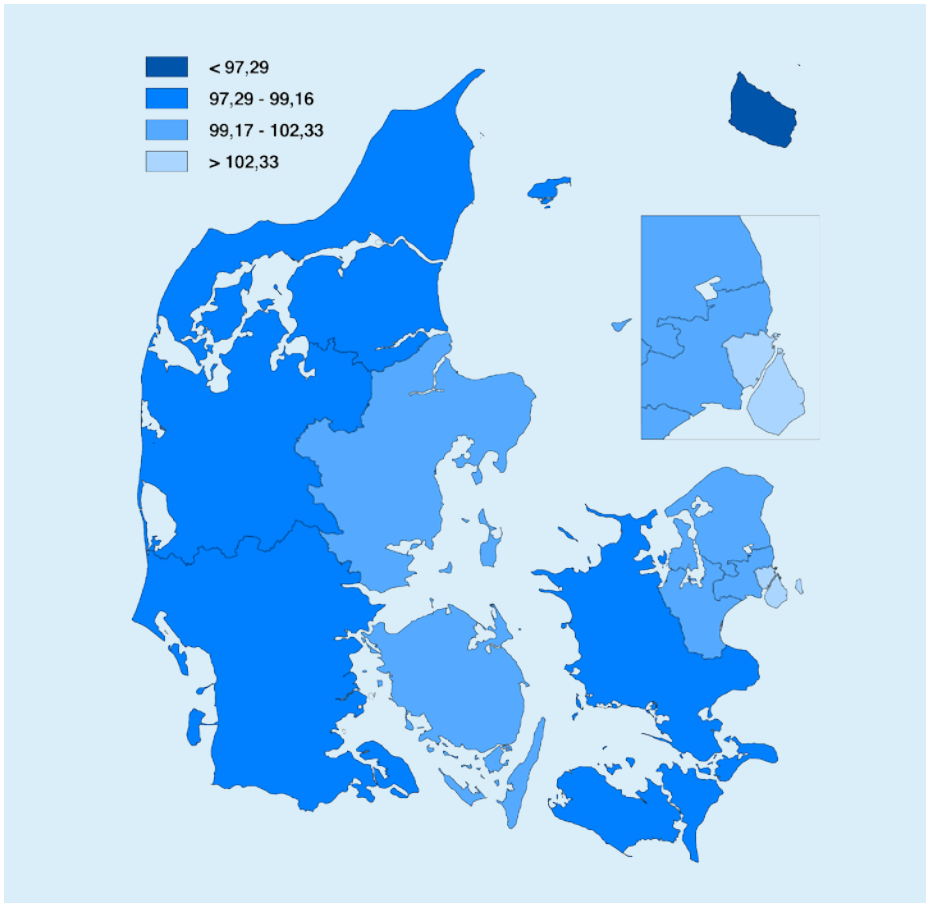
3.6. Samlet indikator for den regionale udvikling

Den regionale udvikling kan som i det foregående beskrives ud fra en lang række parametre, såsom demografi, økonomi, ledighed mv.

Hvor disse ser på enkelttendenser, der dog i mange tilfælde er korrelerede, så søges der i figur 3.20 at give et samlet billede på den regionale udvikling. Dette i form af en sammenvejning af udviklingen i befolkningsmønstre, indkomst, beskæftigelse og ledighed,¹² der således giver et mere overskueligt billede af udviklingen. Indikatoren er opgjort på landsdele, hvortil det bemærkes, at der også inden for de enkelte landsdele kan være regionale forskelle.

¹² Beregningsgrundlaget fremgår af bilag 2. De seks variable, der indgår i indikatoren er befolkningsudviklingen 2001-2011 pr. 1. januar begge år, andelen af 20-64-årige i 2011 pr. 1. januar, udviklingen i beskæftigelse efter arbejdssted 2000 til 2010 pr. 4. kvartal, den sæsonkorrigerede ledighed i procent af arbejdsstyrken i december 2010, udviklingen i den skattepligtige indkomst 1999-2009 opgjort i årets priser samt det skattepligtige indkomstniveau pr. indbygger i 2009.

Figur 3.20: Indikator for regional udvikling vist på 11 landsdele

Noter: Intervalindelingen er baseret på, hvordan regionerne placerer sig i forhold til landsgennemsnittet. Kilde: Danmarks Statistik (BEF, FOLK, AKU, RAS og INDKP) samt Indenrigs og Sundhedsministeriets beregninger

Figur 3.20 viser et samlet billede for en række forskellige, centrale nøgletal, og er således i vidt omfang en afspejling af de enkelttendenser, der er gennemgået i kapitlet.

Af figuren ses, at den højeste indikatorværdi, der signalerer en gunstig regional udvikling, findes i landsdelen Københavns By. Dernæst følger landsdelene Østjylland samt Østsjælland. Den laveste indikatorværdi findes i landsdelen Bornholm, og herefter følger Nordjylland og Syddjylland.

Kapitlet viser samlet set, at der for en række nøgletal kan konstateres at være regionale forskelle, fx hvor nogle øer har en markant højere andel af ældre indbyggere end landsgennemsnittet. Men samlet må det afslutningsvis bemærkes, at selvom den gængs forskelle umiddelbart kan synes iøjnefaldende, så er Danmark – anskuet fra et internationalt perspektiv - fortsat et relativt homogent land, hvor de regionale forskelle ikke nødvendigvis er udprægede.

Det bemærkes endvidere, at der i Landdistriktsredegørelse 2011 ligeledes redegøres for udviklingen i forhold til bl.a. demografi og erhverv. I landdistriktsredegørelsen fokuseres dog i særlig grad på landdistrikternes udvikling i forhold til de større byer. Dette anderledes perspektiv kan på nogle parametre således også give anledning til at pege på andre udviklingstendenser, end de der beskrives i nærværende redegørelse.

Kapitel 4: Finanskrisen, arbejdsstyrken og konjunkturerne i yderområderne

I forlængelse af den økonomiske krise har regeringen fulgt ledighedsudviklingen i yderområderne nøje. I Regionalpolitisk redegørelse 2010 viste en undersøgelse udført af Center For Landdistriktsforskning for Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at en del af de senere års fald i ledigheden i yderområderne skyldtes et fald i arbejdsstyrken. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i forlængelse heraf taget initiativ til en analyse under Center For Landdistriktsforskning, der belyser yderområdernes arbejdsstyrkes sammensætning og udvikling.¹³

Af Regionalpolitisk redegørelse 2010 fremgik det, at der, indtil den internationale krise nåede Danmark i 2008, var sket en stadig indsnævring af de regionale forskelle i ledighedsniveauer, der tidligere prægede Danmark. Et interessant spørgsmål i forlængelse heraf var, hvorvidt krisen og en mulig følgende lavkonjunktur ville medføre, at ledigheden atter steg til væsentligt højere niveauer i yderområderne end i resten af landet.

En sådan tendens kunne ikke identificeres ved tidspunktet for Regionalpolitisk redegørelse 2010, og som det fremgår af nærværende redegørelse, er der i det forløbne år ikke nogen klar tendens til, at ledigheden i yderområderne er steget mere, end for landet som helhed.

Af Regionalpolitisk redegørelse 2010 fremgik endvidere, at en del af yderområdernes ledighedsfald kan forklares ved et fald i arbejdsstyrken. Hvor arbejdsstyrken i resten af landet var relativt stabil i perioden 1997-2007, så oplevede yderområderne i samme periode derimod et fald på ca. seks pct. Med henblik på yderligere at belyse denne udvikling har Indenrigs- og Sundhedsministeriet derfor fået gennemført en særskilt analyse af yderområdernes arbejdsstyrkes sammensætning og udvikling. Undersøgelsens resultater er opsummeret i afsnittene 4.1. og 4.2.

Den i analysen anvendte afgrænsning af yderområder sker på baggrund af Naturstyrel-

¹³ For rapporten i sin helhed henvises til Center for Landdistriktsforskning (2010): *Finanskrisen, arbejdsstyrken og konjunkturerne i udkantskommunerne*

sens definition¹⁴. I analysen undersøges dels, hvordan ledighedsniveauet og udviklingen har været for hele landet samt de tolv udpegede kommuner i yderområderne. Derudover analyseres arbejdsstyrkens sammensætning og udvikling.

4.1. Ledighedsudviklingen

I tabel 4.1. vises ledighedsudviklingen for hele landet samt for de tolv i denne sammenhæng udpegede kommuner i yderområderne. Det bemærkes, at den beskrevne relative ledighedsudvikling skal ses i relation til, om områderne i udgangspunktet har haft en relativt høj eller lav ledighed. For de aktuelle ledighedsniveauer henvises der til kapitel 3 i denne publikation.

Tabel 4.1. Gennemsnitlig ledighedsstigning i 12 kommuner i yderområderne

Kommune	Gns. Stigning i ledighed (procentpoint) 2008-2009	Gns. Stigning i ledighed (procent-point) måned 1-11, 2010
Morsø	2,4	1,1
Ringkøbing	2,0	0,9
Lemvig	1,7	0,1
Tønder	1,7	0,6
Thisted	1,6	0,8
Lolland	1,5	1,3
Guldborgsund	1,4	0,2
Langeland	1,2	1,4
Bornholm	1,1	0,8
Læsø	0,8	0,8
Ærø	0,7	0,8
Samsø	0,5	1,8
Yderområder total	1,5	1,3
Hele landet	1,6	0,8

Kilde: Center for Landdistriktsforskning baseret på data fra Danmarks Statistik/CRTs overvågningsmodel

¹⁴ Naturstyrelsen blev oprettet den 1. januar 2011 som et resultat af en sammenlægning af Skov- og Naturstyrelsen og By- og Landskabsstyrelsen. Udpegningen af yderområderne skete i regi af By- og Landskabsstyrelsen og kommuner i yderområder defineres her som pendlingsoplande til byer under 20.000 indbyggere og omfatter følgende tolv kommuner: Bornholm, Guldborgsund, Lolland, Langeland, Tønder, Ærø, Lemvig, Ringkøbing, Samsø, Læsø, Morsø og Thisted.

For perioden 2008-2009 ses det, at yderområderne havde en svagt lavere gennemsnitlig stigning i ledigheden end landet som helhed. De yderkommuner, der i perioden havde de største gennemsnitlige stigninger var Morsø, Ringkøbing, Lemvig og Tønder kommuner, der alle lå over den landsgennemsnitlige stigning. De øvrige otte yderkommuner havde derimod stigninger, der var på niveau med eller lavere end landsgennemsnittet.

For de første elleve måneder af 2010 ses det, at yderområderne med en gennemsnitlig ledighedsstigning på 1,3 procentpoint lå over landsgennemsnittet på 0,8 procentpoint. Af de tolv yderkommuner var der i alt fem kommuner, hvor ledighedsstigningen lå over landsgennemsnittet, men også syv, hvor stigningen lå på niveau med eller under den landsgennemsnitlige stigning.

Yderområderne er således ikke karakteriseret ved nogen entydigt afvigende udvikling i forhold til resten af landet. Nogle kommuner har ledighedsstigninger, der ligger højere end landsgennemsnittet, men der er, som det fremgår, også en del kommuner i yderområderne, hvor der er stigninger i ledigheden, som ligger på niveau med eller under resten af landet.

Det konstateres i undersøgelsen, at der er en tendens til, at kommuner med højere ledighed i 2008 oplevede mindre stigninger i ledigheden. Dette er også til en vis grad forventeligt, når man anskuer den relative udvikling, hvor stigninger fra et lavt udgangspunkt vil medføre en højere relativ stigning. Der er således en negativ statistisk sammenhæng mellem ændringen i ledighedsniveauet og niveauet i 2008. En lineær regression viser, at havde en kommune haft en ledighed på 4 pct. frem for 3 pct., så ville ændringen i ledighedsprocenten have været 0,2 procentpoint lavere.

I undersøgelsen beskrives videre arbejdsstyrkens sammensætning for yderområderne sammenlignet med landet som helhed. Beskrivelsen omfatter den demografiske sammensætning, herunder køn og aldersfordeling, arbejdsstyrkens uddannelsesniveau samt relevante krydstabuleringer.

En sådan nærmere beskrivelse af arbejdsstyrkens sammensætning kan bidrage til en nuancering og et mere præcist billede af de regionale forskelle i forhold til arbejdsstyrkens sammensætning, og således bidrage til billedet af de til rådighed værende ressourcer i yderområderne, og hvilke udfordringer man fremadrettet står over for.

4.2. Arbejdsstyrkens sammensætning og udvikling

En tidligere undersøgelse fra Center for Landdistriktsforskning peger på, at en del af

det fald i ledigheden, som frem til krisens indtræden i 2008 skete i yderområderne, kan forklares ved et fald i arbejdsstyrken.¹⁵

Den samlede arbejdsstyrke i 2009 kan for hele landet opgøres til at udgøre ca. 2,8 mio. personer. I forhold til befolkningen i alderen 20-69 år svarer det til en andel på ca. 78 pct. For kommunerne i yderområderne er arbejdsstyrken omtrent 185.000 personer, hvilket svarer til en erhvervsfrekvens på omkring 80 pct. Der er således ikke store forskelle på erhvervsfrekvensen set mellem landet som helhed og kommunerne i yderområderne.

For landet som helhed er arbejdsstyrken steget med 1,7 pct. fra 1997 til 2009. Kommunerne i yderområderne har i sammen periode oplevet et fald på ca. 7,5 pct. Samtlige tolv kommuner i yderområderne er karakteriseret ved en tilbagegang i arbejdsstyrken med det højeste relative fald på Ærø (ca. 19,6 pct.), og det laveste i Ringkøbing-Skjern (0,2 pct.) Der er således en vis variation, også mellem kommunerne i yderområderne.

Fordeling på uddannelsesgrupper

I tabel 4.2. vises arbejdsstyrkens fordeling på uddannelsesgrupper for kommuner i yderområderne og hele landet.

Tabel 4.2. Procentvis fordeling af arbejdsstyrken på uddannelsesgrupper, kommuner i yderområderne og hele landet, 1997 og 2009

Område	Yderområder		Hele landet	
	1997	2009	1997	2009
Ufaglærte	45,8	38,0	41,5	34,8
Faglærte	38,0	41,0	36,5	34,9
KVU	4,2	5,4	4,5	5,9
MVU	9,7	12,6	12,5	16,3
LVU	2,3	3,0	5,1	8,1

Note: KVU, MVU og LVU står for hhv. korte, mellemlange og lange videregående uddannelser

Kilde: Center for Landdistriktsforskning baseret på data fra Danmarks Statistik/CRTs overvågningsmodel

Af tabellen fremgår, at den største gruppe i begge områder i 1997 var de ufaglærte arbejdere, hvorimod den største gruppe i 2009 var faglærte arbejdere, der for hele landet lå marginalt over andelen af ufaglærte.

¹⁵ Center for Landdistriktsforskning (2010): *En analyse af ledighedsudviklingen i udkantskommunerne*

Kommunerne i yderområderne er kendetegnet ved en højere andel af faglærte arbejdere end hele landet (34,9 pct.). For kommunerne i yderområderne er andelen ca. 41 pct. Andelen af faglærte er i perioden steget i kommunerne i yderområderne, men faldet for hele landet. Ufaglærtes andel er faldet i begge områder.

Andelen af personer med en videregående uddannelse er omvendt steget, både i forhold til de korte-, mellemlange- og lange videregående uddannelser. Stigningen gælder både for kommunerne i yderområderne og for hele landet.

I hele landet gælder desuden, at arbejdsstyrkens uddannelsesniveau generelt er steget. Især gruppen med lange videregående uddannelser er steget - næsten 63 pct. - og udgør nu en andel på godt 8 pct. for hele landet. Kommunerne i yderområderne har en andel personer med lange videregående uddannelser lige under 3 pct. og således en forskel til hele landet på ca. 5 procentpoint. Denne forskel er vokset over tid.

Ovenstående peger på, at kommunerne i yderområderne i mindre grad er i stand til at tiltrække højtuddannede. Dette kan dels hænge sammen med at kommunerne ligger i områder, der kan have relativt få arbejdspladser, der anvender højtuddannet arbejdskraft.

Fordeling på aldersgrupper

I tabel 4.3. vises arbejdsstyrkens procentvise fordeling på aldersgrupper for 1997 og 2009 for både yderområder og landet som helhed.

Tabel 4.3. Procentvis fordeling af arbejdsstyrken på alder, kommuner i yderområderne og hele landet, 1997 og 2009

Område	Yderområder		Hele landet	
	1997	2009	1997	2009
20-29-årige	19,5	14,6	23,6	18,9
30-39-årige	26,2	20,8	26,8	24,5
40-49-årige	28,0	27,9	25,4	26,4
50-59-årige	20,9	27,4	19,7	22,0
60-69-årige	5,4	9,3	4,5	8,1

Note: Det bemærkes, at data fra CRT giver mulighed for at opdele på aldersgrupperne (1) 20-29, (2) 30-39, (3) 40-49, (4) 50-59 og (5) 60-69 år. Denne opdeling er svagt afvigende fra opdelingen hos Danmarks Statistik, der går fra 16-64 år, men de forskellige definitioner antages i rapporten at give et lignende billede totalt set.

Kilde: Center for Landdistriktsforskning baseret på data fra Danmarks Statistik/CRTs overvågningsmodel

For hele landet var andelen af personer i aldersgrupperne 20-29 år og 30-39 år i perioden 1997-2009 faldende. De øvrige aldersgrupper har i perioden været stigende, særligt gruppen af 60-69-årige, der fordoblede sin andel.

Dette fald i de yngre aldersgruppers andel af den samlede arbejdsstyrke har særligt gjort sig gældende i yderområderne.

Især andelen af gruppen 30-39-årige er faldet markant. Med et niveau på 26,2 pct. var dette tæt på landsgennemsnittet i 1997. Tilbagegangen i denne gruppes andel for hele landet er betydeligt mindre end for yderområderne. Gruppen 50-59 år har over tid fået en andel, der er betydeligt højere end hele landet. Hvor niveauet i yderområderne i 1997 var omkring 1 procentpoint højere, er forskellen til hele landet nu 5 procentpoint. For gruppen 60-69 år er andelen i yderområderne lidt højere end i landet som helhed. I kommunerne i yderområderne udgjorde andelen 9,3 pct. i 2009, hvilket dog ligger tæt på hele landets niveau på godt 8 pct.

Aldersfordelingen af arbejdsstyrken peger således på en ældre arbejdsstyrke i yderområderne.

En formodning kunne være, at en høj andel af personer i arbejdsstyrken over 50 år ville kunne forklare en lavere andel af arbejdsstyrken med videregående uddannelser, idet de ældre aldersgrupper har lavere andele med især korte- og mellemlange videregående uddannelser, jf. tabel 4.5. Undersøgelsen finder dog ikke statistisk belæg for, at andelen af personer over 50 år signifikant kan forklare yderområdernes lavere andele af personer med videregående uddannelser. Dette peger på, at det ikke i vidt omfang er de ældre, der bidrager til det relativt lave uddannelsesniveau i kommunerne i yderområderne.

Tabel 4.4 beskriver yderområdernes andele af personer i arbejdsstyrken med en videregående uddannelse, opdelt på de fem aldersgrupper.

Tabel 4.4. Alder og videregående uddannelser, 2009, yderområderne

	Antal personer i arbejdsstyrken med VU	Andel af arbejdsstyrken med VU	KVU	MVU	LVU
20-29-årige	2.591	10,8	32,9	59,8	7,3
30-39-årige	8.809	25,9	28,6	59,1	12,2
40-49-årige	10.628	23,3	28,6	59,1	12,3
50-59-årige	10.448	23,4	22,0	62,4	15,6
60-69-årige	3.291	21,7	20,8	54,2	25,0
Alle aldre	35.767	20,9	25,9	60,1	14,1

Note: VU, KVU, MVU og LVU står for hhv. videregående uddannelser (alle), korte, mellemlange og lange videregående uddannelser.

Kilde: Center for Landdistriktsforskning baseret på data fra Danmarks Statistik/CRTs overvågningsmodel

Tilsvarende vises i tabel 4.5. hele landets fordeling af personer med videregående uddannelser, ligeledes opdelt på aldersgrupper.

Tabel 4.5. Alder og videregående uddannelser, 2009, hele landet

	Antal personer i arbejdsstyrken med VU	Andel af arbejdsstyrken med VU	KVU	MVU	LVU
20-29-årige	93.050	18,5	20,2	59,3	20,5
30-39-årige	251.050	38,4	20,1	49,7	30,2
40-49-årige	227.105	32,2	21,1	54,5	24,5
50-59-årige	186.479	31,7	18,3	58,6	23,2
60-69-årige	61.517	28,4	17,1	53,4	29,5
Alle aldre	819.201	30,7	19,4	53,9	26,8

Note: VU, KVU, MVU og LVU står for hhv. videregående uddannelser (alle), korte, mellemlange og lange videregående uddannelser.

Kilde: Center for Landdistriktsforskning baseret på data fra Danmarks Statistik/CRTs overvågningsmodel

Af tabellerne 4.4 og 4.5 fremgår det, at yderområderne for alle aldersgrupper har en lavere andel med en videregående uddannelse, der samlet set for alle aldersgrupper summeret svarer til ca. 10 procentpoint. Forskellen er mest markant for gruppen 30-39 år, hvor den er over 12 procentpoint.

For yderområdekommunerne ses det, at de højeste andele af personer med en lang videregående uddannelse befinder sig i aldersgrupperne 50-59 og 60-69 år. Uddannelsesrelaterede forskelle i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder kan antages at være en væsentlig forklarende faktor i forhold hertil.

I tabel 4.5. ses det, at gruppen 30-39 år på landsplan har den største andel med lange videregående uddannelser. Forskellen til yderområderne er markant, hvor arbejdsstyrken med videregående uddannelse i denne aldersgruppe i mindre grad består af individer med lange videregående uddannelser. Gruppen i alderen 30-39 år med videregående uddannelser er i yderområderne ydermere forholdsvis lille i forhold til andre grupper. For hele landet er denne aldersgruppe den største med videregående uddannelse.

En del af forskellene i uddannelsesniveau kan derfor relateres til, at de 30-39-årige – den største aldersgruppe med videregående uddannelse i arbejdsstyrken i landet – er underrepræsenteret i yderkommunerne i forhold til hele landet. Alle aldersgrupper ses ydermere at have relativt flere i arbejdsstyrken med lange videregående uddannelser i hele landet sammenlignet med yderområderne.

Kønsfordeling

Arbejdsstyrken kan yderligere opdeles på køn. Af tabel 4.6. fremgår det, at der for landet som helhed er en lille overvægt af mænd i arbejdsstyrken. Denne andel har kun ændret sig svagt i perioden og lå på knap 53 pct. i 2009 mod ca. 54 pct. i 1997.

Yderområdernes andel af mænd i arbejdsstyrken var i både 1997 og 2009 højere end landsgennemsnittet.

Tabel 4.6. Procentvis fordeling af arbejdsstyrken på køn

Område	Yderområder	Hele landet		
		År	1997	2009
Andel mænd	55,55	54,57	53,92	52,78

Kilde: Center for Landdistriktsforskning baseret på data fra Danmarks Statistik/CRTs overvågningsmodel

Blandt kommunerne i yderområderne havde f.eks. Ærø i 2009 en andel mænd på 56,9 pct., Lemvig 56 pct., Morsø 55,9 pct., Ringkøbing 55,8 pct., og Thisted 55,2 pct.¹⁶ Samlet set var andelen i yderområderne i 2009 54,6 pct. mod 55,6 i 1997. Udviklingen med flere kvinder i arbejdsstyrken er altså også kendetegnende for yderområderne. Der kan dog ikke i undersøgelsen påvises nogen sammenhæng mellem andelen af mænd i arbejdsstyrken og den gennemsnitlige ledighedsstigning.

Tilsvarende ses der i undersøgelsen på, hvorvidt der i forhold til ledighedsudviklingen kan påvises nogen effekt på baggrund af andelen af beskæftigede i den offentlige sektor. I undersøgelsen peges der på, at andelen af beskæftigede i den offentlige sektor kan have en gunstig, om end relativt lille effekt på ledighedsudviklingen. For 2007 er det i undersøgelsen beregnet, at hvis den offentlige beskæftigelse havde været 1 procentpoint højere i en kommune, så ville stigningen i ledighedsprocenten have været 0,075 procentpoint mindre. En lignende effekt kan dog ikke eftervises for 2008.

Opsummering

Sammenfattende viser analysen af arbejdsstyrkens sammensætning og udvikling, at andelen af faglærte er steget i yderområderne. Dette i modsætning til hele landet, hvor denne andel er faldet. Andelen med lange videregående uddannelser er i yderområderne steget svagt, hvor landet som helhed har haft en større stigning, fra 5 til 8 pct. Andelen af ufaglærte er faldet i yderområderne, men er stadig højere end i resten af landet.

Arbejdsstyrkens er for hele landet gennemsnitligt blevet ældre. I yderkommunerne ses en større stigning i andelen for gruppen 50-59 år samt et større fald i andelen af 30-39-årige end resten af landet. I forhold til de 30-39-årige bemærkes det, at de generelt set typisk har højere uddannelse end de 50-59-årige. Gruppen i alderen 30-39 år med videregående uddannelse er relativt lille i yderkommunerne, og den har i højere grad korte eller mellemlange videregående uddannelser. Dette kan muligvis være en del af forklaringen på den lave andel med lang videregående uddannelse, men dette kan ikke med sikkerhed påvises i undersøgelsen.

Endelig består arbejdsstyrken af relativt flere mænd i yderområderne, men forskellen til hele landet bemærkes dog at være lille.

¹⁶ Center for Landdistriktsforskning (2010): *Finanskrisen, arbejdsstyrken og konjunkturerne i udkantskommunerne*

4.3. Andelen af unge der forventes at gennemføre henholdsvis mindst en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse

Det er regeringens målsætning, at mindst 95 pct. af en ungdomsårgang i 2015 skal gennemføre mindst en ungdomsuddannelse. Til beskrivelse af uddannelsesniveaet i yderområderne er det derfor endvidere interessant, i hvilket omfang de unge, der i disse år vokser op i yderområderne, forventes at uddanne sig.

Dette kan beskrives på baggrund af Undervisningsministeriets Profilmodel. Af Profilmodellen kan der for de enkelte kommuner aflæses, hvordan de unge, der afsluttede 9. klasse i 2009, forventes at uddanne sig i løbet af de kommende 25 år, hvis uddannelsessystemet og de unges uddannelsesadfærd i fremskrivningsperioden er som i 2009.

På landsplan forventes ca. 87 pct. af 2009-årgangen at opnå mindst en ungdomsuddannelse og ca. 49 pct. at gennemføre en videregående uddannelse, hvilket er en markant fremgang i forhold til 2008-årgangen, hvor de tilsvarende andele var 84 pct. og 47 pct. I tabel 4.7. vises profilmodellens resultater for de i denne sammenhæng udpegede kommuner i yderområder for 2008-årgangen. Profilmodellens tal fordelt på kommuner er endnu ikke opgjort for 2009-årgangen.

Tabel 4.7: Andel af ungdomsårgang 2008, som forventes at opnå mindst en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse

Kommune	Andel af unge i procent, der forventes at opnå mindst en ungdomsuddannelse	Andel af unge i procent, der forventes at få en videregående uddannelse
Bornholm	84	43
Guldborgsund	82	38
Langeland	80	39
Lemvig	87	49
Lolland	81	36
Læsø	83	44
Morsø	83	40
Ringkøbing	86	45
Samsø	79	38
Thisted	85	45
Tønder	85	39
Ærø	80	43
Landsplan	84	47

Kilde: Undervisningsministeriets Profilmodel 2008

Som det fremgår af tabel 4.7. er der ingen generelle tendenser i forhold til, hvor mange i de udvalgte kommuner, der forventes at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse sammenlignet med resten af landet. Nogle kommuner ligger over landsgennemsnittet, mens andre ligger under.

Til gengæld ligger alle kommunerne i yderområderne, med undtagelse af Lemvig, under landsgennemsnittet, når der måles på, hvor mange af en årgang fra 2008, der forventes at få en videregående uddannelse inden for de kommende 25 år.

4.4. Regeringens initiativer på uddannelsesområdet

Realisering af regeringens målsætning vedrørende unges uddannelsesniveau forudsætter, at der også i yderområderne er et varieret udbud af uddannelser og effektive og bæredygtige uddannelsesinstitutioner med attraktive uddannelsesmiljøer. Ungdomsuddannelsesstilbuddene skal med andre ord være geografisk tilgængelig for de unge, så de kan tage en ungdomsuddannelse uden at skulle flytte hjemmefra. For de videregående uddannelser forventes de unge at være mere mobile, men der er også på dette område iværksat en række tiltag for at sikre geografisk tilgængelighed.

Siden regeringens tiltræden i 2001 er der på Undervisningsministeriets område således iværksat en række initiativer for at sikre geografisk tilgængelighed. Senest med det regionalpolitiske udspil *Danmark i balance i en global verden*, hvor der indgår en række konkrete initiativer på uddannelsesområdet. En del af disse omhandler institutionsstrukturen, men også i forhold til bl.a. befordringsomkostningerne er der taget initiativer, der kan understøtte uddannelsesmulighederne og –tilgængeligheden i yderområderne.

Ligeledes har Undervisningsministeriet i de senere år understøttet selvejende uddannelsesinstitutioners arbejde med at fremme en mere hensigtsmæssig og bæredygtig institutionsstruktur i yderområder, herunder understøttet kommuner og lokale uddannelsesinstitutioners beslutningsproces omkring etableringen af en stærkere institutionsstruktur i deres lokalområde. Det kan evt. være gennem fusioner eller etablering af campusser.

Eksempelvis har Undervisningsministeriet siden november 2008 understøttet arbejdet med at etablere en mere bæredygtig uddannelses- og institutionsstruktur på Bornholm. Der er blevet arbejdet på gennemførelsen af en fusion af Bornholms Gymnasium, Erhvervsskole og VUC. Fusionen blev godkendt den 30. august 2010. Arbejdet har til formål at sikre udbud af uddannelse i et område, som i fremtiden står over for store udfordringer i forhold til opretholdelse af elevgrundlag, lærerkræfter og faglige brede miljøer.

Regeringen har desuden understøttet institutionsstrukturen i yderområderne gennem et udkantstilskud til erhvervsskoler samt lignende tilskud til små gymnasier og de professionshøjskoler, der har de største udfordringer i forhold til den regionale uddannelsesdækning. Tilskuddene har til formål at sikre brede, varierede og attraktive uddannelses-tilbud i yderområderne.

I forhold til professionshøjskoler har regeringen, som omtalt i *Danmark i balance i en global verden*, med Globaliseringsaftalen af 5. november 2009 om udmøntning af midler til de videregående uddannelser fastsat, at hver professionshøjskole i 2010 skulle udarbejde en strategi for sikring af den regionale uddannelsesdækning. Som det fremgår af professionshøjskolelovens § 4, er det én af professionshøjskolernes opgaver, at dække behovet for udbud af professionsbacheloruddannelser og efter- og videreuddannelse i tilknytning hertil i den region eller del heraf, hvor professionshøjskolerne hører hjemme. Dette sker bl.a. ved, at institutionerne søger om nye udbud af uddannelser. Strategierne skal sikre, at adgangen til videregående uddannelser inden for de enkelte institutioners geografiske dækningsområde er mulig for alle.

Fra skoleåret 2008-2009 blev der indført nye regler om brobygning til ungdomsuddannelserne for elever i 9. og 10. klasse på de frie kostskoler. Med finansloven for 2009 blev der afsat en tilskudspulje til nedbringelse af ekstraordinært høje transportudgifter mv. for efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler beliggende i yderområder med særlig omkostningsfuld eller tidskrævende transport til brobygningsinstitutionerne.

Den 1. september 2008 oprettede Undervisningsministeriet 10 nye erhvervsakademier for videregående uddannelser. Med dannelsen af erhvervsakademierne udmøntes visionerne i aftale af 12. juni 2007 om erhvervsakademier og etableringen af vækstlag i forhold til tekniske og merkantile professionsbacheloruddannelser indgået mellem regeringen, Dansk Folkeparti, Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre. Aftalen er udmøntet i lov om erhvervsakademier for videregående uddannelser. Erhvervsakademierne skal således bidrage til regional og national udvikling og vækst af erhverv og professioner, herunder i yderområder.

I forhold til folkeskolen fremgår det af § 24 stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om folkeskolen, at kommunalbestyrelsen, for at sikre en hensigtsmæssig skolestruktur, efter indstilling fra skolebestyrelserne kan beslutte, at en eller flere små skoler og en større skole eller to eller flere små skoler har fælles skoleleder og eventuelt fælles skolebestyrelse, men hver sit skoledistrikt. Ved små skoler forstås små skoler, jf. § 55, stk. 1, i landdistrikter eller skoler med normalt ikke over 150 elever og med beliggenhed i et byområde med ikke over 900 indbyggere. Hensigten med fælles skoleledelse er at bidrage til

at opretholde mindre skoler i landdistrikter og mindre bymæssige bebyggelser, hvis der er et lokalt forankret ønske om det. Målet er at bidrage til en fortsat udvikling af grundlaget for den fælles folkeskole gennem styrkelse af kvaliteten i undervisningen og den pædagogiske ledelse samt muligheden for forældreindflydelse.

Ligeledes fremgår det af Bekendtgørelse af lov om folkeskolen, § 24a, at kommunalbestyrelsen, efter indstilling fra skolebestyrelsen og forældrebestyrelsen i et kommunalt dagtilbud eller fritidshjem oprettet i henhold til dagtilbudsloven, kan godkende, at en folkeskole med eventuel skolefritidsordning og et dagtilbud eller fritidshjem har fælles leder og fælles bestyrelse. Det er en betingelse, at der er tale om små skoler. Ved små skoler forstås små skoler, jf. § 55, stk. 1, i landdistrikter eller skoler med normalt ikke over 150 elever og med beliggenhed i et byområde med ikke over 900 indbyggere.

I forhold til tilgængeligheden af uddannelser blev det i forbindelse med aftalen om finansloven for 2011 aftalt, at de to statslige befordringsordninger harmoniseres, så der kommer ens gældende egenbetalingsgrænser og rabatsatser for begge ordninger. Harmoniseringen af ordningerne betyder, at studerende, der tidligere havde meget høje egenbetalingsudgifter, nu kan få rabat til hele den del af udgiften, der ligger over egenbetalingsgrænsen på 562 kr. pr. måned. Harmoniseringerne af ordningerne er trådt i kraft 1. januar, og muligheden for befordringstilskud til f.eks. egen bil træder i kraft medio 2011 Dette skal ses i sammenhæng med, at regeringen har indgået en bred politisk aftale om et nyt "HyperCard" til unge, som vil gøre det markant billigere at benytte den kollektive trafik. HyperCard'et vil koste 300 kr. om måneden og vil være for alle unge, der er indskrevet på en ungdomsuddannelse. Kortet giver de unge adgang til al kollektiv transport i deres hjemtakstområde, adgang til de relevante zoner i nabotakstområdet, hvis skole og bolig ligger i forskellige takstområder samt rabat på kollektiv trafik i resten af landet.

I forhold til de videregående uddannelser er forsknings- og uddannelsesinstitutionerne centreret omkring de større byer, mens der samtidig er stærke videnmiljøer placeret rundt omkring i landet.

Regeringen har i den forbindelse fokus på 1) at forsknings- og uddannelsesinstitutionerne får de bedst mulige betingelser for at styrke Danmarks mulighed for at klare sig godt i den globale videnbaserede konkurrence, herunder styrke de faglige synergier ved blandt andet at samle forskningsenheder og 2) at sikre videnbaseret vækst via samspil mellem videninstitutioner og erhvervsliv, blandt andet ved at få de højtuddannede ud i områderne uden for landets storbyer.

I forhold til sidstnævnte har Videnskabsministeriet igangsat flere initiativer med et regionalt sigte. Under navnet "regionale vidempiloter" blev det eksempelvis fra februar 2005 muligt for virksomheder med mellem 2 og 100 medarbejdere at få tilskud til løn til en højtuddannet medarbejder for at styrke videnbaseret vækst og udvikling i alle landets regioner. I foråret 2011 er det besluttet at tilføre ordningen yderligere 30 mio. kr. i 2011-13 (10 mio. kr. i hvert af årene). Dermed fordobles ordningens midler i 2011 og 2012. Derudover har Forsknings- og Innovationsstyrelsen etableret en landsdækkende innovationsagentindsats for at styrke innovationsaktiviteten i små og mellemstore virksomheder, mens også ErhvervsPhD-ordningen, hvor den studerende ansættes i en privat virksomhed og samtidig indskrives på et universitet, kan medvirke til at øge andelen af højtuddannede beskæftiget ude i landet.

Regeringen har godkendt, at der kan oprettes en lægeuddannelse i Aalborg med 50 pladser på bacheloruddannelsen. Placeringen af lægeuddannelsen på Aalborg Universitet kan understøtte og styrke universitets kompetencer, som også kan være en vigtig faktor i den regionale erhvervsudvikling. Uddannelsen blev positivt akkrediteret af Videnskabsministeriet i 2010, og de 50 pladser er oprettet inden for den eksisterende dimensionering. Antallet af pladser på de andre lægeuddannelser er derfor reduceret med 50 pladser.

Regeringen har endvidere taget initiativer, der skal styrke voksen- og efteruddannelsesområdet. Således blev der pr. 1. januar 2010 etableret 13 VEU-centre på baggrund af trepartsaftalen 2007 samt politisk aftale af 29. april 2009 om styrkelse af det erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesområde. Ligeledes indeholder globaliseringsaftalerne fra 2006 og 5. november 2009 tiltag, der skal styrke kvalitet og effekt i voksen- og efteruddannelsesindsatsen gennem en mere målrettet og koordineret indsats mellem de involverede aktører, herunder samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og regionale og kommunale aktører.

VEU-centrene skal bidrage til at styrke udbyderne af voksen- og efteruddannelsesrådgivning til virksomheder og ansatte og til de borgere, som henvender sig, således, at brugernes behov for at få dækket deres uddannelsesbehov kommer i centrum, og at den regionale uddannelsesdækning i forhold til såvel arbejdsstyrken som arbejdspladserne bliver tilgodeset.

Samlet set har regeringen således taget en lang række initiativer, der skal understøtte uddannelsesudbuddet og tilgængeligheden i yderområderne samt anvendelsen af højtuddannede i virksomheder i yderområderne. Regeringen har fortsat et stort fokus på dette område, hvilket også afspejles i det regionalpolitiske udspil *Danmark i balance i en global verden* og regeringsprogrammet fra februar 2010 *Danmark 2020*.

Kapitel 5: Udviklingen i den regionale statslige forvaltning

Udflytninger eller nyetableringer af offentlige, herunder statslige, arbejdspladser kan bidrage til beskæftigelse og gøre det attraktivt at bo i de områder, hvor de offentlige arbejdspladser lokaliseres. I den regionalpolitiske redegørelse opgøres årligt udviklingen i den regionale statslige forvaltning, ligesom gennemførte samt nye statslige tiltag, der kan bidrage til en balanceret regional fordeling, præsenteres.

Regeringens målsætninger for statslige arbejdspladser er, at:

- Nye statslige institutioner som udgangspunkt skal placeres uden for hovedstaden
- Der skal tages regionale hensyn ved effektiviseringer af eksisterende arbejdspladser.

Udflytninger af statslige arbejdspladser kan bidrage til vækst og erhvervsudvikling i de områder, hvor arbejdspladserne placeres. Men udflytninger kan også have en række økonomiske konsekvenser for de pågældende institutioner. Der kan på den ene side være driftsbesparelser, fx på huslejen, men der kan på den anden side også være omkostninger forbundet med at flytte arbejdspladser, herunder udgifter til flytning og etablering, øgede rejseudgifter mv. Endvidere kan der være en periode med faldende produktivitet i de første år.

Det er vigtigt, at de enkelte offentlige institutioner er bæredygtige og kan løse deres opgaver med en høj kvalitet. Det kræver adgang til kvalificeret arbejdskraft og adgang til brugere, samarbejdspartnere og andre offentlige myndigheder. Hvor dette kan opfyldes, og de offentlige institutioner formår at skabe synergieffekter i det pågældende område ved at trække på og bidrage til erhvervslivets kompetencer, kan de offentlige institutioner også bidrage til øget aktivitet i den private sektor.

Målsætningerne er i regeringens tid blevet fulgt op med en række konkrete udflytninger af statslige institutioner. Blandt andet er Sikkerhedsstyrelsen under Økonomi- og Erhvervsministeriet d. 1. januar 2004 etableret i Esbjerg, og SKAT's Betalingscenter blev, som led i omstruktureringen af SKAT, i 2005 etableret i Ringkøbing. I forbindelse med

implementeringen af Forsvarsforlig 2010-2014 blev det aftalt, at forswarets bemanning på Bornholm fastholdes, og fremadrettet kan det nævnes, at byggeriet af et nyt statsfængsel på Falster forventes påbegyndt i 2012.

5.1. Opgørelser af den regionale fordeling af statsligt ansatte

Opgørelser af udviklingen i den regionale statslige forvaltning kan ske på baggrund af eksisterende datakilder, såsom Danmarks Statistik eller lønindberetningssystemerne. Præcise opgørelser over udviklingen over tid vanskeliggøres dog af en række forhold, der kan have betydning for opgørelsesmulighederne, eksempelvis statistiske omlægninger eller ændringer i opgavefordelingen mellem henholdsvis den statslige, regionale og kommunale sektor.

Opgørelser påvirkes af opgaveomlægninger mv.

Den offentlige sektor har i de forgangne år gennemgået en række reformer og opgaveomlægninger mv., der potentielt kan have betydning for de regionale arbejdsmarkeder.

I forbindelse med kommunalreformen, der trådte i kraft 1. januar 2007, ændredes opgavefordelingen mellem det statslige, regionale og kommunale niveau på en række områder. En stor del af disse ændringer medførte, at grupper af offentligt ansattes ansættelsesforhold ændredes, uden at deres geografiske arbejdssted dog ændredes tilsvarende.

Ændringer, hvor offentligt ansatte eksempelvis overgår fra statslig til kommunal ansættelse, har således ikke nødvendigvis betydning for de regionale arbejdsmarkeder og beskæftigelsesmuligheder, men ændringerne vil afspejle sig i opgørelserne af antallet af ansatte i de enkelte sektorer.

Med kommunalreformen blev der flyttet store medarbejdergrupper mellem de offentlige sektorer. Som led i udmøntningen af aftalen indgik bl.a., at navnlig byer, der i forbindelse med reformen mistede deres status som hovedsæde for amtsforvaltningen, skulle tilgodeses ved placeringen af en række decentrale institutioner. De af udmøntningsplanen omfattede institutioner var pr. 1. januar 2007 normeret til ca. 10.000 årsværk i alt.

Endvidere overgik eksempelvis de ansatte på de tidligere amtskommunale uddannelsesinstitutioner med kommunalrefomen til statslig ansættelse, hvilket omfattede ca. 14.000 årsværk.

Det bemærkes desuden, at det med kommunalreformen blev fastlagt, at langt de fleste

velfærdsopgaver er placeret i kommunerne, og dermed så tæt på borgerne som muligt. Det betyder også, at hovedparten af de offentlige arbejdspladser er jævnt fordelt over hele landet, ligesom opgaveomlægninger, hvor de ansatte skifter mellem de offentlige sektorer, men uden at skifte geografisk arbejdssted, ikke umiddelbart påvirker de regionale arbejdsmarkeder eller beskæftigelsesmuligheder.

Med henblik på en stadig udvikling af den offentlige sektor kan der fortsat ske opgaveomlægninger mellem det statslige, regionale og kommunale niveau. Således blev det i forbindelse med finanslovsforhandlingerne i 2008 besluttet, at hele indsatsen i jobcentrene pr. 1. august 2009 skulle overføres til kommunerne. Aftalen betød, at kommunerne nu har ansvaret for beskæftigelsesindsatsen over for alle grupper i jobcentrene. Da de nuværende medarbejdere har beholdt deres arbejdssted, men er overført til kommunal ansættelse, vurderes ændringen ikke at have betydning for den samlede lokalisering af offentlige arbejdspladser.

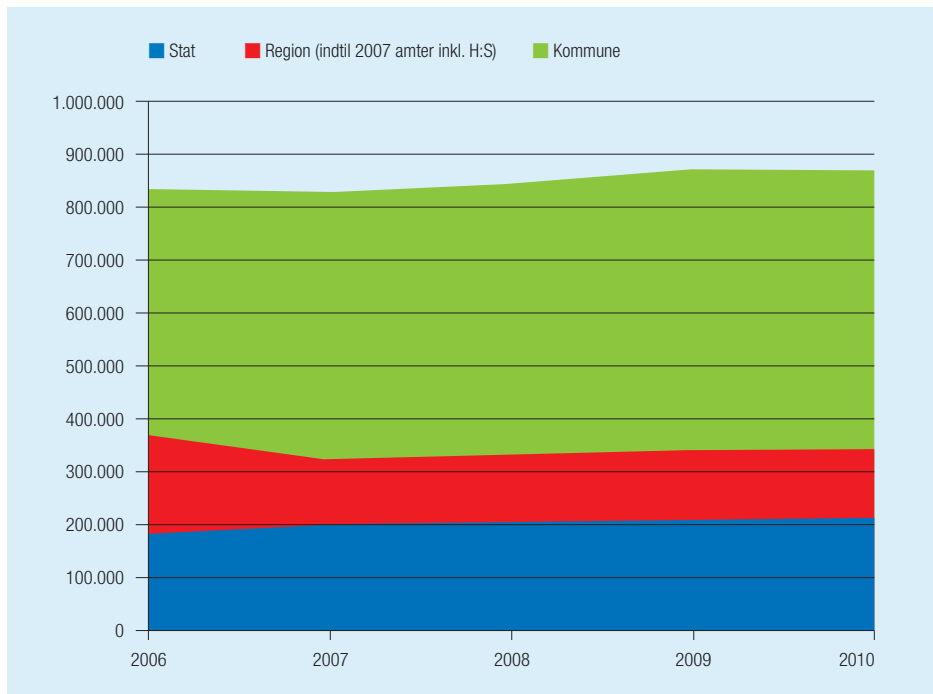
Udover kommunalreformen mv., der overfører offentligt ansatte fra én offentlig sektor til en anden, kan eksempelvis privatiseringer af offentlige virksomheder ligeledes medvirke til ændringer i antallet af statsligt ansatte, uden at det på samme måde påvirker de regionale arbejdsmarkeder. Et sådant eksempel er Post Danmark, der i 2002 blev omdannet til et statsligt ejet aktieselskab.

Det følger af de ovennævnte eksempler på opgaveomlægninger mv., at der ved opgørelser af udviklingen i den regionale statslige forvaltning nødvendigvis må tages forbehold for, at den umiddelbare udvikling, der kan aflæses af tallene for de enkelte sektorer, således kan afspejle andre forhold end egentlige stigninger eller fald i den samlede offentlige beskæftigelse i et givent område.

Selv om sådanne forhold ikke set for landet under ét giver store skift over årene, så kan det forventes at give nogen udslag i de regionalfordelte opgørelser.

Der er til illustration heraf i figur 5.1. vist den samlede udvikling for antallet af ansatte i de tre offentlige sektorer, staten, regionerne og kommunerne.

Figur 5.1: Offentligt ansatte i den kommunale, regionale og statslige sektor, 2006-2010

Note: Statsligt ansatte er opgjort som redegjort for i afsnittet "Datamæssige kilder til opgørelse af statsligt ansatte" Tal for den kommunale og regionale sektor baseres på data fra FLD, hvor der er lavet et summeret udtræk for henholdsvis den kommunale og den regionale sektor. Tallene angiver antallet af personer ansat i de to sektorer, og der er ikke omregnet til årsværk. Samtlige tilgængelige ansættelsesgrupper er medtaget uanset timetal.

Kilde: Personalestyrelsen, FLD samt Indenrigs- og Sundhedsministeriets beregninger

Figur 5.1. skal læses med forbehold for, at der er anvendt data fra to kilder, dels Personalestyrelsen for tal for de statsligt ansatte, dels FLD for tal for kommunalt og regionalt ansatte. Figuren tjener som illustration af den samlede udvikling i antallet af offentligt ansatte, og peger på, at antallet i perioden samlet set har været relativt stabilt, hvor der i perioden 2007-2009 var en stigning svarende til ca. fem pct. Fra 2009 til 2010 var der derimod et mindre fald.

Særligt udviklingen fra 2006 til 2007 bør bemærkes. Denne periode illustrerer bl.a. nettoeffekten mellem sektorerne, der følger af opgaveomlægninger i forbindelse med kommunalreformen, hvor den statslige sektor netto steg med ca. 17.000 ansatte, og den kommunale sektor havde en stigning på ca. 42.000 personer. Omvendt faldt

beskæftigelsen i den regionale sektor – de tidligere amter – nogenlunde tilsvarende, hvilket illustrerer overførslen af offentligt ansatte mellem sektorer.

Datamæssige kilder til opgørelse af statslige ansatte

Til opgørelse af udviklingen i den regionale statslige forvaltning eksisterer der en række forskellige datakilder.

Opgørelser af antallet af statsligt ansatte og deres regionale fordeling kan dels baseres på Danmarks Statistiks Registerbaserede Arbejdsmarkedsstatistik (RAS). Formålet med RAS er at opgøre befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet på et bestemt tidspunkt. RAS-statistikken følger de internationale retningslinjer for opgørelser af befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet fra International Labour Organisation (ILO), og tilpasset de muligheder, der eksisterer ved anvendelse af registerbaserede data.

I RAS opdeles befolkningen i tre grupper; beskæftigede, arbejdsløse og personer uden for arbejdsstyrken. Hvor en person har flere job på referencetidspunktet, fx hvis personen både har et job som lønmodtager og selvstændig, tages der i RAS udgangspunkt i det job, hvori det antages, at personen arbejder flest timer.

RAS har i de senere år gennemgået en række omlægninger. Således overgik man i 2009 til at anvende e-indkomst som datagrundlag, hvilket medførte et databrud i forhold til foregående år, så den opgjorte beskæftigelse bliver lavere, end hvis det hidtidige datagrundlag var anvendt.

Til RAS-statistikken skal desuden bemærkes, at denne som udgangspunkt angiver befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet på den sidste arbejdsdag i november måned året før. Således angiver eksempelvis 2009-tallet reelt situationen i november 2008. Udgivelsestiden på RAS er ca. 16 måneder.

Af ovenstående følger, at RAS er et muligt valg til beskrivelse af niveauet på et givent tidspunkt, men ikke nødvendigvis i alle tilfælde velegnet, når formålet er beskrivelser af udviklingen over tid, eller hvor der ønskes et billede af den seneste aktuelle status. Den tidligere omtalte overgang til e-indkomst fra 2008 til 2009 illustrerer netop denne problematik.

Danmarks Statistik udarbejder desuden en opgørelse over offentligt fuldtidsbeskæftigede (OFFBESK). Det sker på baggrund af, at Finansministeriet og Danmarks Statistik i 2006 indledte et samarbejde om etableringen af ny kvartalsvis opgørelse af den offentlige beskæftigelse, hovedsagelig baseret på de offentlige lønindberetninger samt

en række supplerende datakilder. Formålet med den offentlige beskæftigelsesstatistik er at opnå et større og mere detaljeret indblik i personaleforbruget inden for sektoren Offentlig Forvaltning og Service.

Statistikken omfatter alle job inden for offentlig forvaltning og service. Det vil sige alle job, som en og samme person har på et givent tidspunkt på forskellige arbejdssteder, som udgangspunkt indgår i statistikken. Job opgøres pr. måned og til hvert job knyttes oplysninger om betalte timer og ansættelsesperiode, der tilsammen muliggør beregningen af antal fuldtidsbeskæftigede og gennemsnitligt antal job i kvartalet og i året.

Statistikken offentliggøres hvert kvartal og senest tre måneder efter.

På baggrund af problemerne med RAS-statistikken lå data fra OFFBESK-statistikken til grund for opgørelsen af statsligt ansatte i Regionalpolitisk redegørelse 2010. Det skal dog hertil bemærkes, at der i denne opgørelse alene indgik jobs, hvor den ansatte arbejder mindst 130 timer pr. måned, da det herved kan antages, at det kun er den ansattes primære job, der medtages, men ikke eventuelle bibeskæftigelser i den offentlige sektor.

Fra opgørelsen i Regionalpolitisk redegørelse 2010 var desuden alle ansatte hidrørende politi og forsvar ekskluderet fra opgørelsen, hvilket omfattede ca. 36.000 ansatte. Denne afgrænsning var nødvendiggjort af en inkonsistens i indberetningerne til Danmarks Statistik der medfører, at de ansatte hos politiet og forsvaret nogle år, hvor deres geografiske arbejdssted ikke har været oplyst, er registreret under deres juridiske enhed i København. Heraf følger, at opgørelsen mellem fx landsdele kan vise relativt store udsving mellem årene, uden at det nødvendigvis afspejler reelle geografiske variationer.

Også for andre sektorer kan der optræde lignende svagheder ved OFFBESK-statistikken. De i den statslige sektor beskæftigede personer fordeles geografisk på baggrund af deres arbejdsstednummer. De år, hvor dette ikke foreligger, er i stedet CVR-nummeret for deres arbejdsplads anvendt. I 2007 vedrørte dette ca. 3.700 personer, der således ikke kan fordeles geografisk.

Særligt for mindre geografiske enheder kan ovennævnte forhold have betydning, og disse forhold medvirker således til øget usikkerhed ved opgørelse af den regionale fordeling af statsligt ansatte.

Udviklingen i den regionale statslige forvaltning kan også beskrives direkte på bag-

grund af tal fra de statslige lønindberetningssystemer som opgjort af Personalestyrelsen. Der er på baggrund af de omfattende usikkerheder og dataafgrænsningsvanskeligheder ved den ovennævnte OFFBESK-statistik undersøgt, om det vil kunne give en mere retvisende opgørelse, hvis disse data lægges til grund for opgørelsen af statsligt ansatte i dette års redegørelse for perioden 2007-2010.

Hos Personalestyrelsen samles indberetningerne fra en lang række lønindberetningssystemer såsom SLS, KMD mm., på hvilken baggrund antallet af statsligt ansatte kan opgøres. Opgørelsen i Regionalpolitisk redegørelse 2011 medtager hele forhandlingsområdet, og der er således også medtaget fx personer i løsere ansættelser, timelønnede samt studentermedhjælpere. Dog omfatter opgørelsen alene personer, der arbejder minimum 100 timer pr. år. Opgørelsen viser dermed antallet af statsligt ansatte personer, men ikke omregnet til fuldtidsårsværk. I opgørelsen vises antallet af statsligt ansatte for november måned det pågældende år.

Idet opgørelsen bygger på indberetningerne fra en lang række lønindberetningssystemer indebærer det også en risiko for, at en eventuel inkonsistens hos det enkelte lønindberetningssystem kan gå igen i tallene fra Personalestyrelsen. Ifølge Personalestyrelsen er dette et kendt problem, herunder at nogle løncentraler stadig registrerer på gamle kommunekoder, og der arbejdes løbende på at forbedre datakvaliteten.

Det skal til indberetningerne endvidere bemærkes, at den geografiske fordeling af ansatte hos politi og forsvar skal læses med forsigtighed. For politiets vedkommende kan der konstateres store udsving mellem de enkelte år, hvilket indikerer, at de ansatte hos politiet nogle år registreres på deres geografiske arbejdssted, andre år hos en juridisk enhed under politiet, der ikke nødvendigvis afspejler, hvor i landet de arbejder.

Ligeledes kan der i forhold til forsvaret være nogen usikkerhed i forhold til, hvor deres ansatte registreres. For forsvaret gælder, at de ansatte registreres på den stilling, de aktuelt bestrider. Stillingerne oprettes som hovedregel med den kommunekode, hvor den pågældende stilling befinder sig. Til denne hovedregel er der to overordnede undtagelser:

1. I det tilfælde en ansat skal overtage en andens job i en periode, registreres denne person under en central pulje i Ballerup Kommune/Region Hovedstaden (ved Forsvarets Personeltjeneste). Dette er for eksempel tilfældet med ansatte på langtids-civiluddannelse, ansatte der er på videreuddannelse i udlandet, ansatte med tjenestefri uden løn og ansatte, der for eksempel planlægges afskediget i forbindelse med persontilpasninger.

2. De ansatte, der udsendes til internationale operationer, stabstjeneste i udlandet eller udsendelse via udenrigsministeriet (attachéer etc.), registreres på kommunekoden 0999 i den tid, de er væk fra Danmark.

Ovenstående vil naturligt medføre usikkerhed i relation til at registrere på kommunekoder. Det er forsvarets vurdering, at afhængigt af opgørelsestidspunktet, kan usikkerheden ligge på omkring 10 – 15 pct. af det samlede antal ansatte i forsvaret.

Endelig skal der til de anvendte data fra Personalestyrelsen bemærkes, at der i disse indgår en mindre gruppe af ansatte, der ikke kan fordeles geografisk. Dette vedrørte i 2008 53 personer, og usikkerheden ved opgørelsen, der knytter sig til dette forhold, dermed alt andet lige begrænset.

Til den i redegørelsen refererede opgørelse knytter der sig således, som en følge af ovennævnte datamæssige begrænsninger, opgaveomlægninger mv., en række usikkerheder hertil. Denne usikkerhed er særligt udpræget for mindre geografiske enheder, hvorfor opgørelsen bør læses med disse forbehold for øje.

Det vurderes med anvendelsen af data fra Personalestyrelsen, at der på trods af de fortsatte forbehold for opgavelægninger mv., kan opnås et større indblik i variationer i tallene og hvad der ligger til grund herfor. Der vurderes således at være tale om en lavere grad af usikkerhed i forhold til de i 2010 anvendte data fra OFFBESK-statistikken.

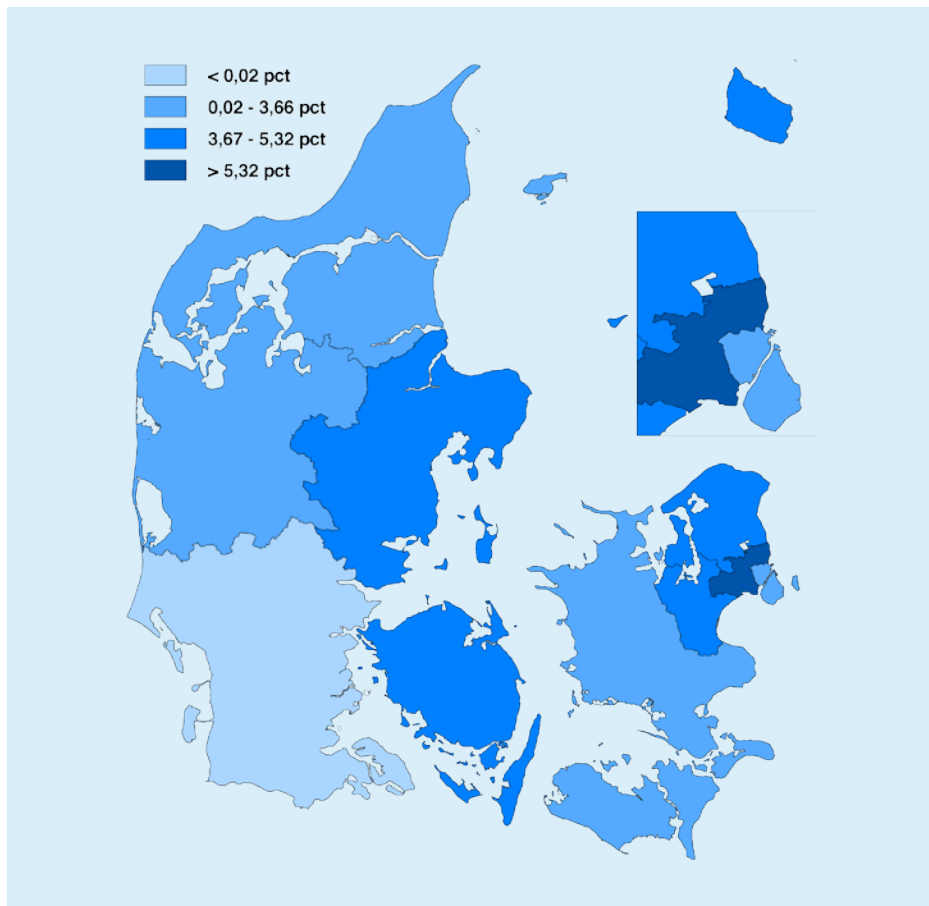
Generelt skal det dog bemærkes, at uanset valg af datakilde, er opgørelsen af den regionale fordeling af statsligt ansatte behæftet med en vis usikkerhed og derfor skal der hovedsagelig fokuseres på de store linjer i det billede, som tegnes i det følgende.

5.2. Den aktuelle udvikling i den regionale statslige forvaltning

Jf. de i afsnit 5.1. beskrevne afgrænsninger vises i figur 5.2. udviklingen i beskæftigelsen i perioden 2009-2010.¹⁷

¹⁷ Der henvises til bilag 3 for tallene for de enkelte landsdele og år

Figur 5.2 Udviklingen i beskæftigelsen i den statslige sektor 2009-2010 fordelt på landsdele

Noter: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct., 50 pct. og 90 pct. fraktiler. Der henvises i øvrigt til de i afsnit 5.1. beskrevne usikkerheder ved opgørelsen. Denne usikkerhed kan være særligt udpræget for mindre geografiske enheder.

Kilde: Personalestyrelsen samt Indenrigs og Sundhedsministeriets beregninger

Den samlede vækst i antallet af statsligt ansatte, uanset deres geografiske arbejdssted, var fra 2009 til 2010 ca. 2 pct.

Af figur 5.2. fremgår, at alle landsdele, bortset fra Sydjylland, der havde et mindre fald på 0,4 pct., i perioden 2009-2010 havde en positiv vækst i antallet af statsligt ansatte.

Den højeste vækst var i landsdelen Københavns Omegn (6,8 pct.), efterfulgt af lands-

delene Bornholm (5,3 pct.), Nordsjælland (5,2 pct.), Østjylland (4,7 pct.) og Fyn (4,3 pct.).

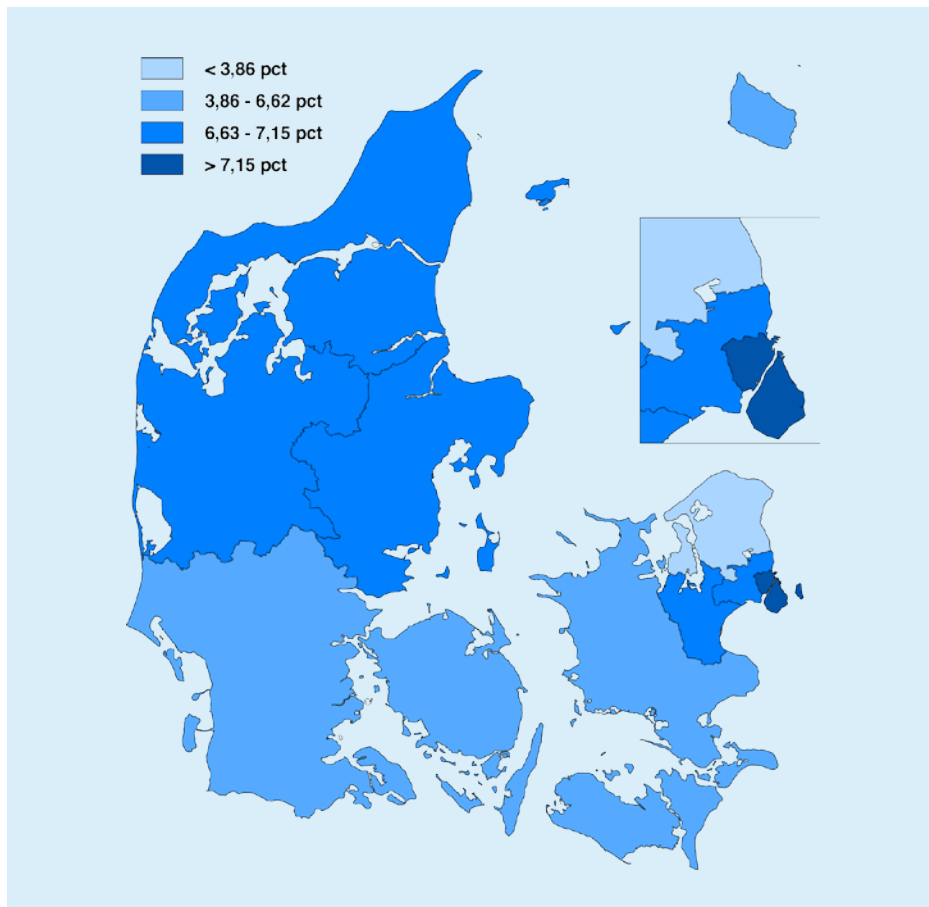
Til den konstaterede stigning på Bornholm skal det bemærkes, at også mindre absolute stigninger, som en følge af landsdelens størrelse, kan medføre forholdsvis store relative stigninger. Ligeledes er usikkerheden ved opgørelsen for denne relativt lille enhed væsentligt større end for de øvrige landsdele.

Samlet set har der for de seks landsdele øst for Storebælt i perioden 2009-2010 været en stigning i antallet af statsligt ansatte svarende til 1,9 pct. I samme periode har de fem landsdele vest for Storebælt haft en stigning på 2,3 pct., og der har således været en højere relativ stigning i antallet af statsligt ansatte i det vestlige Danmark, end i det østlige.

Statsligt beskæftigede i forhold til den samlede beskæftigelse

Antallet af statsligt beskæftigede opgjort i forhold til den samlede beskæftigelse for de enkelte landsdele er vist i figur 5.3.

Figur 5.3. Andel af den statslige beskæftigelse i forhold til den samlede beskæftigelse 2010

Note: Der henvises til de i afsnit 5.1. beskrevne usikkerheder ved opgørelsen. Denne usikkerhed kan være særligt udpræget for mindre geografiske enheder.

Kilde: Personalestyrelsen, Danmarks Statistik (AKU) samt Indenrigs og Sundhedsministeriets beregninger

Det fremgår af figur 5.3., at Københavns By er den landsdel, der har den højeste andel af statsligt ansatte i forhold til den samlede beskæftigelse. I alt er ca. 18 pct. af de beskæftigede i landsdelen Københavns By ansat i den statslige sektor, hvilket afspejler centraladministrationens placering.

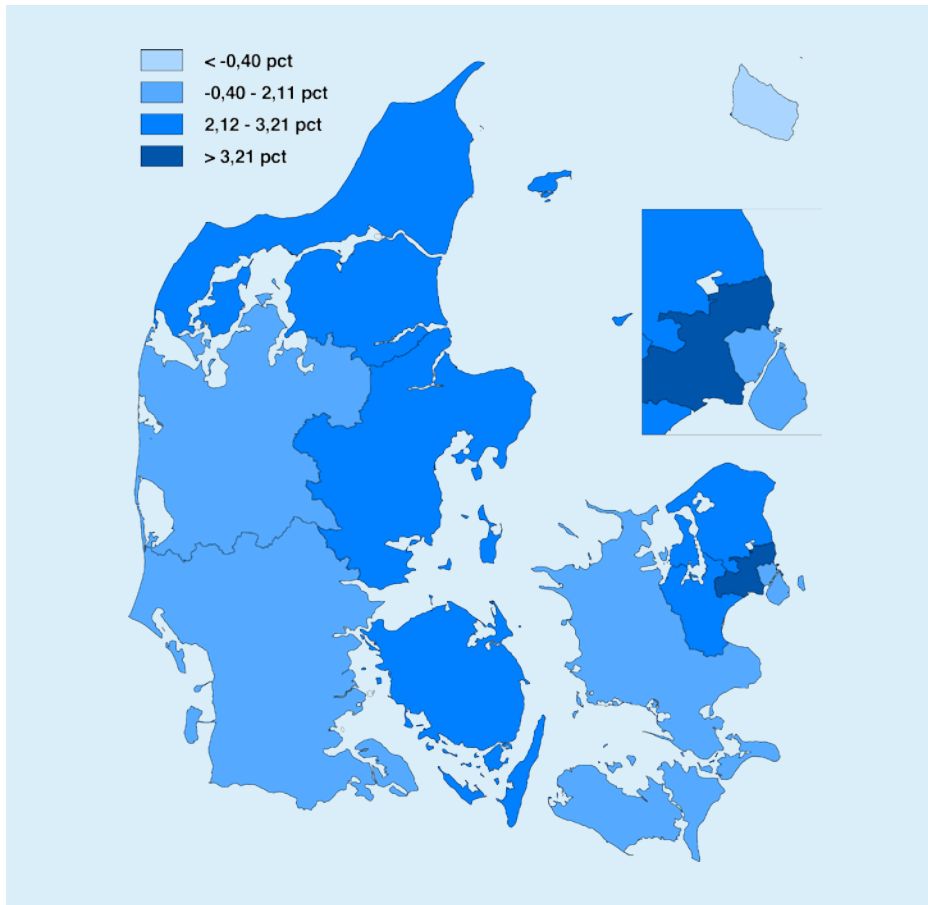
Den laveste andel er i landsdelen Nordsjælland, hvor andelen er 3,9 pct. Dernæst følger Vest- og Sydsjælland og Bornholm. Det kan hertil bemærkes, at to af disse

landsdele – Nordsjælland og Bornholm – var blandt dem, der i det forgangne år havde den højeste vækst i antallet af statsligt ansatte, hvilket alt andet lige kan medvirke til en udligning af forskellene.

Udviklingen i den regionale statslige forvaltning over en længere periode

Udviklingen i den regionale fordeling af statsligt ansatte er desuden interessant at følge i et længere tidsperspektiv. I figur 5.4. vises den gennemsnitlige årlige vækst i beskæftigelsen i den statslige sektor for de enkelte landsdele. Figuren viser udviklingen i perioden 2007-2010, hvoraf følger, at de opgaveomlægninger i den offentlige sektor, der fulgte med kommunalreformen pr. 1. januar 2007, således ikke påvirker udviklingen vist i figur 5.4.

Figur 5.4: Gennemsnitlig årlig vækst i beskæftigelsen i den statslige sektor 2007-2010 fordelt på landsdele

Noter: Intervalinddelingen er baseret på 10 pct., 50 pct. og 90 pct. fraktiler. Der henvises i øvrigt til de i afsnit 5.1. beskrevne usikkerheder ved opgørelsen. Denne usikkerhed kan være særligt udpræget for mindre geografiske enheder.

Kilde: Personalestyrelsen samt Indenrigs og Sundhedsministeriets beregninger

Den gennemsnitlige årlige vækst i antallet af statsligt ansatte var for hele landet i perioden 2007-2010 ca. 2 pct.

Den største vækst var i landsdelen Københavns Omegn, der havde en gennemsnitlig årlig stigning på 3,3 pct. Dernæst følger landsdelene Østjylland (3,2 pct.), Fyn (3,1 pct.), Østsjælland (3 pct.) og Nordsjælland (2,4 pct.).

Omvendt har der i perioden været en negativ vækst i landsdelene Vestjylland (-0,4 pct.) og Bornholm (-0,5 pct.). Til sidstnævnte skal det dog bemærkes, at landsdelen i det forgangne år, fra 2009-2010 var blandt de landsdele, der havde den største stigning.

For de seks landsdele øst for Storebælt har der i perioden 2007-2010 været en gennemsnitlig årlig vækst i antallet af statsligt ansatte på 2,01 pct., og således stort set svarende til udviklingen vest for Storebælt, hvor den gennemsnitlige årlige vækst var 1,98 pct.

5.3. Aktuelle reorganiseringer af den statslige sektor

Som indledningsvist nævnt i kapitlet er det regeringens målsætning vedr. statslige arbejdspladser, at nye statslige institutioner som udgangspunkt skal placeres uden for hovedstaden, og at der ved effektiviseringer af eksisterende arbejdspladser skal tages regionale hensyn. Som eksempler på, at denne målsætning er fulgt kan bl.a. Sikkerhedsstyrelsens placering i Esbjerg og SKATs Betalingscenter i Ringkøbing nævnes.

Også i det forgangne år er der konkrete eksempler på, at regeringen følger op på målsætningerne vedr. den regionale fordeling af statslige arbejdspladser.

Forsvarsforlig 2010-2014, og de i 2010 indgåede politiske aftaler om implementeringen heraf, sætter rammerne for forswarets og hjemmeværnets videre udvikling. Det følger bl.a. af forligets implementeringsplan, der blev offentliggjort juni 2010, at Forsvarets garnisonering i Danmark fastholdes overordnet uændret.

I regi af forsvaret iværksættes et analysearbejde, der har til formål at analysere forswarets langsigtede behov for etableringer, herunder kaserner, flådestationer og flyvestationer. Analysen omfatter bl.a. en undersøgelse af, om forswarets nuværende operative og geografiske struktur medfører u hensigtsmæssige konsekvenser i forhold til forswarets personel og personelstruktur. Resultatet af analysen vil potentielt kunne ændre garnisoneringen efter 2012.

Endvidere fremgår af implementeringsplanen, at Forsvarets Personeltjeneste i Hjørring med ca. 140 årsværk og bemandingsniveauet på Bornholm fastholdes af regionale hensyn, samt at Forsvaret og Hjemmeværnet er pålagt en årsværkseffektivisering på ca. 5 % i slutmålet 2014. Antallet af afskedigelser søges minimeret gennem genplaceringer i første omgang indenfor samme geografiske område, alternativt ved tilbud om ansættelse i eller forflyttelse til et andet geografisk område.

Regeringen og KL indgik med Aftale om kommunernes økonomi for 2011 aftale om at samle den objektive sagsbehandling i 3-5 sagsbehandlingscentre med virkning fra sommeren 2012. Som led heri oprettes myndigheden Udbetaling Danmark, der fra midten af 2012 skal overtage opgaven med udbetalingen af folkepension, boligstøtte, barselsdagpenge, forskudsvist udbetalt børnebidrag og dele af førtidspension fra kommunerne.

Der etableres i den forbindelse fem centre i byerne Frederikshavn, Holstebro, Haderslev, Vordingborg og Hillerød. Centrene placeres ud fra to overordnede hensyn. Dels skal centrene styrke udviklingen i yderområderne, og dels skal de placeres i byer, der kan tiltrække de nuværende medarbejdere, som arbejder med objektiv sagsbehandling.

Ved etableringen af de fem permanente centre i byerne Frederikshavn, Holstebro, Haderslev, Vordingborg og Hillerød skabes der en række nye arbejdspladser. Dette medfører, at der i disse kommuner oprettes ca. 1.500 arbejdspladser, som består af tidligere kommunalt ansatte, der arbejdede med de overførte opgaver i kommunerne, samt nye medarbejdere.

Hovedparten af arbejdspladserne kommer fra de ti største byer i Danmark og placeres i et af centrene i en af de fem betydeligt mindre byer. Herved sker der således netto en betydelig tilførsel af arbejdspladser væk fra de store byer. Det bemærkes, at antallet af ansatte i Udbetaling Danmark vil skulle reduceres i løbet af 2012-2014. Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at pege på, hvor og hvordan denne personalereduktion effektueres.

Til etableringen af Udbetaling Danmark skal bemærkes, at Udbetaling Danmark ikke kan karakteriseres som statslige arbejdspladser, da medarbejderne i Udbetaling Danmark som hovedregel vil være ansat i ATP, der er en selvejende institution, der ved lov er blevet pålagt at administrere Udbetaling Danmark.

Med henblik på styrke Vækstfondens tilstedeværelse tæt på vstdanske virksomheder, der har behov for risikovillig kapital, har fonden etableret en afdeling i Vestdanmark. Den centrale, lokale forankring skal være med til at sikre et tæt samarbejde med de vstdanske virksomheder, innovationsmiljøer, væksthuse og regionale vækstfora.

Kontoret er placeret i Vojens i Region Syddanmark. Det er pt. bemandet med 6 medarbejdere, men skaleres efter behov. Det er endvidere hensigten, at afdelingen vil være til rådighed i de 3 regionale væksthuse i Vestdanmark (Aalborg, Herning/Århus og Odense).

I forhold til asylcentre er der primo 2011 i alt 25 indkvarteringscentre i drift. Centrene drives af indkvarteringsoperatøerne Dansk Røde Kors Asylafdeling, Jammerbugt, Thisted og Langeland kommuner i samarbejde med Udlændingesservice. Til indkvarteringscentre er der endvidere tilknyttet et antal annekser, privat bolig samt særlige boliger.

Udlændingesservice overvåger løbende indkvarteringssituationen med henblik på at vurdere et eventuelt behov for at foretage yderligere foranstaltninger på centerområdet, herunder eventuelle tilpasninger i form af at åbne eller lukke asylcentre.

På Socialministeriets område er der gennemført en omorganisering af Servicestyrelsen samt oprettelse af Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri (ViHS).

Omorganiseringen af Servicestyrelsen skal sikre, at styrelsen også i fremtiden kan bidrage til Socialministeriets virksomhed på et fagligt højt niveau. Samtidig sikrer omorganiseringen en mere effektiv ressourceudnyttelse.

Herudover er ViHS oprettet ved en fusion af 13 videnscentre og tre vidensnetværk på området for handicap og socialpsykiatri. ViHS er en enhed i Servicestyrelsen placeret i Aarhus og København, samt en mindre enhed i Aalborg. Samlet set medfører ændringerne ændret geografisk arbejdssted for ca. 24 årsværk.

På Videnskabsministeriets område har man i 2010 videreført erhvervsfremmeaktiviteter på Bornholm. Initiativerne omfatter et tilskud til Center for Regional- og Turisemeforskning (CRT) på årligt 5,5 mio. kr. efter indstilling fra Bornholms Vækstforum. Tilskuddet medfører dels direkte arbejdspladser på CRT på Bornholm og har dels indirekte betydning for vækst og arbejdspladser på Bornholm gennem effekter af centerets projekter. Disse afledte effekter er ikke opgjort.

Skatteministeriet gennemførte i oktober 2010 en samlet lokalisering af Skattecenter Skive. Den samlede lokalisering er en følge af kommunalreformen og sammenlægningen af de kommunale og statslige skatteforvaltninger i 2005, hvor det blev besluttet at placere et skattecenter i Skive. Hvor medarbejderne tidligere har siddet på to adresser i Skive og i Viborg, samles de fremover i Skive, og arbejdspladserne bevares således i lokalområdet.

Endvidere lukkede Skatteministeriet i 2010 Skattecenter Ballerup. Ligeledes er der i andre byer sket reduktioner i størrelsen af lejemål for at tilpasse lokaleforbruget til det faldende personaletal. Skatteministeriet vil også i de kommende år med fortsat faldende personaletal i videst muligt omfang søge bygningsmassen tilpasset medarbejdertallet.

Endelig kan det fremadrettet nævnes, at der med baggrund i en politisk beslutning om styrkelse af Lolland-Falster, er besluttet at opføre et nyt lukket fængsel på et areal ved Gundslev på Nordfalster (Guldborgsund Kommune). Der er på finansloven afsat en bevilling på godt 1 mia. kr. til fængslet, der skal rumme 250 pladser, og vil beskæftige 250-300 ansatte. Selve byggeriet forventes påbegyndt i 2012 og skal tages i brug omkring årsskiftet 2015/2016.

Ovenstående eksempler viser, at regeringens målsætninger vedr. den regionale fordeling af statslige arbejdspladser løbende medtænkes, og at der er gennemført konkrete tiltag og taget regionale hensyn medvirkende til en balanceret regional fordeling af statslige arbejdspladser.

Kapitel 6: Status på virkningen af de nye roller på erhvervsudviklingsområdet

Med kommunalreformen skete også en ændret rollefordeling på erhvervsudviklingsområdet, der bl.a. introducerede de regionale vækstfora som omdrejningspunkter for den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling. Der gives i dette kapitel en status på virkningen heraf.

Der redegøres i den regionalpolitiske redegørelse for virkningen af rollerne på erhvervsudviklingsområdet. Gennemgangen af den erhvervspolitiske indsats tjener til opfyldelsen af folketingsvedtagelse V 25 af 20. maj 2005, der lyder, at: "... *Folketinget anmoder om, at der i kommende redegørelser særskilt gøres status for virkningen af nye roller på erhvervsudviklingsområdet for kommunerne, regionerne og vækstforaene.*"

Af Regionalpolitisk redegørelse 2010 fremgik, at der er bred opbakning til de regionale vækstfora og deres rolle i den regionale erhvervsudvikling. Endvidere peger en uafhængig evaluering af udmøntningen af den første periode af programgennemførelsen i forhold til strukturfondsmidlerne på, at den danske tilgang, hvor strukturfondene sammentænkes med nationale og regionale strategier, har været vellykket.

Det kan således konstateres, at den nye struktur i forhold til erhvervsudviklingsområdet nu er implementeret, og der vil derfor ikke fremover blive redegjort selvstændigt for virkningen af rollerne på erhvervsudviklingsområdet.

De regionale vækstfora og Danmarks Vækstråd

De regionale vækstfora blev nedsat i 2006 som led i kommunalreformen. Jævnfør lov om erhvervsfremme varetager regionsrådene i de fem regioner den regionale erhvervsudvikling. Hertil nedsætter regionsrådet et eller to vækstfora. Det er alene Regionsrådet for Region Hovedstaden, der har nedsat to vækstfora, idet Bornholm har sit eget vækstforum.

De regionale vækstfora består af 20 medlemmer, der tilsammen repræsenterer de væsentligste aktører i den regionale erhvervsudvikling:

- 3 medlemmer udpeges på regionsrådets eget initiativ,
- 6 medlemmer udpeges efter indstilling fra kommunerne, heraf mindst én repræsentant for regionens yderområder,
- 6 medlemmer fra erhvervslivet udpeges efter indstilling fra erhvervsorganisationer udvalgt af regionsrådet,
- 3 medlemmer fra viden- og uddannelsesinstitutioner udpeges på regionsrådets initiativ,
- 2 medlemmer fra hhv. arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer udpeges efter indstilling fra hhv. arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer.

Vækstforaene har tre opgaver. De skal:

- inden for de nationale rammer udarbejde en regional erhvervsudviklingsstrategi for regionen eller den del heraf, som det enkelte vækstforum dækker, med udgangspunkt i områdets rammevilkår og erhvervsspecialisering og med fokus på yderområderne,
- overvåge de regionale og lokale vækstvilkår
- inden for den fastlagte erhvervsudviklingsstrategi at udvikle og afgive indstilling om medfinansiering af regionale erhvervsudviklingsaktiviteter

I 2010 har alle vækstfora vedtaget nye regionale erhvervsudviklingsstrategier, på nær Vækstforum Syddanmark, hvis strategi udløber i 2012.

Med de nye erhvervsudviklingsstrategier har vækstforaene taget hul på en periode, hvor konjunkturudviklingen stiller store krav til indsatsen for at skabe regional vækst og erhvervsudvikling. I de nye strategier sætter vækstforaene fokus på, at værdiskabelse og produktivitetsforbedring er kerneudfordringer i den regionale vækstpolitiske indsats. Og de fortsætter og intensiverer arbejdet med at måle effekten af indsatsen, både på det overordnede plan og på projektniveau, med henblik på at sikre, at midlerne til erhvervsfremme giver størst mulig effekt.

Der er tæt sammenhæng mellem den regionale erhvervs politik og udmøntningen af EU's strukturfondsprogrammer for 2007-2013. Den regionale erhvervs politiske indsats understøttes i perioden 2007-2013 med ca. 0,5 mia. kr. om året fra EU's strukturfonde (Regional- og Socialfonden) til initiativer under målet om "Regional konkurrenceevne og beskæftigelse". Den danske indsats er bl.a. rettet mod menneskelige ressourcer, innovation, etablering af nye virksomheder og ny teknologi. Strukturfondsmidlerne skal medfinansieres krone-til-krone med midler fra stat, regioner, kommuner eller private

aktører. Inklusiv medfinansiering vil det samlet kunne give de regionale vækstfora ca. 1 mia. kr. årligt til at realisere de regionale erhvervsudviklingsstrategier.

90 pct. af midlerne fra EU's Socialfond og EU's Regionalfond er således fordelt som en beløbsramme mellem de seks regionale vækstfora, der prioriterer midlerne under hensyntagen til deres regionale erhvervsudviklingsstrategier.

I forbindelse med den politiske aftale om den regionale fordeling af strukturfondsmidlerne for perioden 2007-2013 blev det besluttet, at de resterende 10 pct. af midlerne skal fordeles til de mest perspektivrige projekter efter konkurrence (den såkaldte konkurrenceudsatte pulje). I 2010 forenkledes modellen for udmøntning af den konkurrenceudsatte pulje. Forenklingen betyder, at ansøgninger sendes direkte til Erhvervs- og Byggestyrelsen, som træffer afgørelse om tildeling af midler efter høring af Danmarks Vækstråd. Der er gennemført 4 ansøgningsrunder under den konkurrenceudsatte pulje i perioden 2007-2010, hvor der er bevilget midler til 24 projekter.

Fra programperiodens start i 2007 til udgangen af 2010 blev der samlet givet tilsagn om strukturfondsmidler for godt 2 mia. kr. Beløbet omfatter både de 90 pct. af midlerne, som de regionale vækstfora disponerer over, og de 10 pct. af midlerne, som er afsat under den landsdækkende, konkurrenceudsatte pulje af strukturfondsmidler. Hertil kommer finansiering fra de regionale udviklingsmidler, virksomheder, kommuner m.m. På Erhvervs- og Byggestyrelsens hjemmeside er der links til de enkelte programmets hjemmesider, hvor der findes samlede lister over de støttede projekter.

Vækstforaene skal sikre, at i alt mindst 35 pct. af EU-strukturfondsmidlerne i perioden 2007-2013 skal anvendes til gavn for yderområderne under ét. Dette krav har vækstfora i deres hidtidige indsats opfyldt.

Som led i informationsforpligtelsen om EU har Erhvervs- og Byggestyrelsen i samarbejde med FødevarerErhverv i 2010 gennemført informationskampagnen 'Bliv klog på EU-fondene' over for unge på uddannelsesinstitutioner i hele landet.

Økonomi- og erhvervsministeren har udpeget de 20 medlemmer af Danmarks Vækstråd for perioden 2010 – 2013. Rådet har i 2010 bl.a. præsenteret et udspil om flere vækstvirksomheder, og har rådgivet økonomi- og erhvervsministeren om vækstpolitikken og udfordringerne i yderområderne. Rådet har også afgivet høringssvar til de regionale vækstfora om deres erhvervsudviklingsstrategier. Yderligere har Danmarks Vækstråd igangsat to strategiske projekter om henholdsvis produktivitet og digitalisering i byggeriet samt velfærdsteknologi.

Regionale partnerskabsaftaler

I 2010 er der indgået nye partnerskabsaftaler om vækst og erhvervsudvikling mellem regeringen og de regionale vækstfora. Aftalerne har fortsat til formål at bidrage til, at regeringens vækstpolitiske indsats bredes ud i hele landet, og at sammenhængen mellem den nationale vækstpolitik og den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling styrkes. Aftalerne indgås inden for eksisterende økonomiske rammer.

I aftalerne har regeringen og de regionale vækstfora sat en række fælles mål og oplyst områder, som parterne er enige om at gøre en særlig indsats for.

Som led i aftalerne har parterne en årlig politisk drøftelse af fremdriften i aftalerne, hvor behovet for nye initiativer vurderes. Drøftelserne afspejler de aktuelle vækstpolitiske udfordringer, som regering og vækstforum står overfor. I 2010 deltog undervisningsministeren, idet der blev sat fokus på særlige regionale vækstinitiativer og uddannelsesindsatsen.

Aftalerne indeholder i 2010 en række større projekter, som vækstforum og regeringen har aftalt at sætte særlig fokus på, og som afspejler indsatsområder i de enkelte vækstforas erhvervsudviklingsstrategier.

I Nordjylland er fokus på flere højtuddannede ud i virksomhederne, uddannelsesmuligheder i yderområder, testfaciliteter inden for energiteknologi og styrket indsats for akvakultur.

I Midtjylland samarbejdes om risikovillig kapital, øget effektivitet via it, styrket samspil mellem uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv samt om en satsning på fødevarerområdet.

I Syddanmark satses på velfærdsteknologi og offentlig-privat innovation, en styrket adgang til risikovillig kapital i Vestdanmark, en styrkelse af grøn offshore energi og grænseoverskridende forsknings- og uddannelsessamarbejde.

På Sjælland er der fokus på at samarbejde om en Femern Bælt Vækststrategi, en styrket uddannelsesindsats i regionens yderområder og teknologiudvikling på energiområdet.

I Hovedstaden vil parterne styrke samarbejdet om uddannelse - fra ungdomsuddannelse til Ph.d.-niveau, en attraktiv og innovativ metropol og en vækststrategi for Femern Bælt som en vej til en international storbyregion.

Endelig omhandler samarbejdet på Bornholm campus, den ny bredbåndsmålsætning, Bornholm som grønt demonstratorium og testområde samt nye praktikpladsmodeller.

Partnerskabsaftalerne om vækst og erhvervsudvikling omhandler der ud over samarbejder på en række områder f.eks. iværksætteri, innovation, grøn vækst og effektmåling.

Regeringen og de regionale vækstfora indgik de første aftaler i juni 2007. Aftalerne blev indgået for perioden 2007-2009 med det formål at bidrage til, at globaliseringsstrategien blev udfoldet i hele landet. I 2008 og 2009 blev der indgået tillægsaftaler.

Væksthusene

Fra 1. januar 2011 har kommunerne overtaget ansvaret for og finansieringen af de fem væksthuse – Væksthus Nordjylland, Væksthus Midtjylland, Væksthus Syddanmark, Væksthus Sjælland og Væksthus Hovedstadsregionen - der blev etableret i 2007 efter aftale mellem KL og regeringen ved Økonomi- og Erhvervsministeriet. Væksthusene er i overgangsperioden 2007 – 2010 blevet finansieret af en finanslovsbevilling på ca. 93 mio. kr. årligt administreret af Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Den 15. juni 2010 indgik KL og Økonomi- og Erhvervsministeriet aftale om at videreføre væksthuse efter 2010 som knudepunkter i et enstrengt erhvervsfremmesystem og at samarbejde om at videreudvikle væksthuse. Fra 2011 overgår midlerne (94,3 mio. kr. i 2011) til kommunerne via en regulering af bloktilskuddet. Regeringen og KL er med aftalen af 15. juni 2010 enige om, at midlerne skal anvendes til væksthuse.

Den 16. september 2010 indgik KL og Økonomi- og Erhvervsministeriet aftale om mål og rammer, som skal gælde for alle væksthuse i 2011. På baggrund af denne aftale indgik Kommunekontaktådene (KKR) aftaler med de respektive væksthuse om mål for 2011.

Aftalen mellem KL og Økonomi- og Erhvervsministeriet fastlægger fem centrale udfordringer for væksthuse i 2011:

- Væksthusene skal bidrage til en ambitiøs og international vækstdagsorden i danske virksomheder
- Væksthusene skal løfte opgaven som knudepunkter i et sammenhængende rådgivningssystem
- Væksthusene skal være professionelle og effektive operatører på initiativer, der er rettet mod at skabe vækst
- Væksthusene skal udnytte deres fælles profil til at skabe ekstra effekt af deres indsats
- Væksthusene skal dokumentere resultater og effekter.

Aftalen fastlægger endvidere elleve fælles mål for væksthuse i 2011. Målene er delt i aktivitetsmål, kvalitetsmål og effektmål.

Fælles mål for Væksthuse i 2011

Aktiviteter - Væksthuse skal:

- Gennemføre vækstkortlægninger for mindst 2.650 virksomheder.
- Henvise mindst 80 procent af disse virksomheder til rådgivere.
- Udvikle mindst 3 nye fælles tilbud.

Kvalitet:

- Mindst 80 procent af virksomhederne skal være tilfredse eller meget tilfredse med væksthuse.
- Mindst 80 procent af virksomhederne skal være tilfredse eller meget tilfredse med den rådgivning, væksthuse har henvist til.
- Mindst 80 procent af samarbejdspartnerne skal være tilfredse eller meget tilfredse med samarbejdet med væksthuse.
- Kendskabet til Væksthuse skal stige med mindst 10 procent i 2011.

Effekt - Virksomhederne, der har fået vækstkortlægninger i væksthuse:

- skal øge beskæftigelsen mindst 10 procentpoint mere end øvrige virksomheder i regionen fra 2009-2011.
- skal øge omsætningen med mindst 15 procentpoint mere end øvrige virksomheder i regionen fra 2009-2011.
- skal øge eksporten med mindst 10 procentpoint mere end øvrige virksomheder i regionen fra 2009-2011.
- Andelen af Gazeller i regionerne skal øges med mindst 2 procentpoint fra 2009 til 2011.

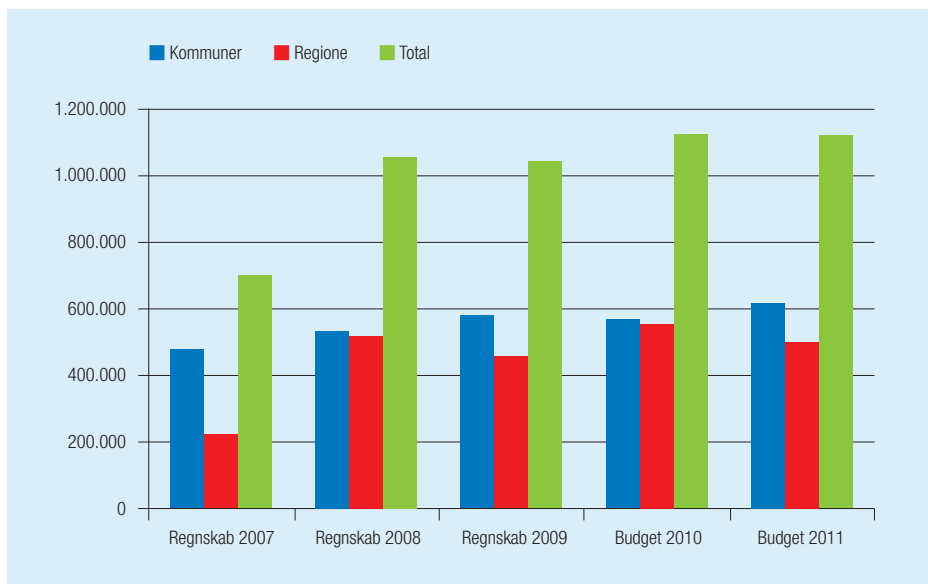
Disse mål indgår i de aftaler, som Kommunekontakt rådene i december 2010 har indgået med de respektive væksthuse for 2011.

Det er aftalt mellem KL og Økonomi- og Erhvervsministeriet, at der hvert år indgås aftaler for det kommende år, at væksthuse skal evalueres i 2012, og at aftalen af 15. juni 2010 om videreførelse af væksthuse tages op til fornyet drøftelse i 2015.

Kommunale og regionale udgifter til erhvervsudvikling

Udover den organisatoriske opbygning af den regionale erhvervsudviklingsindsats er det tillige relevant at se på, hvor meget kommuner og regioner anvender på erhvervsudvikling. Disse er vist i figur 6.1.

Figur 6.1: Kommunale og regionale nettodrifudsudgifter til erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter 2007-2011, opgjort i 1000 kr.

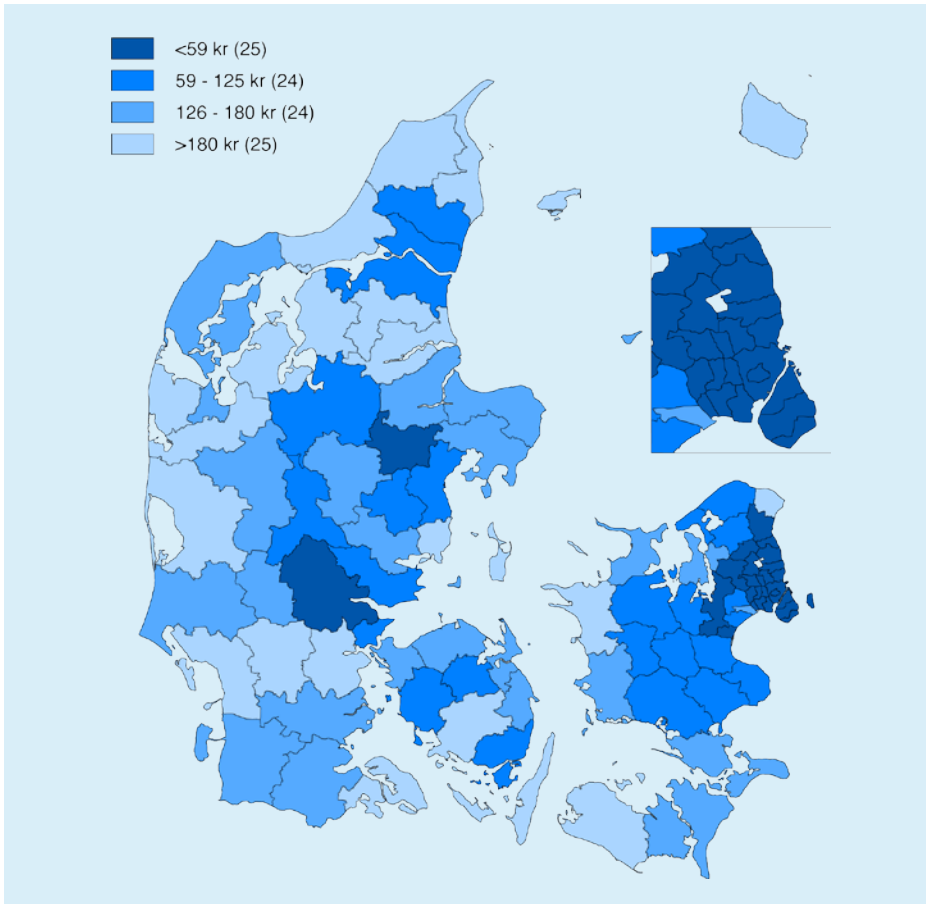
Note: Figuren er opgjort i 1.000 kr., 2011-pl. Det bemærkes, at idet der er tale om nettodrifudsudgifter til erhvervsudvikling, da indgår også administrationsomkostningerne i forbindelse hermed.

Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Det ses af figur 6.1., at der i årene siden kommunalreformen generelt har været anvendt flere midler til erhvervsudvikling. På trods af den økonomiske krise ses det, at kommunerne fortsat forventer at anvende flere midler til erhvervsudvikling end i 2010, hvor der for regionerne dog kan konstateres et fald siden 2010.

I figur 6.2. vises udgifterne fordelt på kommuner.

Figur 6.2: Kommunernes budgetterede udgifter pr. indbygger i 2011 til erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter

Note: Intervalindelingen er baseret på 25 pct., 50 pct. og 75 pct. fraktiler. Det anvendte befolkningstal er det fremskrevne befolkningstal, der ligger til grund for kommunernes budgetberegning.
Kilde: Danmarks Statistik.

Der kan af figuren aflæses et geografisk mønster i kommunernes budgetterede udgifter til erhvervsudvikling mv. Kommunerne i og omkring hovedstadsområdet anvender færrest midler. En mulig forklaring herpå er, at man i disse områder har lettere ved at tiltrække virksomheder, og derfor har et mindre behov for at arbejde aktivt herfor.

I Jylland, på Fyn, Sydsjælland samt ø-kommunerne anvendes flere midler til erhvervsudvikling mv., hvilket ligeledes kan være at forklare med behovet for aktivt at arbejde for at tiltrække nye virksomheder.

Det skal til figuren bemærkes, at der udover udgifter til erhvervsudvikling også indgår udgifter til turisme og landdistrikter. I det omfang af landdistrikter varierer kommunerne imellem, kan også kommunernes udgifter i tilknytning hertil forventes at variere, hvilket kan påvirke opgørelsen.

Kapitel 7: Regionale konsekvenser af statslige tiltag gennemført i 2010

Regeringen gennemførte i 2010 en række initiativer, der på forskellige måder kan understøtte den regionale udvikling eller på anden vis have positive regionale konsekvenser. I dette kapitel opsummeres 45 lovgivningsmæssige eller administrative tiltag, der har bidraget hertil.

Med henblik på at følge de regionale konsekvenser af tiltag gennemført i statsligt regi beskrives i dette kapitel 45 tiltag, der er gennemført i 2010. Kapitlet er baseret på en rundspørge i ministerierne.

Det bemærkes, at tiltag beskrevet i kapitlet endvidere kan være gengivet andre steder i redegørelsen. For regeringens nye og aktuelle initiativer henvises til Folketingsredegørelsen, hvori disse er beskrevet.

Regionale konsekvenser af statslige tiltag gennemført i 2010

Landdistriktsprogrammet 2007-2013 (Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri)	
Indhold	<p>Det danske landdistriktsprogram 2007-2013 blev godkendt af EU-Kommissionen den 22. februar 2008. Fødevareministeriet har igangsat gennemførelsen af landdistriktsprogrammet inden for en politisk aftale om de finansielle rammer for programmet for årene 2007, 2008 og 2009 og aftalen om Grøn Vækst for perioden 2010-2013.</p> <p>Af særlig regional betydning kan nævnes, at der på grundlag af den politiske aftale for gennemførelsen af landdistriktsprogrammet er der afsat ca. 140 mio. kr. pr. år til den lokalt forankrede indsats for fremme af attraktive levevilkår og nye arbejdspladser i landdistrikterne (akse 3 og 4). Indsatsen er målrettet 63 landdistriktskommuner, der er udvalgt ud fra deres strukturelle, økonomiske og demografiske situation. De afsatte midler kommer derfor i høj grad kommuner i yderområderne til gavn. Denne målrettede geografiske indsats gennemføres via såkaldte lokale aktionsgrupper, der er lokale foreninger, med egen bestyrelse og sekretariat. Hver gruppe arbejder efter en udviklingsstrategi for området.</p>
Formål	<p>Programmet sigter mod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forbedring af landbrugets og skovbrugets konkurrenceevne gennem støtte til omstrukturering, udvikling og innovation (akse 1). • Forbedring af miljøet og landskabet gennem støtte til arealforvaltning (akse 2). • Forbedring af livskvaliteten i landdistrikterne og tilskyndelse til diversificering af den økonomiske aktivitet (akse 3 og 4).
Regionale konsekvenser	<p>Af særlig regional betydning kan nævnes, at Fødevareministeriet siden 2007 og indtil primo januar 2011 har givet tilsagn om offentlig støtte til godt 2.000 projekter indstillet af lokale aktionsgrupper (akse 3-4) med et samlet tilsagnsbeløb på 450 mio. kr., heraf EU 247 mio. kr., FVM 84,5 mio. kr. samt andre offentlige midler fra regioner, kommuner, andre ministerier m.v. på i alt 118 mio. kr. Endvidere er der afsat rammer til en centralt administreret støtteordning til fremme af attraktive levevilkår i landdistrikterne, "Aktiviteter for børn og unge i landdistrikterne", på 10 mio. kr. pr år.</p>

**Programmet for udvikling af den danske fiskeri- og akvakultursektor (Fiskeriudviklingsprogrammet) 2007-2013
(Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri)**

Indhold	<p>Det danske fiskeriudviklingsprogram blev godkendt af EU-Kommissionen den 17. december 2007. Fødevareministeriet gennemfører fiskeriudviklingsprogrammet inden for en årlig politisk aftale om de finansielle rammer for programmet.</p> <p>Programmet skal overordnet bidrage til at skabe rammerne for det størst mulig vedvarende udbytte af den danske fiskeri- og akvakultursektor, så ressourcerne udnyttes under hensyn til målet om bæredygtighed og regional udvikling.</p>
Formål	<p>Programmet sigter mod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilpasning af fiskerflåden (akse 1). • Akvakultur, forarbejdning og afsætning af fiskerivarer og akvakulturprodukter (akse 2). • Foranstaltninger af fælles interesse - investeringer i fiskerihavne og landingssteder (akse 3). • Bæredygtig udvikling af fiskeriområder (akse 4).
Regionale konsekvenser	<p>Af særlig regional betydning kan nævnes, at ordningen til bæredygtig udvikling af fiskeriområder er målrettet geografiske udvalgte fiskeriområder. I modsætning hertil gennemføres ved anvendelse af lokale foreninger (lokale aktionsgrupper) og skal inden for rammerne af en lokal udviklingsstrategi medvirke til udvikling i fiskerisamfundene, på havnene og i virksomheder. Gennemførelse af projekter blev påbegyndt i 2008. Siden 2007 og indtil primo januar 2011 er der godkendt 200 projekter svarende til et samlet tilsagnsbeløb på 85 mio. kr., heraf EU 42,5 mio. kr., FVM 13,3 mio. kr. og anden offentlig national finansiering 29,2 mio. kr. Det er endnu for tidligt at vurdere effekten, idet de fleste projekter er uafsluttede.</p>

**Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP)
(Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri)**

Indhold	GUDP er oprettet ved lov nr. 1502 af 27/12-09 og skal yde tilskud til 1) udviklings- og demonstrationsaktiviteter samt forskningsaktiviteter, der skaber grundlag for gennemførelse af udviklings- og demonstrationsaktiviteter, 2) fremme et aktivt samarbejde mellem offentlige og private aktører, og 3) styrkelse af samspillet med internationale programmer på fødevarer-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakulturområdet.
Formål	Formålet er at bidrage til en konkurrence- og bæredygtig fødevarer- og nonfoodproduktion, herunder bidrage til udvikling af erhvervspotentialer, vækst, beskæftigelse, arbejdsmiljø og videreudvikling af en markedsdrevet økologisk sektor samtidig med, at et højt niveau sikres inden for klima, miljø- og naturbeskyttelse; dyrevelfærd; og fødevarer sikkerhed og sundhed.
Regionale konsekvenser	Der tages ikke regionale hensyn i forbindelse med ydelse af støtte, men programmet kan ved at yde støtte til virksomheder og vidensinstitutioner fremme aktiviteter over hele landet. Da de første tilsagn blev givet ultimo december 2010, foreligger der endnu ikke en opgørelse, som kvantificerer effekterne af den givne støtte.

**Pulje til særligt vanskeligt stillede kommuner
(Indenrigs- og Sundhedsministeriet)**

Indhold	Der afsættes årligt 170 mio. kr. til puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner i henhold til § 16 i lov om kommunal udlicning og generelle tilskud til kommuner. For 2010 og 2011 har puljen været ekstraordinært forhøjet til at udgøre 500 mio. kr. årligt.
Formål	Imødekommelse af budgetusikkerheder i de enkelte kommuner.
Regionale konsekvenser	De særligt vanskeligt stillede kommuner kan f.eks. være kendetegnet ved at ligge i et geografisk område, der oplever befolkningstilbagegang, har stigende social belastning, skæv alderssammensætning og faldende eller stagnerende skattegrundlag. Med den ekstraordinære forhøjelse af særtilskudspuljen for 2010 og 2011 tages der hensyn til, at et mindre antal kommuner aktuelt har visse omstillingsudfordringer. Forhøjelsen af særtilskudsmidlerne forventes at have en positiv effekt på den kommunale økonomi i den forstand, at kommunernes behov for tilvænnning til nye opgaver og særligt vanskeligt stillede forhold ikke fører til forringelser i den kommunale service.

Tilskud til kommunal medfinansiering af EU-projekter i særligt vanskeligt stillede kommuner (Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Indhold	<p>Siden 1999 har Indenrigs- og Sundhedsministeriet ydet støtte til medfinansiering af EU-projekter i vanskeligt stillede kommuner. Baggrunden for støtteordningen er, at kommuner i en vanskelig økonomisk situation kan have svært ved at medfinansiere nye fremadrettede projekter, der har modtaget eller forventes at modtage tilskud fra de EU-støtteordninger, der bidrager til erhvervsudvikling og beskæftigelsesfremme.</p> <p>Støtteordningen ydes med hjemmel i § 17 i lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner.</p>
Formål	Formålet med støtteordningen er at bidrage til erhvervsudvikling og beskæftigelsesfremme i særlig vanskeligt stillede kommuner.
Regionale konsekvenser	I 2010 har Indenrigs- og Sundhedsministeriet ydet tilskud på i alt ca. 22,8 mio. kr. til 24 kommuner uden for hovedstadsområdet.

Tilsagnspulje til anskaffelse af nye færger til og fra de danske småøer (Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Indhold	<p>Indenrigs- og Sundhedsministeriet yder et ø-tilskud til kommuner med tilhørende øer. Tilskuddet er begrundet i de særlige udgifter disse kommuner har til 27 mindre øers trafikforbindelser; heraf 26 færgef forbindelser samt vejforbindelsen til Mandø. Tilskuddet ydes efter § 20 i lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og udgjorde i 2010 85,5 mio. kr. Tilskuddet udgør i 2011 86,3 mio. kr.</p>
Formål	Puljen har til formål at skabe bedre vilkår for kommunernes investeringer i nye færger til betjening af de danske ø-samfund.
Regionale konsekvenser	De nye færger forventes at forbedre den trafikale betjening af de danske øer og kan medvirke til at understøtte mulighederne for at bo, arbejde og drive erhverv på øerne.

**Tilskud til kommuner på øer uden fast forbindelse, der består af én kommune
(Indenrigs- og Sundhedsministeriet)**

Indhold	<p>Indenrigs- og Sundhedsministeriet yder et årligt tilskud til kommuner på øer uden fast forbindelse, der består af en kommune. Der ydes dog ikke tilskud til Fanø Kommune. Tilskuddet ydes efter § 21 i lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner.</p> <p>Der ydes tilskud til kommunerne på Læsø, Samsø, Ærø. For 2011 udgør det samlede tilskud til disse kommuner 74,6 mio. kr. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter de nærmere regler for fordelingen af tilskuddet, jf. § 21, stk. 2 i udligningsloven</p> <p>Derudover ydes tilskud til Bornholms Kommune, jf. § 21, stk. 3, i udligningsloven. For 2011 er tilskuddet fastsat til 42,7 mio. kr..</p> <p>I 2010 udgjorde det samlede tilskud 116,2 mio. kr. Det samlede tilskud udgør i 2011 117,3 mio.kr.</p>
Formål	<p>Tilskuddet har til formål at mindske de begrænsninger, der er forbundet med at være ø-kommune. På Læsø, Samsø og Ærø har kommunerne mulighed for at yde støtte til unge, der under uddannelse efter folkeskolen nødsages til at fraflytte de pågældende kommuner.</p>
Regionale konsekvenser	<p>Tilskuddet forbedrer vilkårene for ø-kommunerne og øboerne, samt sikrer unge øboeres muligheder for uddannelse efter Folkeskolen.</p>

**Pulje til opprioritering af det fysiske miljø i udkantsområder - Indsatspuljen
(Indenrigs- og Sundhedsministeriet)**

Indhold	<p>Med henblik på at understøtte en positiv udvikling i bosætningen i yderområderne aftalte regeringen og KL i kommuneøkonomiaftalen for 2010 at afsætte en ansøgningspulje i Indenrigs- og Sundhedsministeriet på 150 mio. kr. (<i>Indsatspuljen</i>).</p> <p>Med finansloven for 2011 blev der afsat yderligere 100 mio. kr. til en fortsættelse af indsatsen.</p>
Formål	<p>Puljens formål er at forbedre det fysiske miljø i yderområderne og derigennem understøtte en positiv udvikling i bosætningen.</p> <p>Puljen kan yde tilskud til medfinansiering af kommunernes indsats med forbedringer af det fysiske miljø i yderområder, herunder bl.a. nedrivning af faldefærdige bygninger og oprydning af oplagret skrot, udtjente biler og affald mv. på private grunde.</p>
Regionale konsekvenser	<p>Puljens 150 mio. kr., afsat i forbindelse med Kommuneøkonomiaftalen for 2010, blev uddelt til 34 kommuner i november 2009. Inkl. den kommunale medfinansiering har der således i 2010 været over 187 mio. kr. til rådighed til forskønnelse af det fysiske miljø i yderområderne.</p> <p>De 100 mio. kr., der blev afsat i forbindelse med finansloven for 2011 forventes udmøntet i foråret 2011. Inkl. kommunal medfinansiering vil der i 2011 dermed være ca. 143 mio. kr. til rådighed til formålet.</p>

**Pulje til forsøgsvirksomhed i landdistrikterne og de små øsamfund
(Indenrigs- og Sundhedsministeriet)**

Indhold	Puljen yder bl.a. tilskud til projekter, der skal fremme erhvervsudvikling, service, generelle levevilkår, bosætning samt lokale kultur- og fritidsaktiviteter i landdistrikterne samt de små øsamfund. Puljen kan i den forbindelse medfinansiere projekter under akse 3 i EU's landdistriktsprogram, såfremt projekterne falder ind under puljens formål. På Finansloven 2010 var der afsat 21,1 mio. til puljen og i 2011 21,4 mio. kr.
Formål	Formålet med puljen er at forbedre landdistrikternes og de små øers udviklingsmuligheder.
Regionale konsekvenser	I 2010 blev bl.a. 82 forsøgsprojekter i landdistrikterne tildelt tilskud for i alt 13,6 mio. kr., og til de små øer blev der uddelt 4,5 mio. kr. i form af tilskud eller lån. Herudover støttedes bl.a. en række forsknings- og informations-projekter og puljen finansierede ligeledes Indenrigs- og Sundhedsministeriets Landdistriktskonference.

**Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP)
(Klima- og Energiministeriet)**

Indhold	EUDP yder tilskud til udvikling og demonstration af nye energiteknologier.
Formål	Formål er at understøtte de energipolitiske målsætninger om forsynings-sikkerhed, hensyn til det globale klima og et renere miljø samt omkostningseffektivitet. Loven skal samtidig fremme udnyttelse og udvikling af erhvervspotentialer på området til gavn for vækst og beskæftigelse.
Regionale konsekvenser	Der tages ikke regionale hensyn i forbindelse med ydelse af støtte, men programmet kan ved at yde støtte til virksomheder og vidensinstitutioner på energiområdet fremme aktiviteter over hele landet. Modtagerne af støtte i perioden 2008-2010 har således været bredt fordelt over landet. Der foreligger ikke en opgørelse, der kvantificerer effekterne af den givne støtte, men der vil i regi af Klima- og Energiministeriet blive igangsat en evaluering af programmet, der blandt andet skal belyse dette spørgsmål.

Green Labs DK (Klima- og Energiministeriet)

Indhold	Der ydes støtte til etablering af et mindre antal testfaciliteter på strategiske områder, hvor virksomheder kan demonstrere og teste nye klimateknologier under realistiske omstændigheder og i stor skala.
Formål	Green Labs DK har til formål er at understøtte de energipolitiske målsætninger om forsyningssikkerhed, hensyn til det globale klima og et renere miljø samt omkostningseffektivitet. Programmet skal samtidig fremme udnyttelse og udvikling af erhvervspotentialer på området til gavn for vækst og beskæftigelse.
Regionale konsekvenser	Programmet giver støtte til etablering (ikke drift) af test- og demonstrationsfaciliteter i stor skala. Der lægges i behandlingen af ansøgninger vægt på, at der samarbejdes med de regionale vækstfora. På baggrund af de indkomne ansøgninger til den første indkaldelsesrunde, kan de kommende Green Labs forventes fordelt jævnt over hele landet.

Kultur for alle (Kulturministeriet)

Indhold	<p>I 2010 startede implementeringen af strategien <i>Kultur for alle – kultur i hele landet</i>, som blev lanceret i december 2009.</p> <p>Der har særlig været fokus på at:</p> <ul style="list-style-type: none">• fremme kulturprojekter af høj faglig kvalitet• synliggøre fælles referencerammer i kulturen og kulturarven• fremme kunstneriske og kulturelle initiativer, der øger borgernes nysgerrighed og lyst til at opsøge mere viden• styrke læring og dannelse via kulturtilbud på traditionelle kulturinstitutioner, der er bredt inkluderende
Formål	Målet er, at alle borgere i hele landet skal have adgang til et mangfoldigt kulturtilbud af høj kvalitet.
Regionale konsekvenser	Gennemførelsen af de enkelte tiltag foregår i et tæt samarbejde med kommuner og kulturinstitutioner.

Kulturaftaler (Kulturministeriet)	
Indhold	Der er i 2010 i alt 13 kulturaftaler indgået mellem kulturministeren og hovedparten af landets kommuner. Aftalerne indebærer i flere tilfælde, at de statslige driftsbevillinger til aktiviteter og institutioner i området lægges ud til kulturregionernes egen disposition inden for de rammer for den regionale kulturpolitik, der er fastsat i aftalen.
Formål	Kulturaftalerne indgås med en kulturregion – der består af en gruppe af kommuner – for at udvikle kulturlivet i Danmark ved at øge det tværkommunale samarbejde og ved at sikre koordinering og dialog mellem staten og det kommunale niveau.
Regionale konsekvenser	Hovedparten af landet er nu dækket af kulturaftaler med undtagelse af hovedstadsområdet, Nordsjælland, Bornholm og Hedensted Kommune. Der er i forbindelse med kulturaftalerne blevet overført bevillinger på i alt 89 mio. kr. i 2010 fra statslig til kommunal administration. I 2010 er der igangsat forhandlinger om indgåelse af en kulturaftale med hovedstadsområdets kommuner.

Puljen til kultur i hele landet (Kulturministeriet)	
Indhold	Puljen blev oprettet i 2006 for at bidrage til at videreudvikle og højne kvaliteten af kulturlivet uden for hovedstadsområdet. Der afsættes årligt et beløb på tipsaktstykket og på finansloven. I 2010 var der i alt afsat ca. 25 mio. kr. Midlerne udmøntes via kulturaftaler indgået mellem kulturministeren og en gruppe af kommuner. Der ydes støtte til nyskabende eller eksemplariske projekter, som fremmer samarbejdet mellem forskellige parter. Der ydes støtte inden for alle grene af kunst og kultur.
Formål	Formålet med puljen er at videreudvikle kvaliteten i kulturlivet i hele landet.
Regionale konsekvenser	Der ydes via kulturaftalerne støtte i alle egne af landet.

Støtte til regional filmproduktion (Kulturministeriet)

Indhold	I oktober 2010 indgik regeringen med Folketingets øvrige partier en filmpolitisk aftale for 2011-2014. Aftalen fastsætter, at der skal anvendes minimum 28 mio. kr. årligt i perioden til regional filmproduktion.
Formål	Formålet med støtteordningen er at sikre udviklingen af produktionsmiljøer i hele landet.
Regionale konsekvenser	De endelige kriterier for støtteordningen fastsættes af Det Danske Filminstitut i 1. halvår af 2011. Med støtte til regional filmproduktion forstås her støtte til filmproduktion uden for hovedstadsområdet. Støtten er ikke afhængig af regional medfinansiering.

Handlingsplan for Børnekulturens Netværk (BKN) (Kulturministeriet)

Indhold	Børnekulturens Netværks handlingsplan for 2010 har bl.a. haft "Brobygning mellem stat og kommuner" som tema. I denne sammenhæng har BKN etableret netværksmøder med alle kulturregioner og sat særlig fokus på indsatsen på kunst og kultur for børn og unge i kulturaftalerne.
Formål	Formålet med netværksmøderne er at skabe netværk mellem regionerne, vidensdele, give særlig rådgivning, inspiration og sparring på dette område og synliggøre samarbejdsmulighederne mellem staten og kulturregionerne.
Regionale konsekvenser	Netværksmøderne skaber dialog på tværs af landets kulturregioner. Netværksmødernes oplæg og anbefalinger lægges ud på Børnekulturportalen, der henvender sig til alle voksne i hele landet, der arbejder med børne- og ungekultur.

Idrætsinitiativer i udsatte boligområder (Kulturministeriet)

Indhold	<p>I regeringens handlingsplan 'En fælles og tryk fremtid' om forebyggelse af ekstremistiske holdninger og radikaliserings blandt unge (2009) fremgår af initiativ nr. 16, at der skal etableres fritidstilbud i ferieperioder i udsatte boligområder i tæt samarbejde med idrætsforeninger i disse områder. Der er afsat i alt 2,8 mio. kr. hertil.</p> <p>DGI er valgt som operatør og gennemfører i perioden 2010 – 2012 sommerferietilbud i en række udsatte boligområder. Indsatsen sker i form af målrettet støtte til udsatte børn og unges deltagelse i fritidsaktiviteter samt i etablering af massive idrætsstilbud, sport camps mv., når øvrige tilbud lukker ned.</p>
Formål	<p>Formålet er at give de unge muligheder for konstruktive idrætsaktiviteter i sommerferieperioden.</p> <p>Desuden skal aktiviteterne så vidt muligt også bidrage til på længere sigt at afhjælpe nogle af de problemer, som unge i socialt udsatte områder har. Via det praktiske foreningsarbejde, foreningsdemokratiet og samarbejdet med SSP og foreningsmentorer skal der efter behov arbejdes med at fremme de unges medborgerskab, demokratiske kompetencer og deltagelse i foreninger eller andre positive fællesskaber, herunder også ved at udfordre og rådgive unge, der føler sig uden for eller i opposition til samfundet.</p>
Regionale konsekvenser	<p>Indsatsen skal afhjælpe problemer i socialt udsatte boligområder rundt om i hele landet.</p>

Breddeidrætskommuner (Kulturministeriet)

Indhold	<p>Kulturministeriet udbød i 2009 i samarbejde med Nordea-fonden en pulje på 20 mio. kr. til breddeidrætskommuner. I oktober 2009 blev udvalgt 7 breddeidrætskommuner: Viborg, Ålborg, Varde, Faaborg-Midtfyn, Køge, Slagelse og Gentofte. Projektperioden indledtes den 1. januar 2010 og løber til den 31. december 2011. I april 2011 afholdes den første breddeidrætskonference i Ålborg.</p>
Formål	<p>Formålet med breddeidrætskommune-konceptet er, at modelkommunerne afprøver en række projekter / initiativer, og at de skal stille erfaringerne til rådighed for hinanden og for andre kommuner med det formål at inspirere andre kommuner til en breddeidrætsindsats.</p>
Regionale konsekvenser	<p>Puljen sikrer, at der i alle landets regioner bliver udviklet nye breddeidrætsstilbud, som vil fungere som regional og national inspiration for landets øvrige kommuner.</p>

**Inspirationskatalog: 7 timers idræt og motion om ugen for børn og unge
(Kulturministeriet)**

Indhold	Inspirationskataloget udkommer primo 2011 og retter sig bl.a. til kommuner og idrætsforeninger med konkrete eksempler på, hvordan man i institutioner, skoler, fritidsordninger og i idrætsforeninger kan motivere børn og unge til at være mere fysisk aktive.
Formål	At give børn og unge i hele landet mulighed for at dyrke 7 timers idræt og motion om ugen. Ambitionen er udsprunget af Breddeidrætsudvalgets betænkning fra 2009 og understreger, at idræt er godt for børns sociale udvikling, sundhed og for udvikling af demokratisk medborgerskab i foreningsregi.
Regionale konsekvenser	Inspirationskataloget skal sikre, at der i alle landets regioner er bevidsthed om, at børn og unge får mulighed for 7 timers idræt og motion om ugen.

**Nationalpark Vadehavet
(Miljøministeriet)**

Indhold	Bekendtgørelse om Nationalpark Vadehavet trådte i kraft den 16. oktober 2010. Bekendtgørelsen fastlægger nationalparkens afgrænsning og indeholder bestemmelser om bl.a. formål og målsætninger for nationalparken.
Formål	Det er et vigtigt formål at styrke og udvikle naturen, kulturhistoriske værdier og muligheden for naturoplevelser i et område af national og international betydning. Det skal samtidig understøtte turisterhvervet, virksomhedslokalisering og bosætning til gavn for lokalsamfundet.
Regionale konsekvenser	Det vurderes, at Nationalpark Vadehavet kan styrke erhvervslivet i den sydvestlige del af Region Syddanmark, primært som følge af en øget turisme.

Inspiration til planlægning i kystnærhedszonen – en eksempelsamling (Miljøministeriet)

Indhold	Publikationen indeholder dels en række eksempler på gennemført planlægning i kystnærhedszonen og dels nogle anvisninger på måder at gennemføre "god planlægning" i kystnærhedszonen.
Formål	Formålet med publikationen er, at inspirere kystkommunerne til at gennemføre planlægning for såvel byudvikling som ferie- og fritidsanlæg i kystnærhedszonen og vise, at en sådan planlægning kan lade sig gøre uden at slække på kvalitet og hensyn til natur og landskab.
Regionale konsekvenser	Det vurderes, at kommunerne på baggrund af publikationen vil gennemføre en forstærket planlægning i kystnærhedszonen, der kan åbne for en almindelig bolig- og erhvervsmæssig udvikling.

Landsplandirektiver for nye sommerhusområder i kystnærhedszonen (Miljøministeriet)

Indhold	<p>Folketinget vedtog i juni 2004 en ændring af planloven, som gav mulighed for at etablere op til 8.000 nye sommerhusgrunde i kystnærhedszonen. De nye sommerhusgrunde skal primært placeres i landets yderområder.</p> <p>Kommunerne skal godtgøre, at der kan forventes en lokal økonomisk effekt af de nye sommerhusområder.</p> <p>Der blev i 2010 udstedt landsplandirektiver om udlæg af 1000 grunde i yderområderne i Region Midtjylland, Region Sjælland og Bornholm. Desuden blev 200 grunde afsat til landsdelscentrenes oplande. Der er dermed disponeret for samtlige 8.000 sommerhusgrunde.</p>
Formål	Styrke den lokaløkonomiske udvikling i landets yderområder.
Regionale konsekvenser	I overensstemmelse med tiltagets formål forventes det at kunne have en positiv lokaløkonomisk effekt i yderområderne.

Nyt campingreglement (Miljøministeriet)

Indhold	Bekendtgørelse nr. 844 af 30. juni 2010 om tilladelse til udlejning af arealer til camping og om indretning og benyttelse af campingpladser trådte i kraft den 5. juli 2010. Bekendtgørelsen fastlægger bl.a. regler om campinghytters areal og højde og antal m.v.
Formål	Et af hovedformålene med den nye bekendtgørelse var at sikre campingbranchens udviklingsmuligheder under respekt for natur- og landskabsværdier til gavn for turisterhvervet som helhed og dermed også til gavn for lokalsamfundet.
Regionale konsekvenser	Det vurderes, at særligt de nye regler om campinghytter i campingreglementet vil udvide målgruppen – nye typer turister kan fristes til at campe – og forlænge sæsonen til gavn for den samlede turisme og branchen, samt lokalsamfundet.

Aftale med KL om kommuneplanlægning for fælles biogasanlæg 2010-2013 (Miljøministeriet)

Indhold	Aftalen blev indgået 16. juni 2010 og indeholder et mål om udarbejdelse af 50 kommuneplantillæg for større fælles biogasanlæg inden 2013.
Formål	Baggrunden for aftalen er regeringens aftale med Dansk Folkeparti af 16. juni 2009 om Grøn Vækst, herunder målet om, at op til 50 % af husdyrgødningen kan udnyttes til grøn energi inden 2020. Formålet med selve aftalen med KL er, at sikre at det kommuneplanmæssige grundlag for opførelse af den nødvendige behandlingskapacitet i form af fællesbiogasanlæg er til stede i god tid inden 2020.
Regionale konsekvenser	Det vurderes, at aftalen især vil få betydning for kommuner med koncentration af husdyrbrug, hvor der vil blive tale om en beskæftigelsesmæssig styrkelse af erhvervslivet.

Nationalt testcenter for store vindmøller ved Østerild samt placering af yderligere testmøller frem mod 2020 (Miljøministeriet)

<p>Indhold</p>	<p>D. 28. maj 2010 blev der indgået aftale om at placere det kommende nationale testcenter for store vindmøller i Østerild som del af en samlet helhedsløsning for placering af testmøller frem mod 2020. Anlægsloven om et testcenter for store vindmøller ved Østerild trådte i kraft den 1. oktober 2010. En efterfølgende ændring af loven er trådt i kraft den 3. marts 2011, således at de første møller kan rejses på testcenteret i foråret 2012. I testcenteret er der plads til 7 vindmøller hver op til 250 m. De yderligere testpladser vil have plads til min. 2 vindmøller med en totalhøjde på 200-250 m.</p>
<p>Formål</p>	<p>Det nationale testcenter skal give både industrien og forskningsinstitutionerne, bl.a. Risø DTU og Aalborg Universitet, de optimale muligheder for at være og blive i front. Med planlægningen for de yderligere testpladser frem mod 2020 vil vindmølleindustrien samlet set få adgang til det antal pladser til at teste nye vindmøller, der af vindmølleindustrien vurderes som nødvendige for at fastholde Danmarks førerposition på markedet.</p>
<p>Regionale konsekvenser</p>	<p>Hvis kommuner satser på planlægning for testmøller, medvirker de derigennem til at give rammerne for investorerne og fremme regeringens målsætning om mere vedvarende energi i Danmark samtidig med, at kommunen brandes, og der sikres arbejdspladser i Danmark. Dér, hvor man tester møllerne, bliver også dér, hvor man udvikler dem og et langt stykke hen ad vejen producerer dem.</p> <p>Aftalen om det nationale testcenter indeholder en række initiativer, som skal sikre, at de overordnede energi-, forsknings- og erhvervshensyn får konkrete og positive effekter for en bred vifte af lokale udviklingsmuligheder i Thisted Kommune samt en understøttende effekt på kommunens profil som klimakommune.</p>

Danmarks veje bindes sammen (Transportministeriet)

Indhold	Med transportaftalerne af 2010 videreføres arbejdet med at binde de enkelte landsdele effektivt op på transportkorridorerne. I 2010 besluttedes ligeledes en række konkrete vejprojekter.
Formål	Investeringerne i vejnettet binder de regionale områder tættere sammen og forbedrer mobiliteten lokalt og regionalt. Dette med betydning for både erhvervsudvikling og bosætning.
Regionale konsekvenser	<p>Vejprojekterne indbefatter bl.a. beslutningen om en ny motorvej fra Holstebro til Herning (rute 18) samt undersøgelser af en række vejstrækninger, herunder omfartsvej ved Brovst, Tønder-Esbjerg (rute 11), Djurslands-motorvejen til Tirstrup, Svendborg over Tåsinge og Langeland til Maribo (rute 9), Slagelse – Næstved (rute 22) og Ringkøbing – Herning (rute 15).</p> <p>Endvidere omfatter projekterne forbedring og opgradering af vejforbindelsen til Kalundborg og anlæg af en nordlig omfartsvej ved Næstved, ny forbindelse fra den jyske motorvej til Djursland ved Randers, anlæg af en omfartsvej ved Nykøbing Falster, udbygning af Brande omfartsvej til motorvej, anlæg af en 2. etape af Slagelse omfartsvej, udvidelse af rundkørsler ved Sønderborg og ved Kolding, samt lovforslag om anlæg af Nykøbing Falster omfartsvej.</p> <p>I 2010 blev desuden det første spadestik på den 26 km lange motorvejsstrækning mellem Kliplev og Sønderborg taget.</p>

Bedre jernbane til hele Danmark (Transportministeriet)

Indhold	<p>Fundamentet for den fremtidige jernbanepolitik blev lagt med Aftale om En grøn transportpolitik fra 2009, der siden er udbygget. Siden 2009 er der således igangsat en række større forbedringer og udvidelser af banestrækninger.</p> <p>Der er desuden afsat midler til at fremme lokale baneprojekter, der skal bidrage til at forbedre erhvervslivets rammevilkår flere steder i landet, eksempelvis en pulje til at fremme godstrafik på bane.</p> <p>Man har i 2010 fortsat indsatsen med at skabe bedre adgang til den kollektive transport og afsatte i den forbindelse midler til at undersøge lokale behov og ønsker om stationsmoderniseringer eller nye stationer.</p>
Formål	<p>Baneprojekterne skal forbedre sammenhængen på tværs af hele landet, og således bidrage til at forbedre erhvervslivets rammevilkår rundt omkring i landet. Der har desuden været fokus på at skabe bedre adgang til den kollektive transport.</p>
Regionale konsekvenser	<p>I forhold til forbedringer og udvidelser af banestrækninger skal der i Sønderjylland anlægges dobbeltspor mellem Vamdrup og Vøjens, og i Nordjylland skal strækningen mellem Hobro og Aalborg opgraderes, så der kan køre flere og hurtigere tog.</p> <p>Midlerne fra puljen, som skal fremme godstrafik på bane, finansierer bl.a. en etablering af en ny sporforbindelse til Esbjerg Havn og udvidelse af kombiterminalen i Taulov. Der er desuden afsat midler til at gennemføre en forundersøgelse af en ny banestrækning til Aalborg lufthavn. I 2010 er det aftalt at gennemføre en forundersøgelse af en baneforbindelse til Billund.</p> <p>Midlerne til at undersøge lokale behov og ønsker om stationsmoderniseringer eller nye stationer er bl.a. aftalt afsat til genåbning af enkelte stationer såsom Langeskov Station på Fyn samt anlæg af nye perroner på Sønderborg Station. Samtidig undersøges mulighederne for åbning af nye station i bl.a. Gødstrup i Midtjylland, Erritsø ved Fredericia og Åløkke ved Odense.</p>

Styrkelse af de danske havne (Transportministeriet)

Indhold	I 2009 lancerede regeringen og forligspartnerne Havnepakke I, hvor parterne var enige om prioritere bedre adgang til havnene i de kommende år. I den første havnepakke er fokus på havneprojekter med særlig national eller regional betydning. I 2010 fulgte man op på indsatsen med Havnepakke II.
Formål	I Havnepakke II er fokus primært på at skabe og forbedre infrastrukturen til og fra de mindre havne, hvor investeringerne kan være med til at understøtte grundlaget for vækst i yderområderne.
Regionale konsekvenser	Med Havnepakke I besluttede man bl.a. at investere i en vejforbindelse til Esbjerg Havn, samt reservere midler til bedre vejforbindelser til Gedser, Kalundborg Havn og Odense havn. Ydermere besluttede man at afhjælpe trafikken til og fra Aalborg Havn via en udbygning af Jyske Motorvej samt forbedre adgangen til Grenå Havn. Havnepakke II omfatter bl.a. havneprojekter i Rønne, Hanstholm, Thybørn, Thorsminde, Hammer Havn, Hasle og Hvide Sande.

Styrket bustransport (Transportministeriet)

Indhold	I aftalen om En Grøn Transportpolitik blev der afsat en række puljer for at tiltrække flere passagerer til busserne og forbedre bussernes fremkommelighed. I 2009 udmøntede man 96,2 mio. kr. til projekter, der forbedrer bussernes fremkommelighed, giver en generel forbedring af tilbuddet til passagererne og øger bussernes samspil med den øvrige kollektive trafik. I 2010 fulgte man op på planen og gav tilsagn om 343,7 mio. kr. til projekter af lignende karakter.
Formål	En forbedret bustransport kan betyde øgede pendlingsmuligheder, og gøre det mere attraktivt at bosætte sig og arbejde i regionerne og i yderområderne.
Regionale konsekvenser	Af konkrete projekter kan nævnes opgradering af stoppestedsfaciliteter i Frederikshavns Kommune, ny trafikterminal i Thisted, ny trafikterminal i Frederikshavn, bedre stoppesteder på Fyn og øerne og gratis regionalbusser i Sydtrafik. Endvidere modtager Skive Kommune midler til en forbedret trafikterminal med korte gangafstande og direkte forbindelse mellem terminalen og bymidten. Også andre byer som Holbæk, Hobro og Bjerringbro bliver tildelt midler til at forbedre terminalforholdene.

**Udvidelse af modulvognstogsnettet og tilladelse til øget totalvægt og akseltryk for tunge køretøjer
(Transportministeriet)**

Indhold	<p>I både 2009 og i 2010 har der været fokus på at øge det lokale erhvervs-livs effektivitet og understøtte en række regionale udviklingscentre. Dette er blandt andet sket ved at forbinde en lang række havne og jernbaneterminaler med den overordnede vejinfrastruktur i et modulvognstogsnet.</p> <p>I 2010 er der desuden afsat midler til at øge totalvægten og akseltrykket fra tunge lastbiler på hele vejnettet.</p>
Formål	Tiltaget betyder, at der kan læsses mere på de tunge transportere, der særligt kører til og fra yderområder. Det både reducerer trafikken og sparer penge og miljøbelastning.
Regionale konsekvenser	I 2010 er modulvognstogsnettet udvidet til også at omfatte Viborg, Holstebro, Struer, Hundested Havn samt Skjern.

**Mere cykeltrafik
(Transportministeriet)**

Indhold	<p>I såvel transportaftalerne fra 2009 som i aftalerne fra 2010 har man haft fokus på at gøre det nemmere og mere sikkert at være cyklist i Danmark.</p> <p>I 2010 er der i alt afsat knap 250 mio. kr. til at styrke cyklismen. Midlerne er blevet fordelt over både de større byer og mindre bysamfund og øer.</p>
Formål	Cyklister generelt vil med indsatsen få bedre vilkår i hele landet ligesom projekterne er med til særligt at støtte cykelturismen.
Regionale konsekvenser	Der har i 2010 været særligt fokus på at fremme udviklingen af cykelturisme med fokus på danske småøer med under 1.200 indbyggere. Derudover er der afsat midler til bl.a. Syddjurs Kommune og Tønder Kommune til at forbedre forholdene for de, der cykler til skole og fritidsaktiviteter samt til rekreativ cykling i Jammerbugt Kommune, Lemvig Kommune, Varde Kommune og Ærø Kommune.

Regionalt investeringsfremmesamarbejde (Udenrigsministeriet)

Indhold

Indsatsen med at tiltrække udenlandske investeringer og virksomheder er forankret i Udenrigsministeriet hos Invest in Denmark, som er Danmarks nationale investeringsfremmeorganisation. Invest in Danmarks specialiserede medarbejdere på udvalgte ambassader, innovationscentre og generalkonsulater i Europa, Asien og Nordamerika opsøger potentielle udenlandske investorer med henblik på at identificere konkrete projekter og tilbyde information og analyser, etablering af kontakt til potentielle partnere, offentlige instanser, uddannelses- og forskningsinstitutioner, arrangering af "fact-finding" og praktisk assistance i forbindelse med etablering i Danmark.

For at styrke markedsføringen af hele Danmark har Invest in Denmark indgået et tæt og formaliseret samarbejde med danske regioner om tiltrækning af udenlandske investeringer.

Samarbejdet med de tre vstdanske regioner – Region Syddanmark, Region Nordjylland og Region Midtjylland er foreløbigt for perioden 2007-2011 forankret i Foreningen Vstdansk Investeringsfremme (FVI). Under FVI er ansat syv regionale projektledere, som er placeret i fire forskellige vstdanske udviklingsmiljøer.

Et tilsvarende samarbejde med Region Sjælland løber indtil videre for perioden 2008-2014 og indebærer placering af en regional projektleder på CAT/Risø.

I arbejdsdelingen mellem Invest in Denmark hhv. FVI og Region Sjælland finansierer regionerne projektlederne, der pga. placeringen i de regionale vidensmiljøer, fungerer som bindeled til Invest in Denmark. Som modydelse forpligter Invest in Denmark sig med sine 28 medarbejdere på danske repræsentationer i udlandet og ca. 15 andre medarbejdere i Invest in Danmarks hjemmeorganisation til at levere en intensiveret salgs- og analyseindsats til gavn for regionerne.

Hver projektleder i regionerne har ansvarsområder inden for Invest in Danmarks fokusområder og har bl.a. til opgave at opdyrke netværk med regionale virksomheder og vidensinstitutioner, kortlægge regionale kompetenceklynger, håndtere konkrete investeringsprojekter ift. rådgivning og fact finding besøg for potentielle udenlandske investorer, samt at yde rådgivning og bistand til udenlandske investorer, som allerede er lokaliseret i regionalområdet.

Projektledernes kortlægningsarbejde bidrager til en sammenbinding af de danske kompetenceklynger. Denne sammenbinding er helt central i forhold til at skabe kritisk masse og danske spidskompetencer, som kan konkurrere internationalt og dermed udgøre et attraktivt valg for internationale investorer. Alene i Europa er der over 100 konkurrerende investeringsfremmeorganisationer, som forsøger at tiltrække udenlandske investorer til netop deres land, region eller by.

	<p>Sammenbindingen af de danske kompetencer foregår ikke mindst gennem de talrige kontakter og møder, som projektlederne gennemfører med regionale og nationale aktører, såsom virksomheder, forskningsinstitutioner, myndigheder, interesseorganisationer, sygehusvæsen mv.</p> <p>I tillæg til samarbejdsaftalerne med FVI og Region Sjælland har Invest in Denmark og Copenhagen Capacity indgået en rammeaftale om konkrete samarbejdsprojekter og investeringsfremmeaktiviteter på udvalgte markeder.</p>
Formål	<p>At styrke markedsføringen af hele Danmarks kompetencer i bestræbelserne på at tiltrække udenlandske investeringer med en målsætning om at skabe videnstunge arbejdspladser i Danmark, herunder med fokus på de danske regioner.</p>
Regionale konsekvenser	<p>Effekten af indsatsen opgøres i det antal skabte eller fastholdte jobs i Danmark gennem udenlandske investeringer, hvor Invest in Denmark's indsats ifølge virksomhederne selv har været medvirkende til investeringsbeslutningen.</p> <p>Konkret har samarbejdet resulteret i etablering eller fastholdelse af flere arbejdspladser i Danmark end nogensinde tidligere, hvoraf en markant øget andel af disse er etableret i Vestdanmark. Erfaringerne med samarbejdet mellem de vstdanske regioner og Invest in Denmark har således i enhver henseende været en succes for alle parter. Der er gennemsnitligt skabt 420 jobs årligt i Vestdanmark i årene 2007-2010.</p> <p>Erfaringen viser desuden generelt, at arbejdspladser skabt gennem udenlandske investeringer typisk genererer afledte jobs. Der vil således reelt være tale om flere arbejdspladser end de opgjorte med bl.a. heraf følgende yderligere skatteindtægter regionalt. Således har Invest in Denmark i løbet af de sidste 4 år skabt ca. 6000 jobs, hvis man indregner både de direkte og indirekte jobs.</p> <p>Branding og markedsføring af resultaterne og dermed de regionale spidskompetencer spiller også en stor rolle. Projektlederne indgår løbende i et tæt samspil med Invest in Denmark's presse- og kommunikationsfunktion. Det er således lykkedes at skabe omfattende og god dækning i både lokal-, national- og international presse af regionernes kompetencer og potentiale for investorer. Den internationale branding af danske kompetencer vil blive styrket i 2011 og 2012.</p>

Initiativ til fremme af internationalisering og eksport i regionerne (Udenrigsministeriet)

Indhold	<p>Eksportrådet er den del af Udenrigsministeriet, som løser opgaver for private virksomheder inden for eksport, internationalisering og investeringsfremme. Arbejdet bidrager til, at danske eksportører får de bedst mulige betingelser for at klare sig i den internationale konkurrence.</p> <p>Globaliseringen er én af de væsentligste udfordringer for Danmark i disse år. Dansk erhvervsliv har gode forudsætninger for at placere sig stærkt, men det kræver en målrettet indsats fra både virksomheder og den offentlige sektor.</p> <p>Eksportrådet har indgået en samarbejdsaftale med Region Midtjylland, Region Sjælland samt Region Nordjylland omkring en udvidelse af internationaliseringsindsatsen for iværksættere og virksomheder i regionen.</p> <p>Samarbejdet med Region Midtjylland indledtes i 2008, og der har siden medio 2008 været en rådgiver i internationalisering placeret i Væksthus Midtjylland.</p> <p>Samarbejdet med Region Sjælland indledtes i 2010, og der har siden medio 2010 været en rådgiver i internationalisering placeret i Væksthus Sjælland.</p> <p>Samarbejdet med Region Nordjylland blev indledt i 2010, og fra foråret 2011 forventes en rådgiver i internationalisering placeret i Væksthus Nordjylland.</p> <p>Fælles for ovennævnte 3 regioner er at samarbejdsmodellen, dækker lokalt, regionalt og internationalt. Organiseringen af erhvervsfremmeindsatsen i ovennævnte regioner er funderet i kommunale erhvervscentre/råd med en mere specialiseret rådgivning regionalt i væksthuse. Eksportrådet har i mange år løst opgaver for virksomheder i regionen. Initiativet giver mulighed for et tættere samarbejde og kobling mellem den lokale, regionale og internationale rådgivning om eksportfremme og internationalisering. Det strategiske samarbejde sikrer, at internationalisering tænkes ind i rådgivningen af virksomheder på alle niveauer.</p> <p>Med indstationeringen af en medarbejder fra Eksportrådet i de ovennævnte 3 Væksthuse sikres at virksomhederne får enkel og mere direkte adgang fra de kommunale erhvervscentre/råd, igennem Væksthuset og ud til Eksportrådets 250 eksportrådgivere på de vigtigste eksportmarkeder.</p>
Formål	Parternes fælles mål med samarbejdet er at fremme regionens iværksættere og virksomheders internationalisering og eksportfremme.

<p>Regionale konsekvenser</p>	<p>Samarbejdet mellem Eksportrådet og Region Midtjylland, Region Sjælland og Region Nordjylland styrker virksomhedernes internationale markeds-kendskab og fremmer internationaliseringen blandt vækstvirksomheder.</p> <p>I Region Midtjylland har Eksportrådets indstationerede medarbejder siden projektstart i august 2008 til udgangen af 2010 afholdt 435 individuelle virksomhedsmøder med henblik på internationalisering og eksportfremme. Der er blandt andre aktiviteter også andet gennemført 63 møder med blandt andet lokale erhvervscentre/råd. Udviklingen i efterspørgselen fra regionens iværksættere og virksomheder af Eksportrådets tilskudsprogrammer har haft en positiv tendens med en øget virksomhedsdeltagelse i Eksportfremstød og øget efterspørgsel til Eksportstartprogrammet.</p> <p>Fsva. Region Sjælland har samarbejdet siden projektstart medio 2010 resulteret i ansættelse af en indstationeret medarbejder, der siden opstart har analyseret internationaliseringspotentialet blandt regionens virksomheder, og primo 2011 igangsættes individuelle virksomhedsmøder med henblik på internationalisering og eksportfremme. Endvidere er der gennemført en række møder med regionens erhvervsfremmeaktører for at sikre sammenhæng og koordination i den internationale erhvervsfremmeindsats. Det er forventeligt, at der i løbet af 2011 vil ses en øget efterspørgsel i regionen efter Eksportrådets tilskudsprogrammer, i form af flere virksomheder der deltager i Eksportfremstød samt Eksportstartprogrammet.</p> <p>Fsva. Region Nordjylland vil samarbejdet effektueres med forventet ansættelse af en medarbejder foråret 2011. Det er derfor endnu ikke muligt at lave konsekvensredegørelse. Det forventes dog, at udbyttet på sigt kan være sammenligneligt med udbyttet for Region Midtjylland.</p>
-------------------------------	---

VEU-centre – styrket samspil om voksen- og efteruddannelse (Undervisningsministeriet)

Indhold	D. 1. januar 2010 blev der etableret 13 VEU-centre på baggrund af trepartsaftalen 2007 samt politisk aftale af 29. april 2009 om styrkelse af det erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesområde. Globaliseringsaftalerne fra 2006 og 5. november 2009 indeholder ligeledes tiltag, der skal styrke kvalitet og effekt i voksen- og efteruddannelsesindsatsen gennem en mere målrettet og koordineret indsats mellem de involverede aktører, herunder samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og regionale og kommunale aktører.
Formål	VEU-centrene skal bl.a. bidrage til at styrke udbydere af voksen- og efteruddannelsesrådgivning til virksomheder og ansatte og til de borgere, som henvender sig, således, at brugernes behov for at få dækket deres uddannelsesbehov kommer i centrum, og at den regionale uddannelsesdækning i forhold til såvel arbejdsstyrken som arbejdspladserne bliver tilgodeset.
Regionale konsekvenser	Initiativet forventes gennem en styrkelse af kvaliteten og effekten i voksen- og efteruddannelsesindsatsen at have en positiv effekt på den regionale udvikling.

Fusion af Bornholms Gymnasium, Erhvervsskole og VUC og etablering af campus på Bornholm (Undervisningsministeriet)

Indhold	Undervisningsministeriet har siden november 2008 understøttet arbejdet med at etablere en mere bæredygtig uddannelses- og institutionsstruktur på Bornholm. Der er blevet arbejdet på gennemførelsen af en fusion af Bornholms Gymnasium, Erhvervsskole og VUC. Fusionen blev godkendt den 30. august 2010. Derudover har arbejdet bestået i at understøtte arbejdet med etableringen af en campus på Bornholm.
Formål	Arbejdet har til formål at sikre udbud af uddannelse i et område, som i fremtiden står over for store udfordringer i forhold til opretholdelse af elevgrundlag, lærerkårer og faglige brede miljøer
Regionale konsekvenser	Initiativet forventes at bidrage til øget regional uddannelsesstilgængelighed på Bornholm og derved have en positiv effekt på den regionale udvikling.

Oprettelsen af en lægeuddannelse ved Aalborg Universitet (Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Indhold	Oprettelse af en lægeuddannelse med plads til 50 studerende blev vedtaget maj 2010.
Formål	Initiativet forventes at skabe positive regionale effekter og have betydning for vækst og udvikling af nye, videnstunge arbejdspladser i Nordjylland. Det er samtidig håbet, at den nye uddannelse på sigt vil kunne imødegå manglen på læger i Nordjylland.
Regionale konsekvenser	Med initiativet understøttes Region Nordjyllands styrkeposition inden for sundhedsteknologi og biomedicin.

Campusloven (Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Indhold	Ændring af lov om teknologioverførsel og lov om almene boliger blev vedtaget 4. juni 2010
Formål	Gennem en ændring af lov om teknologioverførsel og lov om almene boliger har loven bl.a. til hensigt at styrke universiteternes position som innovative centre i de regioner, de ligger i.
Regionale konsekvenser	Loven skal bidrage til et produktivt samspil mellem universiteternes forskning og det regionale erhvervsliv, ligesom en udvikling af universiteternes områder med nye offentlige og private byservicetilbud og boliger til studerende og udenlandske forskere skal styrke universiteterne som videnskabs- og kulturelle regionale centre.

Innovationsnetværk (Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Indhold	Innovationsnetværk har eksisteret siden 2001 og udgør en ramme for samarbejde, vidensdeling og vidensudvikling mellem virksomheder, vidensinstitutioner og andre relevante aktører inden for en sektor, et fagligt eller et teknologisk område.
Formål	At styrke offentligt-privat samspil samt vidensdeling og -udvikling mellem vidensinstitutioner og virksomheder om forskning og innovation. At styrke innovation og forskning i danske virksomheder, og derigennem fremme videnbaseret vækst i erhvervslivet.
Regionale konsekvenser	Innovationsnetværkene har alle et nationalt sigte, men udspringer ofte af en regional kontekst og er lokaliseret regionalt. Fra 2006 til 2008 deltog i gennemsnit ca. 3000 virksomheder i netværkenes aktiviteter, heraf over 800 virksomheder i konkrete samarbejdsprojekter. Forsknings- og Innovationsstyrelsen medfinansierer i øjeblikket 22 innovationsnetværk fordelt over hele landet med fokus på hver sit faglige område. Effekter af netværkenes aktiviteter ses i form af øget beskæftigelse, vækst mv.

Regionale videnpiloter (Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Indhold	I regi af programmet kan der ydes et månedligt tilskud på 12.500 kr. til virksomheder med 2-100 ansatte til at ansætte en videnpilot (akademiker) i 6-12 måneder. Programmet har eksisteret siden 2006. I foråret 2011 er det besluttet at tilføre ordningen yderligere 30 mio. kr. i 2011-13 (10 mio. kr. i hvert af årene). Dermed fordobles ordningens midler i 2011 og 2012.
Formål	Styrke videnbaseret vækst og udvikling i alle landets regioner ved at styrke små og mellemstore virksomheders vækst- og innovationskapacitet.
Regionale konsekvenser	Styrke videnbaseret vækst og udvikling i alle landets regioner. Cirka tre fjerdedele af videnpilotprojekterne har resulteret i en øget omsætning, ekspansion af markedet og udvikling af nye produkter og/eller processer i virksomheden. En stor andel af projekterne fører til, at videnpiloten eller andre akademikere fastansættes i virksomheden.

Innovationsagenter (Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)	
Indhold	Forsknings- og Innovationsstyrelsen har i 2010 i regi af nettet af Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter etableret en landsdækkende innovationsagent-indsats.
Formål	Formålet med initiativet er at styrke innovationsaktiviteten i de små og mellemstore virksomheder. Dette sker ved at gennemføre såkaldte innovationstjek, hvor en innovationsagent besøger virksomheden og sammen med virksomhedens ledelse med udgangspunkt i den konkrete virksomheds situation kortlægger og prioriterer virksomhedens innovationsmuligheder og udfordringer, særligt inden for det teknologiske område, samt identificerer relevante muligheder i innovationssystemet i form af samarbejdspartnere og evt. offentlige initiativer, som virksomheden med fordel kan gøre brug af.
Regionale konsekvenser	Innovationsagenterne samarbejder med regionale, kommunale og lokale erhvervsaktører om at identificere relevante virksomheder, der kan have gavn af et innovationstjek. Der koordineres derfor også med regionernes innovationsindsats via de møder, der holdes mellem Rådet for Teknologi og Innovation og de regionale vækstfora, ligesom innovationsagenterne selv etablerer kontakt til de regionale væksthuse. Der forventes gennemført mindst 1.000 innovationstjek i 2010-2012.

Videreførelse af Erhvervsfremmeinitiativer på Bornholm (Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)	
Indhold	På Finansloven for 2010 var der afsat 5,5 mio. kr. til drift af Center for Regional- og Turismeforskning (CRT) i Nexø efter indstilling fra Bornholms Vækstforum.
Formål	At sikre Bornholms samfundsøkonomiske og beskæftigelsesmæssige udvikling på lang sigt.
Regionale konsekvenser	Der er specielt fokus på generelle erhvervsfremmende og infrastrukturelle initiativer og projekter, og bevillingen sikrer, at Center for Regional- og Turismeforskning fagligt kan ruste sig til at fastholde en forskningsmæssig vinkel på aktiviteterne.

**100 Mbit/s til alle i 2020
(Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)**

Indhold	Regeringen offentliggjorde den 1. juni 2010 en ny bredbåndsmålsætning.
Formål	At sikre bredbånd med en hastighed på mindst 100 Mbit/s til alle husstande og virksomheder i 2020.
Regionale konsekvenser	<p>Udbredelse af bredbånd fører til vækst, og anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) fører generelt til øget produktivitet. IKT giver mulighed for at høste gevinsterne ved øget digitalisering, f.eks. i form af muligheder for distancearbejde, fjernundervisning og kontakt til offentlige myndigheder og sundhedsvæsenet uden fysisk at skulle møde frem. Det giver fleksibilitet samt mulighed for innovation og vækst i lokalsamfundene.</p> <p>Målsætningen vil løbende blive opfyldt. IT- og Telestyrelsens Bredbåndskortlægning 2010 viste, at 25 procent af alle husstande og virksomheder medio 2010 havde mulighed for at få en bredbåndsforbindelse på 100 Mbit/s.</p>

Program for Den Europæiske Socialfond i Danmark 2007-2013: "Flere og bedre job" og Program for Den Europæiske Regionalfond i Danmark 2007-2013: "Innovation og viden" (Økonomi- og Erhvervsministeriet)

Indhold	Socialfondsprogrammet blev godkendt af Kommissionen den 16. april 2007, og regionalfondsprogrammet blev godkendt den 5. juli 2007.
Formål	<p>Programmernes formål er at styrke den regionale konkurrenceevne og beskæftigelse i Danmark ved at styrke erhvervslivets rammebetingelser inden for fire indsatsområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innovation, vidensdeling og videnopbygning • Etablering og udvikling af nye virksomheder • Anvendelse af ny teknologi • Menneskelige ressourcer.
Regionale konsekvenser	<p>Danmark får ca. 0,5 mia. kr. årligt via Regional- og Socialfonden i perioden 2007-2013. Strukturfondsmidlerne skal medfinansieres krone-til-krone med midler fra stat, regioner, kommuner eller private aktører.</p> <p>Programmerne er i deres helhed rettet mod erhvervsudvikling i de danske regioner, idet 90 pct. af programmidlerne er fordelt mellem de seks regionale vækstfora, som prioriterer ansøgninger og afgiver indstillinger til Erhvervs- og Byggestyrelsen. Danmarks Vækstråd fastlægger og udmelder temaer for de resterende 10 pct. af midlerne (den såkaldte konkurrenceudsatte pulje af strukturfondsmidler), som administreres af Erhvervs- og Byggestyrelsen.</p> <p>Fra 2007 til udgangen af 2010 var der givet tilsagn til i alt 343 projekter, fordelt med 203 under Regionalfonden og 140 under Socialfonden. Heraf er 24 projekter under den konkurrenceudsatte pulje.</p> <p>Under Regionalfonden er der givet tilsagn om finansiering for i alt ca. 1,1 mia. kr. i perioden 2007-2010. Under Socialfonden er der i samme periode givet tilsagn om finansiering for i alt ca. 634 mio. kr.</p>

**Fornyelsesfonden
(Økonomi- og Erhvervsministeriet)**

Indhold	Lov om fond til grøn omstilling og erhvervmæssig fornyelse blev vedtaget 26. januar 2010 af samtlige partier i Folketinget. Under Fornyelsesfonden er der iværksat tilskudsordninger for henholdsvis innovation og markedsmodning inden for det grønne område og på velfærdsområdet samt en ordning til omstilling i hårdt ramte områder. Der er afsat 760 mio. kr. til Fornyelsesfonden i perioden 2010-2012.
Formål	<p>Fornyelsesfonden skal understøtte grøn omstilling og erhvervmæssig fornyelse og have et særligt fokus på små og mellemstore virksomheder. Særligt relevant i et regionalt og lokalt perspektiv er, at fonden som ét af tre overordnede indsatsområder skal styrke udviklingen i hårdt ramte områder. Fornyelsesfonden støtter således aktiviteter, som har til formål at fremme lokalt og regionalt forankrede projekter, der kan bidrage til en omstilling til nye erhvervs- og vækstmuligheder, herunder etablering af nye virksomheder og arbejdspladser.</p> <p>De andre indsatsområder er grønne løsninger og velfærdsløsninger.</p>

Regionale konsekvenser	<p>For så vidt angår indsatsområdet Omstilling i hårdt ramte områder kan områder komme i betragtning, hvis ledigheden i området er væsentlig højere end landsgennemsnittet, eller hvis stigningen i ledigheden ligger væsentligt over landsgennemsnittet. Desuden er det en betingelse for støtte, at den ledige arbejdskraft har ekstraordinært vanskeligt ved at finde ny beskæftigelse, fx på grund af områdets eksisterende erhvervsstruktur.</p> <p>I 2010 blev der gennemført en ansøgningsrunde, hvor der blev givet tilsagn for i alt 51 mio. kr.:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nyt videns- og testcenter inden for grøn offshore energiteknologi ved Lindø Offshore Renewables Center (LORC) på Nordfyn (25 mio. kr.)• Etablering af maritimt videnscenter MARCODI, der hjælper til at fremtidssikre den maritime branche (9,5 mio. kr.), i Frederikshavn• Fokus på øget efterspørgsel på energirigtig reovering, som en markant indsats for Sønderborg-områdets klimavision ProjectZero (5 mio. kr.)• Innovation og omstilling i skaldyrsproduktion ved Limfjorden – Dansk Skaldyrcenter (6,5 mio. kr.)• Etablering af algeinnovationscenter på Lolland med henblik på at udvikle forretningspotentialet i dyrkning af alger – Grønt Center (5 mio. kr.) <p>I 2011 blev anden ansøgningsrunde under ordningen gennemført. Der blev givet tilsagn for i alt knap 37 mio. kr.:</p> <ul style="list-style-type: none">• Center for Stålproduktion og Metalforarbejdning i Halsnæs Kommune (2,7 mio. kr.)• Industry Smart Center i Randers Kommune (7,7 mio. kr.)• Grøn omstilling af Lindø og Nordfyn (LORC), 2. del (12 mio. kr.)• Crowdfunding / folkets støtte til udvikling af et udkantsområde, te-stet på Langeland (0,5 mio. kr.)• Udvikling af grønt byggeri og spin-off i udkantsområde, Bornholm (4,4 mio. kr.)• Trash2Cash Nord – produktudvikling og afsætning i fiskeriet i Nordjylland (9,5 mio. kr.)
------------------------	--

**Det europæiske territoriale samarbejde
(Økonomi- og Erhvervsministeriet)**

Indhold	Danmark deltager under EU-strukturfondsmålet om europæisk territorielt samarbejde i perioden 2007-2013 i fire grænseoverskridende og to tværnationale programmer. De tværnationale programmer omfatter Østersøregionen og Nordsøregionen, mens de grænseoverskridende primært fokuserer på samarbejdsprojekter mellem hhv. danske, svenske og norske partnere og mellem danske og tyske partnere.
Formål	Programmerne giver støtte til projekter, der bl.a. sigter mod at imødegå forskellige miljø- og klimamæssige problemer, projekter der skal fremme udveksling af arbejdskraft, uddannelse mv. på tværs af grænser, understøttelse af den erhvervs- og beskæftigelsesmæssige udvikling, herunder eksempelvis fremme af turismen.
Regionale konsekvenser	<p>Under det grænseoverskridende dansk-tyske program for Syddanmark og Schleswig kan fremhæves et langsigtet ledelsesmæssigt samarbejde mellem de førende forskningsinstitutioner i regionen, udvikling af ny robotteknologi til anvendelse på bl.a. områdets sygehuse til gavn for patienter, personale og erhvervsliv, samt grænseoverskridende forvaltning af biodiversitet i regionen. Derudover er der givet tilskud til projekter, der sigter på at imødegå forskellige miljø- og klimamæssige problemer, projekter der skal fremme en gensidig anvendelse af kulturelle tilbud på tværs af grænsen, og projekter, der har til formål at nedbryde eksisterende barrierer for en ubesværet bevægelse hen over grænsen for bl.a. arbejdskraften.</p> <p>Under Femern Bælt-programmet danner blandt andet projektet 'Destination Femern Bælt' grundlag for en fælles integreret turistmarkedsføring gældende for destinationen mellem metropolerne Hamborg og København/Malmø. På baggrund af den kommende faste forbindelse over Femern Bælt har projektet til formål at markedsføre det turistmæssige potentiale i hele regionen. Projektet vil styrke Femern Bælt-regionens attraktivitet som rejsemål og derved understøtte den erhvervs- og beskæftigelsesmæssige udvikling. Der er også givet støtte til et projekt, som har til formål at fremme den erhvervs- og beskæftigelsesmæssige integration i regionen. Projektet skal give virksomhederne i Femern Bælt-regionen de bedste mulige forudsætninger for at medvirke under hele anlægsfasen gennem en seriøs forbedrelse, der tager sigte på at opkvalificere alle niveauer i virksomhederne. Projektet tager sigte på at sikre, at flest mulige anlægs og serviceopgaver i relation til den faste forbindelse vil komme regionens virksomheder og borgere til gode.</p> <p>I Øresund-Kattegat-Skagerrak-programmet er det især universiteter og andre forskningsinstitutioner, der har været aktive ansøgere under programmet, men der har også været efterspørgsel efter midler til mere borgernære projekter. Der er i den forbindelse givet støtte til grænseoverskridende projekter inden for voksen- og efteruddannelse, kvalitetssikring i ældresektoren, kulturdreven innovation og regional madkultur.</p>

Bilag 1:

Inddeling i landsdele

Bilagstabel 1: Regioner, landsdele og kommuner

Region	Landsdel	Kommuner
Region Hovedstaden	København by	København, Frederiksberg, Dragør og Tårnby.
	Københavns omegn	Albertslund, Ballerup, Brøndby, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, Lyngby-Taarbæk, Rødovre og Vallensbæk.
	Nordsjælland	Allerød, Egedal, Fredensborg, Frederikssund, Halsnæs, Furesø, Gribskov, Helsingør, Hillerød, Hørsholm og Rudersdal.
	Bornholm	Bornholm og Christiansø.
Region Sjælland	Østsjælland	Greve, Køge, Lejre, Roskilde og Solrød.
	Vest- og Sydsjælland	Faxe, Guldborgssund, Holbæk, Kalundborg, Lolland, Næstved, Odsherred, Ringsted, Slagelse, Sorø, Stevns og Vordingborg.
Region Syddanmark	Fyn	Assens, Nordfyns, Faaborg-Midtfyn, Kerteminde, Langeland, Middelfart, Nyborg, Odense, Svendborg og Ærø.
	Syddjylland	Billund, Esbjerg, Fanø, Fredericia, Haderslev, Kolding, Sønderborg, Tønder, Varde, Vejen, Vejle og Aabenraa.
Region Midtjylland	Østjylland	Favrskov, Hedensted, Horsens, Norddjurs, Odder, Randers, Samsø, Silkeborg, Skanderborg, Syddjurs og Århus.
	Vestjylland	Herning, Holstebro, Ikast-Brande, Lemvig, Ringkøbing-Skjern, Skive, Struer og Viborg.
Region Nordjylland	Nordjylland	Brønderslev, Frederikshavn, Hjørring, Jammerbugt, Læsø, Mariagerfjord, Morsø, Rebild, Thisted, Vesthimmerland og Aalborg.

Bilag 2:

Indikator for regional udvikling

Kapitel 3, figur 3.20, opstiller en indikator for regional udvikling. Indikatoren er vist for de 11 landsdele, og dette bilag præsenterer beregningsforudsætningerne for indikatoren.

Indikatoren konstrueres ved at udarbejde et samlet indeks for de seks variable, der skildrer udviklingen i befolkningen, indkomstniveauet, beskæftigelsen og ledigheden. Der ses både på udviklingen i løbet af de seneste 10 år og på det aktuelle niveau.

Den samlede indikator for den regionale udvikling tager højde for udviklingen i alle seks variable.

For hver af de udvalgte variable konstrueres et indeks, og landsgennemsnittet er lig med 100. På baggrund af indekssværdien for den enkelte region er det herefter muligt at beregne afvigelsen fra landsgennemsnittet. Indekssværdierne for de seks variable findes i tabellerne 1-6.

Der er imidlertid forskel på, hvor meget de forskellige indikatorer varierer omkring landsgennemsnittet (udtrykt ved standardafvigelsen), og dermed hvor meget de udgør af det samlede indeks. Det tages der højde for ved at beregne et vægtet indeks.

Beregningen er foretaget ved at de enkelte indikatorer er blevet divideret med deres standardafvigelse, hvorefter de er summeret. Det summerede indeks er herefter indekseret ud fra landsgennemsnittet på 100.

Til beregningerne benyttes der data fra Statistikbanken, Danmarks Statistik, mens beregningerne er foretaget af Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Det bemærkes, at indikatoren i nærværende publikation i forhold til Regionalpolitisk redegørelse 2010 afviger derved, at der dels er anvendt en anden geografisk inddeling, hvor der sidste år var anvendt pendlingsregioner. Dels afviger indikatoren derved, at

der i stedet for den Registerbaserede Arbejdsmarkedsstatistik (RAS) er anvendt Arbejdskraftundersøgelsen (AKU). Dette som en følge af databrud i RAS-statistikken, der har nødvendiggjort disse ændringer.

Bilagstabel 2.1: Befolkningsudviklingen 2001-2011

Landsdele	2001	2011	Vækst i pct.	Gns. årlig vækst i pct.	Indeks (gns. årlig vækst)
København	642.643	692.876	7,82	0,76	194,51
Københavns omegn	503.014	516.751	2,73	0,27	69,46
Nordsjælland	427.798	447.864	4,69	0,46	118,29
Østsjælland	223.069	235.519	5,58	0,54	140,21
Vest- og Syd-sjælland	566.709	584.244	3,09	0,31	78,58
Bornholm	44.024	41.802	-5,05	-0,52	-133,00
Fyn	472.064	484.969	2,73	0,27	69,53
Syddjylland	702.092	715.687	1,94	0,19	49,43
Østjylland	772.132	834.113	8,03	0,78	199,57
Vestjylland	417.391	426.880	2,27	0,23	57,95
Nordjylland	578.174	579.829	0,29	0,03	7,36
Hele landet	5.349.110	5.560.534	3,95	0,39	100,00

Note: Tallene er opgjort pr. 1. januar.

Kilde: Danmarks Statistik (BEF1A og FOLK1)

Bilagstabel 2.2: Andel 20-64-årige i 2011

Landsdele	Antal 20-64-årige i 2011	Antal indbyggere 2011	Andel 20-64-årige i 2011 i pct.	Indeks (hele landet =100)
København	475.386	692.876	68,61	116,48
Københavns omegn	297.658	516.751	57,60	97,79
Nordsjælland	245.648	447.864	54,85	93,12
Østsjælland	133.795	235.519	56,81	96,45
Vest- og Sydsjælland	333.070	584.244	57,01	96,79
Bornholm	23.127	41.802	55,33	93,93
Fyn	280.580	484.969	57,86	98,22
Syddjylland	407.571	715.687	56,95	96,68
Østjylland	500.493	834.113	60,00	101,87
Vestjylland	242.482	426.880	56,80	96,44
Nordjylland	335.429	579.829	57,85	98,21
Hele landet	3.275.239	5.560.534	58,90	100,00

Note: Tallene er opgjort pr. 1. januar.

Kilde: Danmarks Statistik (FOLK1)

Bilagstabel 2.3: Udvikling i beskæftigelse efter arbejdssted 2000-2010 i hele tusinder

Landsdele	2000	2010	Vækst i pct.	Gns. årlig vækst i pct.	Indeks (gns. årlig vækst)
København	306	362	18,30	1,69	751,94
Københavns omegn	246	257	4,47	0,44	194,51
Nordsjælland	226	216	-4,42	-0,45	-200,34
Østsjælland	119	117	-1,68	-0,17	-75,14
Vest- og Syd-sjælland	261	267	2,30	0,23	100,95
Bornholm	21	22	4,76	0,47	206,88
Fyn	226	231	2,21	0,22	97,20
Syddjylland	394	327	-17,01	-1,85	-819,32
Østjylland	404	391	-3,22	-0,33	-144,88
Vestjylland	238	213	-10,50	-1,10	-489,67
Nordjylland	293	270	-7,85	-0,81	-361,23
Hele landet	2.734	2.673	-2,23	-0,23	-100,00

Note: Idet der på landsbasis har været en nedgang, er der særegent for denne variabel indekseret med hele landet som -100, så en fremgang giver et positivt indeks og en tilbagegang et negativt indeks.

Kilde: Danmarks Statistik (AKU)

Bilagstabel 2.4: Den sæsonkorrigerede ledighed i februar 2011 i procent af arbejdsstyrken

Landsdele	Den sæsonkorrigerede ledighed i februar 2011 i procent af arbejdsstyrken (foreløbige tal)	Indeks (hele landet =100)1
København	7,5	98,40
Københavns omegn	5,7	100,32
Nordsjælland	4,5	101,60
Østsjælland	4,9	101,17
Vest- og Sydsjælland	6,6	99,36
Bornholm	7,6	98,30
Fyn	6,9	99,04
Sydjylland	5,3	100,74
Østjylland	5,4	100,64
Vestjylland	5,3	100,74
Nordjylland	6,2	99,79
Hele landet	6,1	100,00

Note: 1 Ved beregning af dette indeks er følgende formel anvendt $(100 - \text{ledige i pct. af arbejdsstyrken for den enkelte landsdel}) / (100 - \text{ledige i pct. af arbejdsstyrken for hele landet}) * 100$. Herved får landsdelene med de laveste ledigheder de højeste indeks. Det bør desuden bemærkes, at bilaget i år er anderledes som følge af ændret udregningsmåde.

Kilde: Danmarks Statistik (AUS08)

Bilagstabel 2.5: Udvikling i skattepligtig indkomst 1999-2009 i mio. kr.

Landsdele	1999	2009	Vækst i pct.	Gns. årlig vækst i pct.	Indeks (gns. årlig vækst)
København	87.604.802	116.776.682	33,30	2,92	108,73
Københavns omegn	73.317.707	91.828.198	25,25	2,28	84,89
Nordsjælland	64.569.764	81.513.813	26,24	2,36	87,91
Østsjælland	31.156.238	40.002.920	28,39	2,53	94,37
Vest- og Syd-sjælland	67.213.380	88.088.808	31,06	2,74	102,23
Bornholm	4.850.961	6.123.869	26,24	2,36	87,91
Fyn	55.586.272	73.379.060	32,01	2,82	105,00
Syddjylland	84.157.606	109.436.086	30,04	2,66	99,23
Østjylland	94.548.688	127.608.437	34,97	3,04	113,50
Vestjylland	48.846.880	63.559.646	30,12	2,67	99,48
Nordjylland	66.826.227	85.987.975	28,67	2,55	95,20
Hele landet	678.678.525	884.305.494	30,30	2,68	100,00

Note: Den skattepligtige indkomst er opgjort i årets priser

Kilde: Danmarks Statistik (IF23 og INDKP1)

Bilagstabel 2.6: Indkomstniveau i 2009 i kr. pr. indbygger

Landsdele	Indbyggere 2009	Indkomst 2009	Indkomst pr. indbygger 2009	Indeks (hele landet =100)
København	116.776.682	667.228	175.018	109,08
Københavns omegn	91.828.198	508.183	180.699	112,62
Nordsjælland	81.513.813	444.215	183.501	114,37
Østsjælland	40.002.920	233.605	171.242	106,73
Vest- og Sydsjælland	88.088.808	587.647	149.901	93,43
Bornholm	6.123.869	42.659	143.554	89,47
Fyn	73.379.060	484.346	151.501	94,42
Syddjælland	109.436.086	715.321	152.989	95,35
Østjylland	127.608.437	820.558	155.514	96,92
Vestjylland	63.559.646	427.174	148.791	92,73
Nordjylland	85.987.975	580.515	148.124	92,32
Hele landet	884.305.494	5.511.451	160.449	100,00

Kilde: Danmarks Statistik (INDKP1 og FOLK1)

Bilagstabel 2.7: Samlet indeks

Landsdele	Indeks for befolkningsudvikling	Indeks for andel 20-64-årige	Indeks for udvikling i arbejdspladser	Indeks for relative forskelle m. ledighedsprocenter	Indeks for indkomst-udvikling	Indeks for indkomst-niveauet	Vægtet sum af variabelindeksene	Indeks af vægtet sum (hele landet =100)
København	194,51	116,48	751,94	98,40	108,73	109,08	141,53	104,83
Københavns omegn	69,46	97,79	194,51	100,32	84,89	112,62	135,06	100,03
Nordsjælland	118,29	93,12	-200,34	101,60	87,91	114,37	135,60	100,43
Østsjælland	140,21	96,45	-75,14	101,17	94,37	106,73	136,18	100,86
Vest- og Sydsjælland	78,58	96,79	100,95	99,36	102,23	93,43	133,64	98,98
Bornholm	-133,00	93,93	206,88	98,30	87,91	89,47	127,90	94,73
Fyn	69,53	98,22	97,20	99,04	105,00	94,42	133,90	99,17
Syddjælland	49,43	96,68	-819,32	100,74	99,23	95,35	132,15	97,88
Østjylland	199,57	101,87	-144,88	100,64	113,50	96,92	138,15	102,33
Vestjylland	57,95	96,44	-489,67	100,74	99,48	92,73	132,76	98,33
Nordjylland	7,36	98,21	-361,23	99,79	95,20	92,32	131,36	97,29
Hele landet	100,00	100,00	-100,00	100,00	100,00	100,00	135,01	100,00
Standardafvigelse	87,76	6,03	395,93	1,06	8,65	8,64		

Note: For en beskrivelse af vægtningen se indledningen til bilaget.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger

Bilag 3:

Statsligt ansatte

Bilagstabel 3: Beskæftigelsen i den statslige sektor 2007-2010 fordelt på landsdele

Landsdele	2007	2008	2009	2010
København	63.329	65.545	66.266	66.281
Københavns omegn	15.523	15.276	16.121	17.221
Nordsjælland	7.759	7.522	7.926	8.339
Østsjælland	7.099	7.176	7.486	7.761
Vest- og Syd-sjælland	13.525	13.963	14.061	14.318
Bornholm	1.267	1.334	1.184	1.247
Fyn	13.349	13.863	14.008	14.608
Sydjylland	19.395	19.887	20.259	20.187
Østjylland	24.226	25.241	25.444	26.636
Vestjylland	15.052	14.288	14.712	14.871
Nordjylland	18.132	18.530	19.049	19.313
Hele landet	198.657	202.624	206.516	210.781

Note: Tallene er opgjort pr. 4. kvartal de pågældende år. Bemærk at statsligt ansatte i de andre dele af Rigsfællesskabet eller i udlandet ikke er medtaget. Desuden var der i 2008 53 statsligt ansatte, der ikke kunne placeres geografisk.

Kilde: Personalestyrelsen

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotholmsgade 10-12
1216 København K.
Telefon: 72 26 90 00
Telefax: 72 26 90 01
E-post: im@im.dk